ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

2008

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

© ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ, 2009

Διεύθυνση Λεωφ. Κέννεντυ 80
1076 Λευκωσία
Κύπρος
Ταχ. Διεύθυνση Ταχ. Κιβ 25529
1395 Λευκωσία
Κύπρος
Τηλέφωνο +357 22714100
Διαδίκτυο http://www.centralbank.gov.cy

Επιμέλεια από την Υπηρεσία Εκδόσεων και Δημοσιεύσεων

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς εφόσον αναφέρεται η πηγή.

ISSN (Έντυπη μορφή) 1450-2593
ISSN (Ηλεκτρονική μορφή) 1986-1036

Το χαρτί που χρησιμοποιήθηκε σε αυτή την έκθεση είναι πιστοποιημένο από Forest Certification Council, το οποίο επιβεβαιώνει ότι ο αγοραστής έχει συνεισφέρει στην αειφόρο ανάπτυξη των δασών.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ

2008

ΛΕΥΚΩΣΙΑ - ΚΥΠΡΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή από το Διοικητή 6

2. Διοίκηση και Οργάνωση της ΚΤΚ 8

2.1 Διοικητικό Συμβούλιο 8
2.2 Ανώτερη Διευθυντική Ομάδα 10
2.3 Διευθυντική και Οργανική Δομή 11

3. Οικονομικές Εξελίξεις 12

Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις 12
Εγχώριες εξελίξεις 12
Νομισματικές εξελίξεις 12
Επιτόκια 16
Πληθωρισμός 18
Ζήτηση 19
Παραγωγή 19
Ισοζύγιο πληρωμών 20
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών 20
Κίνηση κεφαλαίων και χρηματοοικονομικές συναλλαγές 22
Συναλλαγματικές ισοτιμίες 22
Αγορά εργασίας, παραγωγικότητα και κόστος εργασίας 22
Δημόσια οικονομικά 24
Προβλέψεις 26

4. Εργασίες της Τράπεζας 29

4.1 Ρύθμιση και Εποπτεία του Τραπεζικού Τομέα 29
Εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο της τραπεζικής εποπτείας 30
Εφαρμογή της νέας οδηγίας για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων 30
Έκδοση οδηγιών και κατευθυντήριων γραμμών για σκοπούς προληπτικής εποπτείας 30
• Κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου 30
• Κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με τη διαχείριση του κινδύνου αγοράς 31
• Κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου 31
• Οδηγία για την προληπτική ρευστότητα σε ευρώ 32
• Οδηγία για την προληπτική ρευστότητα σε ξένα νομίσματα 32
• Χρηματοδότηση αγοράς ή ανέγερσης ακίνητης περιουσίας 33
• Αναθεώρηση της οδηγίας για την παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος 33
Εξελίξεις στο τραπεζικό σύστημα 33
Συνεργασία με άλλες εγχώριες και ξένες εποπτικές αρχές 35

4.2 Διασφάλιση Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας 36
Συνθήκες χρηματοοικονομικής σταθερότητας 36
Αξιολόγηση του χρηματοοικονομικού τομέα από το ΔΝΤ 38
Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον τραπεζικό τομέα 39
Εθνική επιτροπή διασφάλισης χρηματοοικονομικής σταθερότητας 40
Ταμείο προστασίας καταθέσεων 40
Συμμετοχή σε επιτροπές του ΕΣΚΤ, του Ευρωσυστήματος και σε συναντήσεις υψηλού επιπέδου 40

4.3 Θεσμικό Πλαίσιο του Χρηματοοικονομικού Τομέα 41
• Διεθνή συλλογικά επενδυτικά σχέδια 41
• Ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος 42
• Επιτροπές διερεύνησης παραπόνων 42
• Ταμείο αποζημίωσης επενδυτών πελατών τραπεζών 42
• Ρύθμιση δραστηριοτήτων εμπιστευματοδόχων και επιχειρήσεων παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών 43
• Υπηρεσίες παροχής συναλλάγματος άμεσης παράδοσης 43
• Υπηρεσίες χρηματοδοτικής μίσθωσης 44

4.4 Συστήματα Πληρωμών και Διακανονισμού Συναλλαγών 44
Νομικό πλαίσιο 44
Συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών 45

Ενιαίος χώρος πληρωμών σε ευρώ 45
Επίβλεψη συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού 46
Αξιολόγηση του κεντρικού αποθετηρίου και κεντρικού μητρώου αξιών του ΧΑΚ 46
Άλλες εξελίξεις 47
• Επέκταση πρόσβασης στο Κεντρικό Αρχείο Πληροφοριών για Εκδότες Ακάλυπτων Επιταγών (Κ.Α.Π.) 47
• Σχέδιο άμεσης χρέωσης λογαριασμών οφειλετών Υπηρεσίας Κοινωνικών Ασφαλίσεων 47
• TARGET2 48
• Ηλεκτρονικός συμψηφισμός επιταγών 48
• Επιχειρήσεις διαμεσολάβησης στη μεταφορά χρημάτων 48

4.5 Νόμισμα 48
Φυσική εισαγωγή του ευρώ και απόσυρση της κυπριακής λίρας 48
Έλεγχος και καταστροφή τραπεζογραμματίων και κερμάτων κυπριακής λίρας 49
Έκδοση τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ 49
Διασφάλιση της αυθεντικότητας και ποιότητας των τραπεζογραμματίων ευρώ στην κυκλοφορία 50
Παραχαραγμένα τραπεζογραμμάτια ευρώ που εντοπίστηκαν το 2008 50
Έκδοση συλλεκτικών κερμάτων 51
• Συλλεκτικό κέρμα για την ένταξη της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ 51
• Αναμνηστικό κέρμα για τη 10η επέτειο της ΟΝΕ 51
• Πωλήσεις κερμάτων ευρώ και άλλων νομισματικών ειδών 51
• Δημιουργία ιστοσελίδας ηλεκτρονικού εμπορίου 51

4.6 Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες 51
• Συναλλαγματικός κίνδυνος 52
• Επιτοκιακός κίνδυνος 53
• Πιστωτικός κίνδυνος 53
• Λειτουργικός κίνδυνος 53
• Νομικός κίνδυνος 54
Συμμετοχή στη διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της ΕΚΤ 54
Εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής 54

4.7 Διαχείριση Δημόσιου Χρέους 54
Κρατικά Αξιόγραφα 55
Αναδιοργάνωση της αγοράς κυβερνητικών χρεογράφων και γραμματίων 57

4.8 Οικονομική Έρευνα και Συναφείς Δραστηριότητες 58

4.9 Στατιστική 62
Νομισματική χρηματοπιστωτική στατιστική 63
Χρηματοοικονομικοί λογαριασμοί 65
Ισοζύγιο πληρωμών και διεθνής επενδυτική θέση 66
Δημοσιονομικές και γενικές οικονομικές στατιστικές 68

4.10 Πληροφορική 69

4.11 Ανθρώπινο Δυναμικό, Οργάνωση και Μεθόδοι 71
Υπηρεσία ανθρώπινου δυναμικού 71
Υπηρεσία οργάνωσης και μεθόδων 72

4.12 Εγκαταστάσεις και Ασφάλεια 72

5. Οικονομικές Καταστάσεις 2008 73
Λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσεως για την περίοδο 01.01.08 - 31.12.08 74
Ισολογισμός κατά την 31η Δεκεμβρίου 2008 75
Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων 77
Εκθεση ελεγκτών λογιστών 96

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ

3.1	Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά	14
3.2	Δάνεια προς κατοίκους Κύπρου	15
3.3	Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά	16
3.4	Οικονομική δραστηριότητα σε βασικούς τομείς	19
3.5	Ισοζύγιο πληρωμών	21
3.6	Λογαριασμοί ευρύτερου δημόσιου τομέα	25
3.7	Προβλέψεις Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου	26
4.1	Ποσό κυπριακής λίρας που δεν παρουσιάστηκε για ανταλλαγή σε ευρώ	49
4.2	Έκδοση τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ	50
4.3	Εκδόσεις/Λήξεις ΚΟΧΑ το 2008	56
4.4	Συνολικά ποσά επενδυτικών προϊόντων	56

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

3.1	ΑΕΠ σε επιλεγμένες χώρες	12
3.2	Πληθωρισμός σε επιλεγμένες χώρες	12
3.3	Επιτόκια νέων δανείων των ΝΧΙ σε ευρώ προς κατοίκους της ζώνης του ευρώ	17
3.4	Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ΝΧΙ σε ευρώ από κατοίκους στη ζώνη του ευρώ	17
3.5	Εναρμονισμένος πληθωρισμός στην Κύπρο και ζώνη του ευρώ	19
3.6	Επιλεγμένες ισοτιμίες έναντι του ευρώ (έτος βάσης 2000=100)	22
3.7	Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία του κυπριακού νομίσματος (στάθμιση ΔΝΤ)	23
3.8	Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή απασχόλησης και ποσοστό ανεργίας	23
3.9	Πραγματική δαπάνη ανά μισθωτό και παραγωγικότητα	24
3.10	Ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό και μοναδιαίο εργατικό κόστος	24
3.11	Λιανικές πωλήσεις	26
3.12	Δαπάνες κατόχων πιστωτικών καρτών	27
4.1	Κυπριακές λίρες που δεν παρουσιάστηκαν για ανταλλαγή σε ευρώ	49

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΑ

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΔΣ	Διοικητικό Συμβούλιο
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΔ	Έρευνα Εργατικού Δυναμικού
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΝΠ	Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής
ΕΣΚΤ	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
ΕΣΛ 95	Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών 1995
Ευρωστάτ	Στατιστική Υπηρεσία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ΚΤΚ	Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
ΜΣΙ ΙΙ	Μηχανισμός Συναλλαγματικών Ισοτιμιών ΙΙ
ΝΧΙ	Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα
ΟΝΕ	Οικονομική και Νομισματική Ένωση
ΣΠΙ	Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα
ΣΥΚ	Στατιστική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας
SDW	Statistical Data Warehouse
TARGET	Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο
TARGET2	Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων και Διακανονισμού σε Συνεχή Χρόνο
ΤΟΕ	Τμήμα Οικονομικών Ερευνών
ΧΑΚ	Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου

ΣΥΜΒΟΛΑ

ΛΚ ή £	Κυπριακή λίρα
€	Ευρώ
$	Δολάριο Αμερικής
ΣΤ£	Αγγλική στερλίνα
¥	Ιαπωνικό γεν

Χιλιάδες, εκατομμύρια και δισεκατομμύρια διαχωρίζονται με μια τελεία (.) και δεκαδικοί διαχωρίζονται με ένα κόμμα (,).
Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα συνολικά ποσά στους σχετικούς Πίνακες μπορεί να μην συμποσούνται λόγω στρογγυλοποίησης.

Σημείωση: Τελευταία ημερομηνία ενημέρωσης των στατιστικών στοιχείων είναι η 31η Ιανουαρίου 2009.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΗ

Η έκδοση της έκθεσης αυτής συμπίπτει με μια δυσμενέστατη εξωγενή οικονομική συγκυρία ως συνεπακόλουθο της διεθνούς χρηματο-οικονομικής αναταραχής που ξεκίνησε από το καλοκαίρι του 2007 και που αναπόφευκτα επηρεάζει και τη δική μας οικονομία. Η χρηματοοικονομική κρίση που κορυφώθηκε κατά το Σεπτέμβριο-Οκτώβριο του 2008 και που οδήγησε στη μεγαλύτερη ύφεση των τελευταίων 60 χρόνων, προέκυψε κατά κύριο λόγο από την υποεκτίμηση των επενδυτικών κινδύνων στους οποίους διάφοροι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί είχαν εμπλακεί εξ αιτίας ουσιαστικά της απουσίας ισχυρού και αποτελεσματικού εποπτικού πλαισίου. Μεγάλοι χρηματοοικονομικοί κολοσσοί κατέρρευσαν κατά το 2008 και αρκετοί διασώθηκαν με κυβερνητικές παρεμβάσεις. Χωρίς τις παρεμβάσεις αυτές, η βιωσιμότητα του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος θα είχε απειληθεί. Η χρηματοοικονομική κρίση επεκτάθηκε στο τραπεζικό σύστημα της Ευρώπης με αρνητικά επακόλουθα στην πραγματική οικονομία. Ιδιαίτερα προβληματίζει το γεγονός πως έχει δημιουργηθεί φαύλος κύκλος μεταξύ των κλυδωνισμών στο παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα και της μείωσης στην πραγματική οικονομική δραστηριότητα. Η εξέλιξη αυτή οδήγησε σε δραστικούς χειρισμούς για στήριξη της εξασθενημένης οικονομικής δραστηριότητας, ενώ η χάραξη μακροπρόθεσμης στρατηγικής ομαλοποίησης του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος θεωρείται εξαιρετικής σημασίας.

Αυτές οι αρνητικές οικονομικές εξελίξεις οδήγησαν κυβερνήσεις, κεντρικές τράπεζες και διεθνείς οργανισμούς στη λήψη έκτακτων μέτρων για την αποφυγή περαιτέρω χειροτέρευσης στην πραγματική οικονομία. Αυτά τα μέτρα περιλαμβάνουν διεθνώς συντονισμένες μειώσεις επιτοκίων και μέτρα αύξησης της τραπεζικής ρευστότητας από την ΕΚΤ και άλλες σημαντικές κεντρικές τράπεζες καθώς και συντονισμένες εξαγγελίες μέτρων από διάφορες κυβερνήσεις.

Η κυπριακή οικονομία αυτή τη στιγμή βιώνει τη διεθνή κρίση σε μικρότερη σχετικά έκταση σε σύγκριση με άλλες χώρες εντός και εκτός της ζώνης του ευρώ. Η διαχρονικά ισχυρή εποπτεία του τραπεζικού μας συστήματος από την Κεντρική Τράπεζα και, κυρίως, η υιοθέτηση του ευρώ έχουν αποτρέψει τα χειρότερα σενάρια αναφορικά με το βαθμό επηρεασμού μας από την κρίση. Παρόλα αυτά, η μεγάλη εξάρτηση του εγχώριου προϊόντος μας (και ειδικότερα του τουρισμού, των υπηρεσιών και των κατασκευών) από την εξωτερική ζήτηση καθώς και ο σημερινός βαθμός παγκοσμιοποίησης των οικονομιών, αναπόφευκτα δημιούργησαν τις συνθήκες για σημαντική επιβράδυνση της κυπριακής οικονομίας. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου το Δεκέμβριο του 2008 αναμενόταν πως ο πραγματικός ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ κατά το 2009 θα περιοριστεί σημαντικά στο 2%. Λόγω όμως της συνεχούς ροής αρνητικών στοιχείων για τη διεθνή οικονομία και τις συνεχείς αναθεωρήσεις διεθνών οργανισμών δεν αποκλείονται δυσμενέστερες και σημαντικές αποκλίσεις από το ποσοστό που είχε προβλεφθεί το Δεκέμβριο, αφού η εντατικοποίηση της διεθνούς ύφεσης αναμένεται να επηρεάσει περαιτέρω τον κατασκευαστικό τομέα και τον τουρισμό στην Κύπρο.

Εκτός από τις πιθανές συνέπειες της διεθνούς ύφεσης, εξίσου ενισχυτικό των ανησυχιών μας είναι βέβαια και το γεγονός ότι ο ψηλός σχετικά ρυθμός ανάπτυξης που χαρακτήριζε κατά τα προηγούμενα έτη την κυπριακή οικονομία,

συνοδευόταν από μια σειρά μακροοικονομικών ανισοσκελειών, όπως το έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, ο υψηλότερος σε σχέση με τη ζώνη του ευρώ πληθωρισμός, η χαμηλή ανταγωνιστικότητα κλπ. Αυτές οι οικονομικές ανισοσκέλειες, που προξενήθηκαν από την υπέρμετρη αύξηση ορισμένων δεικτών, όπως η κατανάλωση και ο δανεισμός, δεν θα μπορούσαν ασφαλώς να διευρύνονταν επ' αόριστο χωρίς διορθωτικές συνέπειες. Γι' αυτούς τους λόγους, κάποια επιβράδυνση στην οικονομία, φυσιολογικά θα αναμενόταν ακόμα και χωρίς τις παρενέργειες της παγκόσμιας ύφεσης. Εξ αιτίας της κρίσης, όμως, η επιβράδυνση καταγράφεται εντονότερη με αποτέλεσμα τα μέτρα για την αποφυγή παρατεταμένης ύφεσης να κρίνονται αναγκαία. Τα αντικυκλικά, μακροοικονομικά, διαρθρωτικά και κοινωνικά μέτρα που λήφθηκαν και παίρνονται πρέπει πρωταρχικά να στοχεύουν στην έξοδο από την προδιαγραφόμενη υποτονική οικονομική δραστηριότητα, στην σμίκρυνση των μακροοικονομικών ανισοσκελειών, στην ενίσχυση της απασχόλησης και των χαμηλών εισοδηματικών στρωμάτων και στην στήριξη της ανταγωνιστικότητας της χώρας μας. Για την επιτυχία όμως των μέτρων αυτών απαραίτητος είναι βέβαια ο προσεκτικός τους σχεδιασμός ούτως ώστε να ανοίγονται οι προοπτικές για κατάλληλη εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Κύπρου και παραγωγική αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό των δομών της κυπριακής οικονομίας. Στόχος όλων πρέπει να είναι η αντιμετώπιση της σημερινής κρίσης ως ευκαιρία για μια καινούργια αναπτυξιακή αφετηρία και μια νέα διατηρήσιμη ανοδική πορεία της οικονομίας του τόπου μας.

Δρ. Αθανάσιος Ορφανίδης
Διοικητής

2. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΚΤΚ

2.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αθανάσιος Ορφανίδης

Φίλιος Ζαχαριάδης

Ελευθέριος Χατζηζαχαρίας

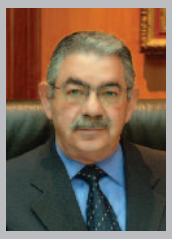

Ζήνων Κατσουρίδης

Σπύρος Αραούζος

Αθανάσιος Ορφανίδης

Διοικητής και Πρόεδρος από 2 Μαΐου 2007.

Φίλιος Ζαχαριάδης

Γενικός Διευθυντής ασφαλιστικής εταιρείας, Πρόεδρος του Συνδέσμου Ασφαλιστικών Εταιρειών, Αντιπρόεδρος της Ομοσπονδίας Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ) και Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής Ασφαλίσεων. Διετέλεσε μέλος του ΔΣ της Κεντρικής Τράπεζας από το 1993 μέχρι το 2008.

Ελευθέριος Χατζηζαχαρίας

Εγκεκριμένος Ελεγκτής και Συνέταιρος σε οίκο λογιστών / ελεγκτών από το 1984. Διετέλεσε μέλος του Συμβουλίου του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ) και μέλος του ΔΣ της Κεντρικής Τράπεζας από το 1999 μέχρι το 2008.

Ζήνων Κατσουρίδης

Πλοιοκτήτης και Διευθύνων Σύμβουλος Ναυτιλιακής Εταιρείας. Κάτοχος του κυπριακού Βραβείου Ναυτιλίας και Εταιρικό μέλος του Βρετανικού Ναυτικού Ινστιτούτου. Διετέλεσε Σύμβουλος του Προέδρου της Δημοκρατίας για Ναυτιλιακά Θέματα, μέλος του ΔΣ της Κεντρικής Τράπεζας, Διευθύνων μέλος του Baltic Exchange, μέλος του ΔΣ της Bimco και Αντιπρόεδρος του Κυπριακού Ναυτιλιακού Συμβουλίου. Επαναδιορίστηκε μέλος του ΔΣ της Κεντρικής Τράπεζας από το 2003 μέχρι το 2008.

Σπύρος Αραούζος

Συνέταιρος και Διευθυντής αριθμού ιδιωτικών εταιρειών. Επίτιμος Γενικός Πρόξενος της Ισπανίας στην Κύπρο από το 1968. Διετέλεσε Πρόεδρος του ΔΣ του Κυπριακού Διυλιστηρίου για πέντε χρόνια, μέλος του ΔΣ των Κυπριακών Αερογραμμών επίσης για πέντε χρόνια και μέλος του ΔΣ της Κεντρικής Τράπεζας από το 1979 μέχρι το 1989. Επαναδιορίστηκε μέλος του ΔΣ της Κεντρικής Τράπεζας τον Μάιο του 2004.

Μάριος Α. Κλείτου

Πρώτος Εκτελεστικός Διευθυντής της Baker Tilly Klitou και κάτοχος επαγγελματικών τίτλων από το Institute of Chartered Accountants in England and Wales και από το Chartered Association of Certified Accounts. Είναι μέλος του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ), Πρόεδρος της

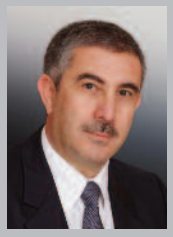

Μάριος Κλείτου

Ανδρέας Μάτσης

Νίκος Κωνσταντίνου

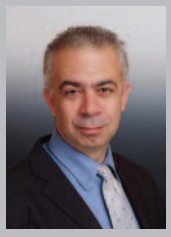

Πάμπος Παπαγεωργίου

Επιτροπής Διεθνών Επιχειρήσεων, Ναυτιλίας και Ξένων Επενδύσεων του ΣΕΛΚ και μέλος του ΔΣ του Κυπριακού Οργανισμού Προσέλκυσης Επενδύσεων (CIPA). Διετέλεσε μέλος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνωμόνων του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και του ΔΣ της Κυπριακής Τράπεζας Αναπτύξεως Λτδ. Διορίστηκε μέλος του ΔΣ της Κεντρικής Τράπεζας τον Απρίλιο του 2008.

Ανδρέας Μάτσης

Επιχειρηματίας και Αντιπρόεδρος του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ). Διετέλεσε Πρόεδρος του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αμμοχώστου και Μέλος της Επιτροπής Νομισματικής Πολιτικής της Κεντρικής Τράπεζας από το 2000 μέχρι το 2007. Διορίστηκε μέλος του ΔΣ της Κεντρικής Τράπεζας το Νοέμβριο του 2008.

Νίκος Κωνσταντίνου

Κατέχει πανεπιστημιακό δίπλωμα σε συστήματα πληροφορικής, μεταπτυχιακό στη διοίκηση επιχειρήσεων και τον επαγγελματικό τίτλο του εγκεκριμένου λογιστή / ελεγκτή από το Ηνωμένο Βασίλειο. Είναι μέλος του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ). Από το 2002 είναι διευθύνων συνέταιρος σε ελεγκτικό / συμβουλευτικό οίκο καθώς, επίσης, σύμβουλος στρατηγικής και ανάπτυξης σε εταιρείες με έδρα την Ευρώπη και Ασία. Διορίστηκε μέλος του ΔΣ της Κεντρικής Τράπεζας το Νοέμβριο του 2008.

Πάμπος Παπαγεωργίου

Διδάκτορ του Πανεπιστημίου του Λονδίνου στην Πολιτική Φιλοσοφία. Από το 1991 εργάζεται στο Κέντρο Ερευνών του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου όπου, σήμερα, είναι υπεύθυνος της κοινωνικό-οικονομικής και πολιτικής και έρευνας. Διετέλεσε μέλος του ΔΣ της Αρχής Τηλεπικοινωνιών Κύπρου (ΑΤΗΚ) από το 2000 μέχρι το 2006. Διορίστηκε μέλος του ΔΣ της Κεντρικής Τράπεζας το Νοέμβριο του 2008.

2.2. ΑΝΩΤΕΡΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ 2008

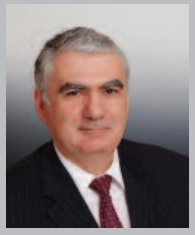

Α. Ορφανίδης
Διοικητής της ΚΤΚ

Χ. Αχνιώτης
Σύμβουλος του Διοικητή

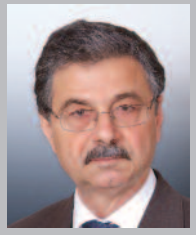

Κ. Πουλλής
Ανώτερος Διευθυντής
Τμήμα Εποπτείας και Ρύθμισης Τραπεζικών Ιδρυμάτων
Υπηρεσία Αδειοδότησης Τραπεζικών Ιδρυμάτων
Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, Οργάνωσης & Μεθόδων

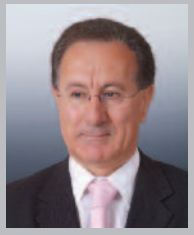

Κ. Ζίγκας
Ανώτερος Διευθυντής
Τμήμα Χρηματο-οικονομικών Αγορών
Τμήμα Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους
Τμήμα Συστημάτων Πληρωμών και Λογιστικών Υπηρεσιών

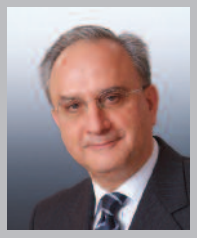

Σ. Μιχαηλίδης
Ανώτερος Διευθυντής
Τμήμα Ασφάλειας και Τεχνικής Υποστήριξης
Υπηρεσία Εκδόσεων και Δημοσιεύσεων

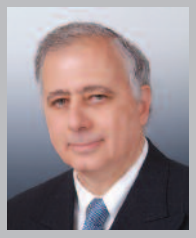

Σ. Σταυρινάκης
Ανώτερος Διευθυντής
Τμήμα Στατιστικής
Τμήμα Διασφάλισης Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

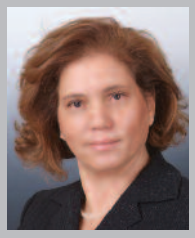

Φ. Φρανκ
Ανώτερη Διευθύντρια
Τμήμα Τραπεζικών Εργασιών Εσωτερικού
Τμήμα Πληροφορικής

Γ. Συρίχας
Ανώτερος Διευθυντής
Τμήμα Οικονομικών Ερευνών
Γραφείο Ευρωπαϊκών Υποθέσεων / Γραφείο Διοικητή

2.3. ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΔΟΜΗ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2008

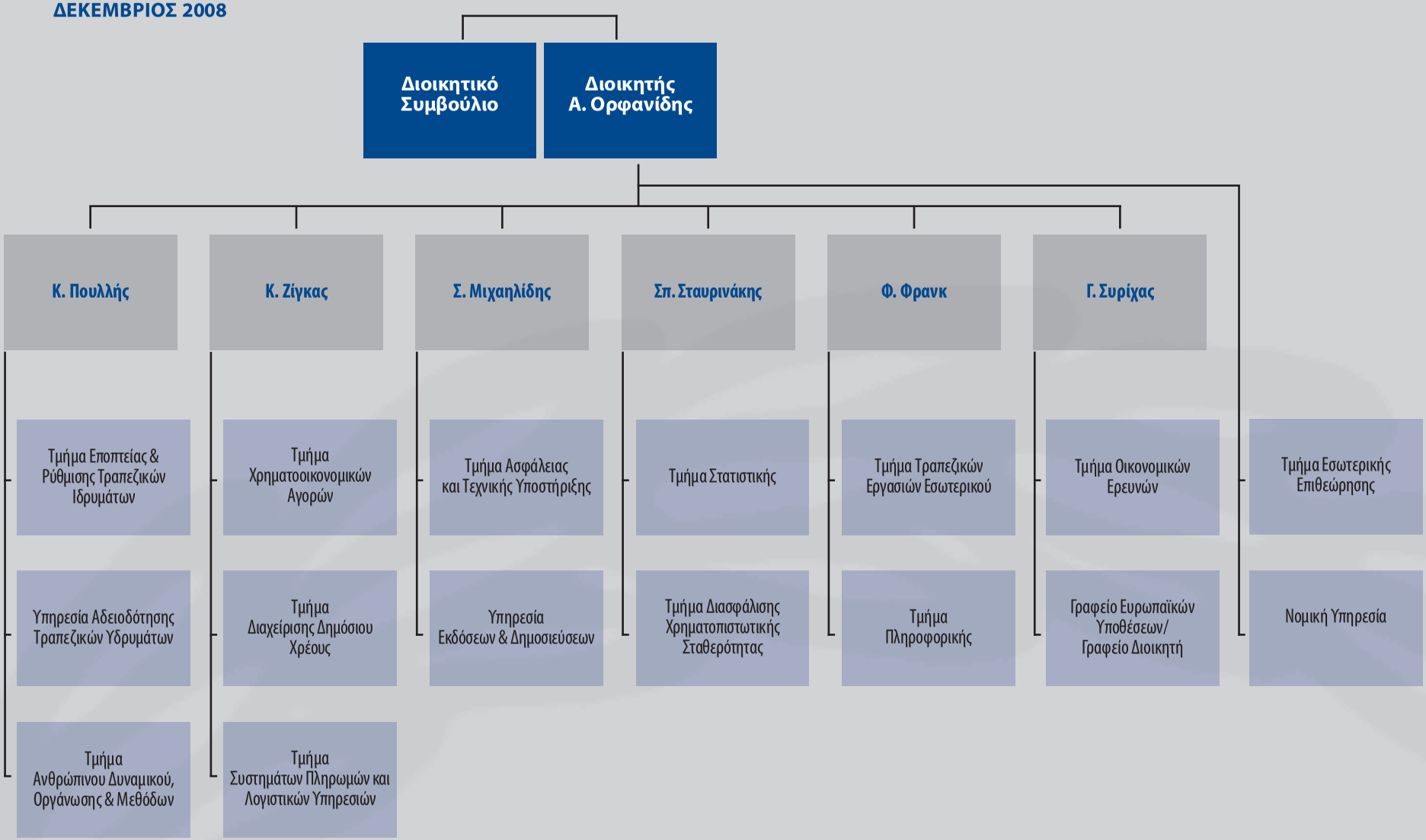

3. Οικονομικές Εξελίξεις

Διεθνείς Οικονομικές Εξελίξεις

Το 2008 υπήρξε έτος έντονης αναταραχής στο διεθνές χρηματοοικονομικό περιβάλλον, με επιπτώσεις και στην πραγματική διεθνή οικονομία. Η αρνητική ροή των στοιχείων που εντατικοποιήθηκε το Σεπτέμβριο - Οκτώβριο 2008, περίοδο κατά την οποία οξύνθηκαν οι αναταράξεις στις διεθνείς αγορές μετά και την κατάρρευση της επενδυτικής τράπεζας Lehman Brothers στις ΗΠΑ, συνέχισε για το υπόλοιπο του έτους αλλά και μεταγενέστερα. Η διεθνής οικονομική επιβράδυνση διαφάνηκε κυρίως από το δεύτερο ήμισυ του έτους και αντικατοπτρίστηκε σε φθίνουσα καταναλωτική εμπιστοσύνη, σε μειωμένες εξαγωγές και περιορισμένες επενδυτικές δαπάνες διεθνώς.

Ενώ το 2008 ξεκίνησε με ενδείξεις ότι οι πληθωριστικές πιέσεις θα συνέχιζαν όπως τον προηγούμενο χρόνο – λόγω, κυρίως, της σημαντικής ανόδου στις τιμές του πετρελαίου και των τροφίμων – η χρηματοοικονομική αναταραχή επηρέασε αρνητικά την οικονομική δραστηριότητα, με αποτέλεσμα οι έντονες πιέσεις για άνοδο των τιμών να υποχωρήσουν γύρω στο φθινόπωρο και έκτοτε να καταγράφουν σημαντική αποκλιμάκωση. Ως αποτέλεσμα, οι μεγαλύτερες κεντρικές τράπεζες, συμπεριλαμβανομένης της ΕΚΤ, προχώρησαν σε μειώσεις των βασικών τους επιτοκίων. Το 2008 η ΕΚΤ προέβη σε αύξηση κατά 25 μ.β. τον Ιούλιο και ακολούθως σε συνολική μείωση 175 μ.β. στα βασικά της επιτόκια. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ προέβη σε συνολική μείωση 400 μ.β., ενώ η Τράπεζα της Αγγλίας σε μείωση 350 μ.β. καθόλη τη διάρκεια του έτους.

Σημειώνεται ότι λόγω της έκτασης της κρίσης, η Εθνική Τράπεζα της Ελβετίας, η Τράπεζα του Καναδά και η Τράπεζα της Σουηδίας προέβησαν τον Οκτώβριο 2008 σε μια πρωτοφανή για τα ιστορικά δεδομένα συντονισμένη μείωση 50 μ.β. σε συνεργασία με τις προαναφερθείσες νομισματικές αρχές. Τη μείωση αυτή ακολούθησαν και άλλες μεμονωμένες μειώσεις από πλειάδα κεντρικών τραπεζών. Εκτός από τις μειώσεις των βασικών επιτοκίων, οι νομισματικές αρχές υιοθέτησαν σειρά μέτρων με στόχο τη διοχέτευση ρευστότητας στις διατραπεζικές αγορές, εφόσον η κλιμάκωση της κρίσης και η έλλειψη εμπιστοσύνης προκάλεσαν προβλήματα σε ορισμένες τράπεζες και, συνεπώς, τη μεγάλη άνοδο στα επιτόκια της διατραπεζικής αγοράς.

Η κρίση είχε ως επακόλουθο τη μεγάλη πτώση στις διεθνείς χρηματιστηριακές αξίες, εν μέσω έντονων ημερήσιων διακυμάνσεων κατά τη

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.1 **ΑΕΠ σε επιλεγμένες χώρες**
(ετήσια μεταβολή, %)

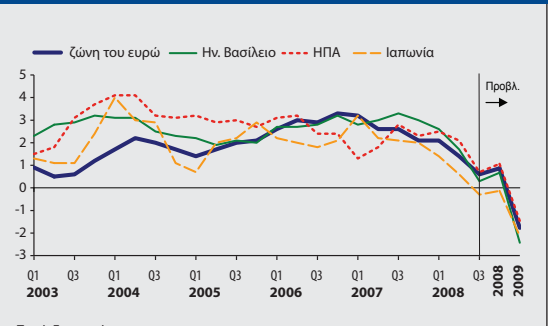

Πηγή: Ευρωστάτ.
Σημείωση: Οι προβλέψεις είναι για το έτος και υπολογίζονται ως οι μέσοι όροι των πιο πρόσφατων προβλέψεων απο την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, The Economist poll και το ΔΝΤ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.2 **Πληθωρισμός σε επιλεγμένες χώρες**
(ετήσια μεταβολή, %)

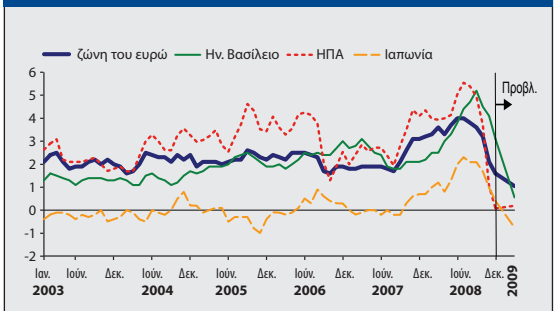

Πηγή: Ευρωστάτ, SDW.
Σημείωση: Οι προβλέψεις είναι για το έτος και υπολογίζονται ως οι μέσοι όροι των πιο πρόσφατων προβλέψεων απο την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, The Economist poll και το ΔΤΝ.

διάρκεια του υπό ανασκόπηση έτους. Συγκεκριμένα, ο δείκτης Dow Jones Eurostoxx σημείωσε πτώση 43,6%, ο δείκτης S&P 500 κατέγραψε μείωση 37,6% και ο δείκτης Nikkei 225 παρουσίασε πτώση 39,7% κατά τη διάρκεια του 2008.

Εν μέσω της έντονης αβεβαιότητας και της ροής αρνητικών πληροφοριών, υπήρχαν συνεχείς αναθεωρήσεις στις προβλέψεις διεθνών οργανισμών (**Διάγραμμα 3.1**) για τις μεγαλύτερες οικονομίες. Οι προβλέψεις διεθνών οργανισμών και αναλυτών[1] τον Ιανουάριο 2009 για το 2009 συγκλίνουν προς συρρίκνωση του ΑΕΠ κατά 1,8% στη ζώνη του ευρώ, 1,5% στις ΗΠΑ, 2,4% στο Ηνωμένο Βασίλειο και 2,1% στην Ιαπωνία. Όσο αφορά τον πληθωρισμό, οι προβλέψεις για το 2009 κυμαίνονται γύρω στο 1,1% για τη ζώνη του ευρώ, 0,2% για τις ΗΠΑ, 0,6% για το Ηνωμένο Βασίλειο και αποπληθωρισμό της τάξης του 0,8% στην Ιαπωνία (**Διάγραμμα 3.2**).

Εγχώριες Εξελίξεις

Νομισματικές εξελίξεις[2]

Το 2008 σηματοδότησε την ένταξη στη ζώνη του ευρώ, όπου η νομισματική πολιτική δεν αποφασίζεται πλέον σε εγχώριο επίπεδο από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Από την 1η Ιανουαρίου 2008, η νομισματική πολιτική της ζώνης του ευρώ, στην οποία η Κύπρος συμμετέχει, συναποφασίζεται στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ όπου συμμετέχουν οι Διοικητές των Κεντρικών Τραπεζών του Ευρωσυστήματος.

Η χρηματοοικονομική κρίση δεν φαίνεται να επηρέασε την πιστωτική επέκταση στην Κύπρο κατά το μεγαλύτερο μέρος του 2008. Ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των συνολικών πιστώσεων[3] προς τον ιδιωτικό τομέα συνέχισε την ανοδική πορεία του από το 2007, σε συνάρτηση με την οικονομική δραστηριότητα, φτάνοντας το ιστορικά ψηλό επίπεδο του 41,7% τον Οκτώβριο 2008. Τους τελευταίους δύο μήνες του έτους ο ρυθμός μεγέθυνσης παρουσίασε επιβράδυνση, φτάνοντας το 34,7% το Δεκέμβριο, παραμένοντας, ωστόσο, σε ιστορικά πολύ ψηλό επίπεδο.

Η κυριότερη πηγή χρηματοδότησης των νέων δανείων παρέμειναν οι καταθέσεις, γεγονός που οδήγησε σε ψηλότερα καταθετικά επιτόκια λόγω του ανταγωνισμού και, συνεπώς, στη μεταφορά του αυξημένου κόστους των τραπεζών στα δανειστικά επιτόκια. Οι αυξήσεις των δανειστικών επιτοκίων – σε συνδυασμό με τις γενικά αυστηρότερες συνθήκες χρηματοδότησης και τη διαφαινόμενη επιβράδυνση στην οικονομική δραστηριότητα προς το τέλος του έτους – επέφεραν τη σχετική επιβράδυνση της πιστωτικής επέκτασης τους τελευταίους δύο μήνες του 2008.

Τα πιστωτικά ιδρύματα εξαιρουμένων των πρώην διεθνών τραπεζικών μονάδων και των ΣΠΙ παραχώρησαν το 66,3% του συνόλου των πιστώσεων[3] στο τέλος του 2008, διατηρώντας σταθερό το μερίδιό τους στην αγορά σε σύγκριση με το Δεκέμβριο 2007. Σε αντιδιαστολή, το μερίδιο των πρώην διεθνών τραπεζικών μονάδων ανήλθε στο 17,1% το Δεκέμβριο 2008 από 14,6% στο τέλος του 2007 και εκείνο των ΣΠΙ περιορίστηκε στο 16,5% το Δεκέμβριο του 2008 σε σύγκριση με 19,1% το Δεκέμβριο του 2007.

Όσον αφορά την εγχώρια πιστωτική επέκταση, θα πρέπει να σημειωθεί ότι από την

1. Υπολογίζονται ως ο μέσος όρος των πιο πρόσφατων προβλέψεων από: The Economist Poll (29/01/09) , την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (19/01/09) και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (WEO, 28/01/09)
2. Όλα τα νομισματικά μεγέθη συμπεριλαμβανομένων των επιτοκίων, αφορούν στοιχεία εξαιρουμένης της ΚΤΚ ή και του Ευρωσυστήματος.
3. Εξαιρουμένων των πιστώσεων προς ΝΧΙ.

Πίνακας 3.1 **Δάνεια προς εγχώρια νοικοκυριά** (1), (2)

	Υπόλοιπα ως % του συνόλου (3)		Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή	
	2007 Δεκ.	2008 Δεκ.	2007 Δεκ.	2008 Δεκ.
Εγχώρια νοικοκυριά	**100,0**	**100,0**	**15,9**	**18,4**
1. Καταναλωτικά δάνεια	21,0	22,3	9,7	25,4
2. Στεγαστικά δάνεια	43,0	44,6	27,9	22,6
3. Λοιπά δάνεια	36,0	33,2	7,4	9,2

Πηγή: ΚΤΚ.
(1) Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση ΕΣΛ 95.
(2) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.
(3) Υπολογίζεται στο υπόλοιπο του τελευταίου διαθέσιμου μήνα. Το σύνολο μπορεί να μη δίνει το άθροισμα των επιμέρους, λόγω της στρογγυλοποίησης των αριθμών.

1η Ιουλίου 2008, έχει τεθεί σε ισχύ η νέα "περί Ορισμού της Έννοιας του 'κατοίκου Κύπρου' για Στατιστικούς Σκοπούς Οδηγία του 2008". Ως αποτέλεσμα, τα ΝΧΙ προχώρησαν σε ανακατάταξη μεγάλου αριθμού οργανισμών ή επιχειρήσεων πελατών τους χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο, γνωστών ως "Brass Plates", από τον τομέα των "μη κατοίκων" στον τομέα των "κατοίκων Κύπρου". Η επίδραση της εν λόγω ανακατάταξης εξαιρείται από τα νομισματικά και χρηματοπιστωτικά στοιχεία της ανάλυσης που ακολουθεί, ώστε να επιτευχθεί η διαχρονική συγκρισιμότητα των στατιστικών και να υποβοηθηθεί η εξαγωγή συμπερασμάτων. Συνεπώς, οι αναφορές σε εγχώρια στοιχεία ή κατοίκους Κύπρου εξαιρούν τους οργανισμούς ή επιχειρήσεις χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο[4].

Ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των δανείων σε εγχώριες μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις, μετά από τη ραγδαία επιτάχυνση κατά το 2007, παρουσίασε επιβράδυνση από το Μάιο του 2008. Παρόλα αυτά, παρέμεινε στο ψηλό επίπεδο του 23,1% στο τέλος του 2008, σε σύγκριση με 27,9% το Δεκέμβριο 2007.

Ο ρυθμός επέκτασης των δανείων σε εγχώρια νοικοκυριά (**Πίνακας 3.1**) επιταχύνθηκε φτάνοντας το 18,4% το Δεκέμβριο 2008 σε σύγκριση με 15,9% το Δεκέμβριο 2007. Σημειώνεται ότι ο ρυθμός μεγέθυνσης είχε φτάσει το ιστορικό ψηλό επίπεδο του 19,8% τον Απρίλιο του 2008. Η κατανομή των δανείων των ΝΧΙ προς εγχώρια νοικοκυριά με βάση το σκοπό του δανείου, δείχνει ότι η επιτάχυνση προήλθε, κατά κύριο λόγο, από το ρυθμό μεγέθυνσης των καταναλωτικών δανείων, που έφτασε το 25,4% το Δεκέμβριο 2008 σε σύγκριση με 9,7% το Δεκέμβριο 2007. Η αύξηση των καταναλωτικών δανείων οφείλεται, εν μέρει, στη συγχώνευση συγκεκριμένης τράπεζας με θυγατρικό της χρηματοδοτικό οργανισμό το Μάρτιο 2008. Σε αντιδιαστολή, ο ρυθμός μεγέθυνσης των στεγαστικών δανείων παρουσίασε επιβράδυνση φτάνοντας στο 22,6% το Δεκέμβριο 2008 σε σύγκριση με 27,9% το Δεκέμβριο 2007. Ο ρυθμός αύξησης των λοιπών δανείων κατέγραψε επίσης επιβράδυνση, σημειώνοντας επιτάχυνση μόνο τον τελευταίο μήνα του έτους, όταν ανήλθε στο 9,2% το Δεκέμβριο του 2008 από 7,4% το Δεκέμβριο 2007, λόγω επίδρασης βάσης.

Κατά το ανασκοπούμενο έτος, τα στεγαστικά δάνεια εξακολούθησαν να κατέχουν το μεγαλύτερο μερίδιο του συνόλου των δανείων προς τον τομέα των εγχώριων νοικοκυριών. Πιο συγκεκριμένα, τα καταναλωτικά, στεγαστικά και λοιπά δάνεια των εγχώριων νοικοκυριών αντιπροσώπευαν, αντίστοιχα, το 22,3%, 44,6% και 33,2% των συνολικών τους δανείων το Δεκέμβριο 2008 σε σύγκριση με το 21,0%, 43,0% και 36,0% των συνολικών τους δανείων το Δεκέμβριο 2007.

Από την ανάλυση των χορηγήσεων προς

4. Για σκοπούς ομαλοποίησης των χρονοσειρών ορισμένα νομισματικά στοιχεία έχουν τύχει περαιτέρω επεξεργασίας από το Τμήμα Οικονομικών Ερευνών.

Πίνακας 3.2 **Δάνεια προς κατοίκους Κύπρου σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση NACE Αναθ. 1.1 της ΕΕ**

	Υπόλοιπα ως % του συνόλου (1)		Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή	
	2007 Δεκ.	2008 Δεκ.	2007 Δεκ.	2008 Δεκ.
Μεταποιητικές βιομηχανίες	3,9	3,9	4,7	18,8
Κατασκευές	9,2	11,3	58,8	45,1
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο	9,0	9,6	14,4	27,2
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	5,4	4,8	20,0	4,1
Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (2)	4,6	1,3	-12,5	-65,8
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμίσθωση και επιχειρηματικές δραστηριότητες	11,9	14,4	49,4	43,9
Ιδιώτες (προσωπικά δάνεια)	46,0	44,0	16,4	13,1
Άλλοι τομείς	10,0	10,6	37,3	25,8

Πηγή: ΚΤΚ.
(1) Το σύνολο μπορεί να μη δίνει το άθροισμα των επιμέρους, λόγω της στρογγυλοποίησης των αριθμών.
(2) Μη περιλαμβανομένης της κατηγορίας 65.1 (ενδιάμεσοι νομισματικοί οργανισμοί).

κατοίκους Κύπρου κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας (**Πίνακας 3.2**) προκύπτει ότι καταγράφηκε επιβράδυνση στους περισσότερους τομείς. Οι κατηγορίες των "ιδιωτών (προσωπικά δάνεια)", της "διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, εκμίσθωσης και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων" καθώς και των "κατασκευών" συνέχισαν να απορροφούν τα μεγαλύτερα ποσοστά του συνόλου των πιστώσεων, δηλαδή 44,0%, 14,4% και 11,3%, σε σύγκριση με 46,0%, 11,9% και 9,2%, αντίστοιχα, το προηγούμενο έτος.

Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του υπολοίπου των δανείων προς τον ευρύτερο τομέα των ακινήτων[5] παρουσίασε επιβράδυνση μετά το πρώτο τρίμηνο του 2008, σε αντίθεση με τη ραγδαία επιτάχυνση σε όλη τη διάρκεια του 2007. Το γεγονός αυτό συνάδει με άλλους δείκτες της κατασκευαστικής δραστηριότητας, οι οποίοι καταδείκνυαν τη γενική αποκλιμάκωση της δραστηριότητας στον κλάδο. Ως αποτέλεσμα, περί τα τέλη Μαΐου 2008, άρθηκαν τα αυστηρότερα κριτήρια δανειοδότησης δεύτερης κατοικίας που είχε θέσει η ΚΤΚ τον Ιούλιο 2007. Ο ρυθμός μεγέθυνσης των δανείων προς το τομέα του χονδρικού και λιανικού εμπορίου έφθασε το 27,2% το Δεκέμβριο 2008 σε σύγκριση με 14,4% το Δεκέμβριο 2007. Αντίθετα, ο ρυθμός μεγέθυνσης των δανείων προς τον τομέα των ξενοδοχείων και εστιατορίων κατέγραψε επιβράδυνση και περιορίστηκε στο 4,1% στο τέλος του 2008 σε σύγκριση με 20,0% το Δεκέμβριο 2007, αντικατοπτρίζοντας την υποτονικότητα που άρχισε να παρατηρείται στον κλάδο.

Όσον αφορά τις καταθέσεις, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των συνολικών καταθέσεων[6] του ιδιωτικού τομέα κατέγραψε επιβράδυνση φτάνοντας στο 6,6% το Δεκέμβριο 2008 σε σύγκριση με 21,9% το Δεκέμβριο 2007 λόγω της σημαντικής αύξησης των καταθέσεων το δεύτερο εξάμηνο του 2007 ως απότοκο της επικείμενης υιοθέτησης του ευρώ.

Από τις συνολικές καταθέσεις[6] το μερίδιο των πιστωτικών ιδρυμάτων εξαιρουμένων των πρώην διεθνών τραπεζικών μονάδων και των ΣΠΙ αυξήθηκε οριακά στο 70,9% στο τέλος του 2008 από 70,1% το Δεκέμβριο 2007. Το μερίδιο των πρώην διεθνών τραπεζικών μονάδων παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητο στο 10,2% στο τέλος του 2008, από 10,3% στο τέλος του 2007, ενώ των ΣΠΙ περιορίστηκε στο 18,9% το Δεκέμβριο 2008 σε σύγκριση με 19,6% το Δεκέμβριο 2007.

Μετά από τη ραγδαία επιτάχυνση κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2007 και τις αρχές του 2008, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης των καταθέσεων από εγχώριες μη χρηματο-οικονομικές επιχειρήσεις κατέγραψε σημαντική

5. Ο ευρύτερος τομέας των ακινήτων αποτελείται από τη μεταποιητική βιομηχανία που αφορά κατασκευές, τον κατασκευαστικό τομέα, και τον τομέα διαχείρισης ακίνητης περιουσίας.
6. Εξαιρουμένων των καταθέσεων από ΝΧΙ.

Πίνακας 3.3 **Καταθέσεις από εγχώρια νοικοκυριά** (1), (2)

	Υπόλοιπα ως ποσοστό % του συνόλου (3)		Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή	
	2007 Δεκ.	2008 Δεκ.	2007 Δεκ.	2008 Δεκ.
Εγχώρια νοικοκυριά	**100,0**	**100,0**	**14,8**	**5,4**
Μίας ημέρας	18,5	15,6	19,6	-11,2
Προθεσμίας	**63,2**	**72,4**	**18,7**	**20,8**
μέχρι 2 έτη	57,5	67,6	21,1	23,9
άνω των 2 ετών	5,7	4,8	-0,9	-10,7
Υπό προειδοποίηση	**18,3**	**12,0**	**-0,5**	**-31,0**
μέχρι 3 μήνες	14,4	9,0	-3,0	-34,5
άνω των 3 μηνών	3,9	3,0	9,9	-18,0

Πηγή: ΚΤΚ.
(1) Σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση ΕΣΛ 95.
(2) Συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων που εξυπηρετούν νοικοκυριά.
(3) Υπολογίζεται στο υπόλοιπο του τελευταίου διαθέσιμου μήνα. Τα σύνολα μπορεί να μη δίνουν το άθροισμα των επιμέρους, λόγω της στρογγυλοποίησης των αριθμών.

επιβράδυνση από το Μάιο 2008 φτάνοντας στο 1,3% στο τέλος του 2008 σε σύγκριση με 25,7% που είχε καταγραφεί το Δεκέμβριο 2007, εν μέρει λόγω επίδρασης βάσης.

Από την αρχή του ανασκοπούμενου χρόνου, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των καταθέσεων των εγχώριων νοικοκυριών (**Πίνακας 3.3**) παρουσίασε επιβράδυνση, φτάνοντας το 5,4% το Δεκέμβριο 2008 σε σύγκριση με 14,8% το Δεκέμβριο του 2007. Το 2008 καταγράφηκε μετατόπιση των βραχυπρόθεσμων, κυρίως, καταθέσεων των εγχώριων νοικοκυριών σε καταθέσεις προθεσμίας μέχρι 2 έτη, αντανακλώντας τον έντονο ανταγωνισμό των ΝΧΙ για άντληση ρευστότητας μέσω καταθέσεων με ελκυστικότερα επιτόκια. Συνεπώς, το μερίδιο των καταθέσεων προθεσμίας μέχρι 2 έτη στο σύνολο των καταθέσεων των εγχώριων νοικοκυριών αυξήθηκε στο 67,6% σε σύγκριση με 57,5% στο τέλος του 2007.

Επιτόκια

Αύξηση σημείωσαν γενικά τα επιτόκια των νέων δανείων (**Διάγραμμα 3.3**) και νέων καταθέσεων (**Διάγραμμα 3.4**) προς μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις και νοικοκυριά το 2008. Η ανοδική πορεία των μέσων επιτοκίων των νέων δανείων στην Κύπρο αποδίδεται κυρίως στο αυξημένο κόστος άντλησης ρευστότητας τόσο από τη διατραπεζική αγορά, λόγω της αβεβαιότητας και έλλειψης εμπιστοσύνης μεταξύ των τραπεζών, όσο και από τις καταθέσεις λόγω του έντονου ανταγωνισμού για προσέλκυση κεφαλαίων.

Το μέσο επιτόκιο για νέα δάνεια σε μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις μέχρι €1 εκατ.[7] στην Κύπρο αυξήθηκε, από 6,31% τον Ιανουάριο 2008 φτάνοντας μέχρι το 7,48% τον Οκτώβριο και 7,28% στο τέλος του έτους. Το αντίστοιχο μέσο επιτόκιο στη ζώνη του ευρώ κυμάνθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα από το κυπριακό. Το μέσο επιτόκιο στην Κύπρο για νέα δάνεια σε μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις άνω του €1 εκατ.[7] αυξήθηκε από 5,71% τον Ιανουάριο 2008 στο 5,86% το Δεκέμβριο 2008. Το αντίστοιχο μέσο επιτόκιο στη ζώνη του ευρώ, το οποίο κατέγραψε μείωση τους τελευταίους δύο μήνες του έτους, επίσης κυμάνθηκε σε χαμηλότερα επίπεδα από το κυπριακό.

Τα επιτόκια στην Κύπρο για νέα δάνεια προς τα νοικοκυριά για καταναλωτικούς σκοπούς[7] επίσης κατέγραψαν αύξηση, με το μέσο επιτόκιο να φτάνει στο 7,85% στο τέλος του 2008 από 6,42% τον Ιανουάριο 2008. Το αντίστοιχο μέσο επιτόκιο στη ζώνη του ευρώ, σε αντίθεση με τα υπόλοιπα μέσα επιτόκια χορηγήσεων, κυμαινόταν σε ψηλότερα επίπεδα από το κυπριακό καθόλη τη διάρκεια του έτους, με τη μείωση που κατέγραψε το Δεκέμβριο 2008 να περιορίζει τη διαφορά μεταξύ τους στις 31 μ.β. Το μέσο επιτόκιο στην Κύπρο για στεγαστικά δάνεια προς νοικοκυριά[7]

7. Με μεταβαλλόμενο επιτόκιο και αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.3 **Επιτόκια νέων δανείων των ΝΧΙ σε ευρώ προς κατοίκους της ζώνης του ευρώ**[1]
(% ετησίως, μέσοι όροι περιόδου)

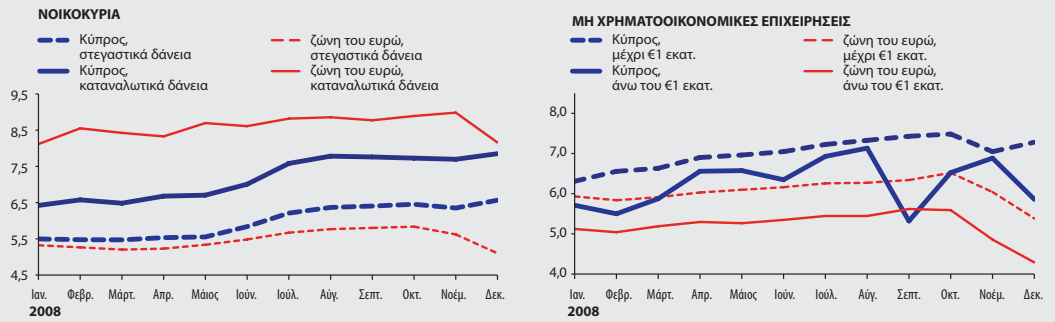

Πηγή: SDW, ΚΤΚ.
(1) Με μεταβαλλόμενο επιτόκιο και αρχικό προσδιορισμό επιτοκίου μέχρι 1 χρόνο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.4 **Επιτόκια νέων καταθέσεων σε ΝΧΙ σε ευρώ από κατοίκους στη ζώνη του ευρώ** [1]
(% ετησίως, μέσοι όροι περιόδου)

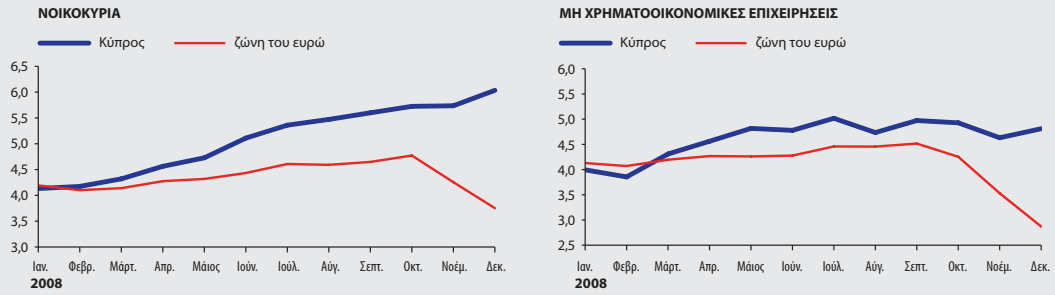

Πηγή: SDW, ΚΤΚ.
(1) Προθεσμίας μέχρι 1 έτους.

επίσης κατέγραψε αύξηση φτάνοντας στο 6,57% το Δεκέμβριο 2008 σε σύγκριση με 5,50% τον Ιανουάριο 2008. Στη ζώνη του ευρώ, το αντίστοιχο μέσο επιτόκιο για στεγαστικά δάνεια προς νοικοκυριά επίσης κινήθηκε ανοδικά το μεγαλύτερο μέρος του 2008, σε χαμηλότερα όμως επίπεδα από το κυπριακό, με τη μείωση που κατέγραψε τους τελευταίους δύο μήνες να αυξάνει τη μεταξύ τους διαφορά στις 147 μ.β.

Σημειώνεται ότι οι συνεχείς μειώσεις των βασικών επιτοκίων από την ΕΚΤ και η παράλληλη προσφορά ρευστότητας στις τράπεζες στη ζώνη του ευρώ είχαν ως αποτέλεσμα να αρχίσει, προς το τέλος του έτους, η ομαλοποίηση του μηχανισμού μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ. Συγκεκριμένα, τα διατραπεζικά επιτόκια EONIA και EURIBOR άρχισαν να υποχωρούν από τα πολύ ψηλά επίπεδα που είχαν καταγραφεί το Σεπτέμβριο 2008. Συνεπώς, τους δύο τελευταίους μήνες του έτους, διαφάνηκε μείωση στο μέσο όρο των δανειστικών επιτοκίων στη ζώνη του ευρώ. Στην Κύπρο, ειδικότερα, το φαινόμενο των ψηλών επιτοκίων συνεχίστηκε μέχρι και το τέλος του έτους. Ως αποτέλεσμα, υπήρξαν εκκλήσεις του Διοικητή της ΚΤΚ και άλλων αξιωματούχων προς τις τράπεζες για μείωση των επιτοκίων, ώστε ο μηχανισμός μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος να αρχίσει να λειτουργεί

ομαλά, σε συνάρτηση με τη σταδιακή άνκαι όχι πλήρη εξομάλυνση που παρατηρείται διεθνώς.

Όσον αφορά τα καταθετικά επιτόκια, (**Διάγραμμα 3.4**) το μέσο επιτόκιο νέων καταθέσεων προθεσμίας μέχρι ένα χρόνο από μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις έφθασε στο 4,81% το Δεκέμβριο από 3,99% τον Ιανουάριο 2008, ενώ το μέσο επιτόκιο προθεσμίας μέχρι ένα χρόνο από νοικοκυριά στο 6,04% το Δεκέμβριο 2008 από 4,13% στην αρχή του έτους. Ανοδικά κινήθηκαν για το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου και τα αντίστοιχα μέσα επιτόκια στη ζώνη του ευρώ, τα οποία ήταν σε χαμηλότερο επίπεδο από ό,τι στην Κύπρο.

Πληθωρισμός

Κατά το 2008 ο ετήσιος πληθωρισμός στη Κύπρο, όπως αυτός επιμετρείται από την ποσοστιαία μεταβολή του Εθνικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, σημείωσε σημαντική αύξηση της τάξης του 4,7% σε σύγκριση με 2,4% το 2007. Η μεγάλη άνοδος του πληθωρισμού κατά το υπό ανασκόπηση έτος οφείλεται, κυρίως, στην ιστορική αύξηση των τιμών του πετρελαίου και των τροφίμων κατά το πρώτο εξάμηνο του 2008 καθώς, επίσης, στην υπέρμετρη εγχώρια ζήτηση που καταγράφηκε κατά το μεγαλύτερο μέρος του έτους. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο εγχώριος πληθωρισμός κατέγραψε σημαντική αποκλιμάκωση από τον Αύγουστο του υπό ανασκόπηση έτους καταλήγοντας το Δεκέμβριο στο 2,1%.

Αναλυτικότερα, οι τιμές στην κατηγορία των εγχώριων προϊόντων αυξήθηκαν κατά 7,4% σε σύγκριση με άνοδο 3,9% το 2007 λόγω, κυρίως, των ραγδαίων αυξήσεων που σημειώθηκαν στις τιμές των γεωργικών προϊόντων, στην τιμή του ηλεκτρισμού και, σε μικρότερο βαθμό, στις τιμές των εγχώριων βιομηχανικών προϊόντων. Οι τιμές των πετρελαιοειδών κατέγραψαν ετήσια άνοδο της τάξης του 10,5% σε σύγκριση με 2,8% το 2007. Η προαναφερθείσα αύξηση οφείλεται στη σημαντική άνοδο που παρατηρήθηκε στη διεθνή τιμή του πετρελαίου κατά το 2008 σε σύγκριση με το 2007, παρά την πτωτική τάση που ακολούθησε κατά το δεύτερο ήμισυ του 2008.

Αύξηση της τάξης του 4,5% σημείωσαν, επίσης, οι τιμές των υπηρεσιών, λόγω κυρίως, της αυξημένης ζήτησης κατά το 2008, αλλά και κάποιων στρογγυλοποιήσεων, ως αποτέλεσμα της εισαγωγής του ευρώ. Συγκεκριμένα, επιτάχυνση στο ρυθμό αύξησης των τιμών παρατηρήθηκε στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης, της αναψυχής και του πολιτισμού, των εστιατορίων και ξενοδοχείων, των κομμωτηρίων καθώς και των μεταφορών, ενώ μικρότερη άνοδος παρατηρήθηκε στις τιμές των επικοινωνιών. Παρόλα αυτά, ένεκα της διεθνούς οικονομικής επιβράδυνσης, όλοι σχεδόν οι τομείς των υπηρεσιών κατέγραψαν επιβράδυνση στο ρυθμό αύξησης των τιμών κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2008 σε σύγκριση με το πρώτο εξάμηνο του έτους.

Ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή – όπως αυτός επιμετράται με εναρμονισμένη μεθοδολογία από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης – αυξήθηκε κατά 4,4% το 2008 από 2,2% το 2007, διευρύνοντας έτσι τη ψαλίδα μεταξύ του ετήσιου εγχώριου εναρμονισμένου πληθωρισμού και του ετήσιου μέσου όρου στη ζώνη του ευρώ. Η ψαλίδα του μηνιαίου εγχώριου πληθωρισμού με τον αντίστοιχο μέσο όρο της ζώνης του ευρώ αυξήθηκε μέχρι και 160 μ.β. κατά τους πρώτους δέκα μήνες του έτους. Η τάση αυτή περιορίστηκε στο τέλος του έτους με τη ψαλίδα να κλείνει το Δεκέμβριο στις 20 μ.β., εν μέρει λόγω των εξελίξεων στις τιμές των πετρελαιοειδών που επηρεάζουν περισσότερο την Κύπρο από το μέσο

Πίνακας 3.4 **Οικονομική δραστηριότητα σε βασικούς τομείς, σε σταθερές τιμές αγοράς του 2002**
(μεθοδολογία αλυσιδωτής σύνδεσης, ετήσια ποσοστιαία μεταβολή)

	Κατασκευές	Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο, Ξενοδοχεία και Εστιατόρια, Μεταφορές, Αποθηκεύσεις, Επικοινωνίες	Ενδιάμεσοι Χρηματοπιστωτικοί Οργανισμοί και άλλες Υπηρεσίες
Q1 2006	6,4	4,0	8,2
Q2 2006	7,1	5,2	8,7
Q3 2006	7,8	4,2	8,6
Q4 2006	7,9	4,1	8,3
Q1 2007	7,9	5,3	8,4
Q2 2007	7,6	4,2	8,1
Q3 2007	7,2	4,3	7,2
Q4 2007	6,8	4,4	6,2
Q1 2008	5,4	3,9	4,6
Q2 2008	4,5	3,7	4,6
Q3 2008	3,8	2,5	4,0

Πηγή: ΣΥΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.5 **Εναρμονισμένος πληθωρισμός στην Κύπρο και ζώνη του ευρώ**
(ετήσια ποσοστιαία μεταβολή)

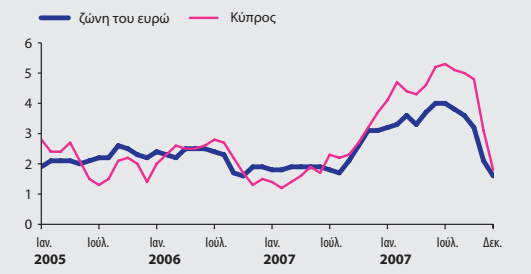

Πηγή: Eurostat.

όρο των χωρών μελών της ζώνης του ευρώ **(Διάγραμμα 3.5).**

Ζήτηση

Με βάση τα διαθέσιμα προκαταρκτικά στοιχεία, ο ρυθμός μεγέθυνσης της οικονομίας επιβραδύνθηκε καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 3,8% για τους πρώτους εννέα μήνες του 2008 σε σύγκριση με 4,5% την αντίστοιχη περίοδο του 2007. Το οικονομικό περιβάλλον αναμένεται να επιδεινωθεί στο μέλλον, ως επακόλουθο της οικονομικής κρίσης που άρχισε να γίνεται πιο έντονη, από τον Οκτώβριο του 2008.

Πιο αναλυτικά, η ιδιωτική κατανάλωση κατέγραψε αύξηση της τάξης του 8,6% τους πρώτους εννιά μήνες του 2008 σε σύγκριση με αύξηση 7,6% που καταγράφηκε την αντίστοιχη περίοδο του 2007. Επιτάχυνση στο ρυθμό μεγέθυνσης καταγράφεται στη δημόσια κατανάλωση και στις εισαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών. Αντίθετα, η εξωτερική ζήτηση, όπως αντανακλάται από τις εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών, επιβραδύνθηκε φτάνοντας στο 1,9% το 2008 σε σύγκριση με 3% το 2007. Οι ακαθάριστες επενδύσεις κεφαλαίου, επίσης, επιβραδύνθηκαν φθάνοντας στο 15% το 2008 από 20,4% την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου χρόνου. Η πτώση του εν λόγω ρυθμού αντικατοπτρίζει τη μειωμένη επενδυτική δραστηριότητα στον κατασκευαστικό τομέα, αποτέλεσμα τόσο της κρίσης στην παγκόσμια οικονομία όσο και της αποκλιμάκωσης της εγχώριας ζήτησης, ιδιαίτερα κατά το τέλος του έτους.

Παραγωγή

Σε ότι αφορά την παραγωγή, βασικοί τομείς όπως οι τομείς των κατασκευών, του χονδρικού και λιανικού εμπορίου, των μεταφορών, αποθήκευσης και επικοινωνίας επηρεάστηκαν σημαντικά από

την αύξηση στο κόστος των βασικών υλικών και, ειδικότερα, από την πολύ σημαντική αύξηση στην τιμή του πετρελαίου διεθνώς. Παράλληλα, οι τομείς των ξενοδοχείων και εστιατορίων καθώς, επίσης, των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών κατέγραψαν επιβράδυνση, ως επακόλουθο των διεθνών οικονομικών εξελίξεων (**Πίνακας 3.4**).

Πιο συγκεκριμένα, ο τομέας των κατασκευών κατέγραψε αύξηση 4,5% τους πρώτους εννέα μήνες του 2008, σε σύγκριση με 7,5% το αντίστοιχο εννιάμηνο του προηγούμενου χρόνου, ενώ παρόμοια εικόνα σημειώνεται και στον τομέα της διαχείρισης ακίνητης περιουσίας. Οι δείκτες φανερώνουν μια σημαντική υποτονικότητα στις πωλήσεις ακινήτων και αρνητική εικόνα για τη δραστηριότητα του κατασκευαστικού τομέα. Συγκεκριμένα, ο αριθμός μεταβιβασμένων τεμαχίων καταγράφει μείωση 34,6% το 2008 σε αντίθεση με άνοδο 22,2% το 2007. Παράλληλα, ο αριθμός πωλητήριων εγγράφων, που θεωρείται πιο ενδεικτικός για τις καθαρές πωλήσεις ακινήτων, σημειώνει μείωση της τάξης του 31% σε σύγκριση με το 2007 και μείωση της τάξης του 13% σε σύγκριση με το 2006[8].

Ισοζύγιο Πληρωμών

Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών για το 2008 αναμένεται να φθάσει σε επίπεδο ρεκόρ για την κυπριακή οικονομία λόγω της ισχυρής εγχώριας ζήτησης κατά το μεγαλύτερο μέρος του έτους αλλά και της αποδυναμωμένης εξωτερικής ζήτησης όπως αυτή αντικατοπτρίζεται στα μειωμένα τουριστικά έσοδα. Όσον αφορά τη χρηματοδότηση του ελλείμματος, σημειώνεται η πρόσφατη αύξηση των πιο βραχυπρόθεσμων πόρων χρηματοδότησης.

Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα προκαταρκτικά στοιχεία της ΚΤΚ, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ανήλθε στα €2004,3 εκ. ή στο 15,8% του ΑΕΠ για τους πρώτους εννέα μήνες του 2008, σε σύγκριση με έλλειμμα €327,5 εκ. ή 2,8% του ΑΕΠ την αντίστοιχη περίοδο του 2007. Οι εξελίξεις στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ήταν, κυρίως, αποτέλεσμα της σημαντικής επιδείνωσης στο εμπορικό ισοζύγιο και σε μικρότερο βαθμό στην επιδείνωση του λογαριασμού υπηρεσιών και λογαριασμού εισοδημάτων.

Η επιδείνωση του εμπορικού ισοζυγίου ήταν αποτέλεσμα του συνεχιζόμενου ψηλού ρυθμού αύξησης των εισαγωγών αγαθών, ενώ η μικρή αύξηση στις εξαγωγές δεν ήταν επαρκώς σημαντική ώστε να αλλάξει τη συνολική εικόνα. Η άνοδος των εισαγωγών αγαθών οφείλεται, κυρίως, στη μεγάλη αύξηση στις εισαγωγές πετρελαιοειδών, λόγω της μεγάλης ανόδου στην τιμή τους αλλά και στις αυξημένες εισαγωγές ενδιάμεσων αγαθών - πρώτων υλών. Το 2008, μετά από δύο συνεχή έτη μειώσεων, οι εξαγωγές αγαθών κατέγραψαν αύξηση, η οποία όμως δεν ήταν ικανή να επηρεάσει σημαντικά το εμπορικό ισοζύγιο. Η αύξηση των εξαγωγών οφείλεται κυρίως στην αύξηση των επανεξαγωγών και σε μικρότερο βαθμό στην αύξηση των εγχώριων εξαγωγών.

Το πλεόνασμα του λογαριασμού υπηρεσιών – στο οποίο, ιστορικά, στηρίζεται η κυπριακή οικονομία για μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών – μειώθηκε κατά περίπου €400 εκ. το πρώτο εννιάμηνο του 2008 σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2007. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται, κυρίως, στη μείωση των εσόδων από τον τουρισμό και τις λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες καθώς, επίσης, στην

8. Τα στοιχεία δημοσιεύονται από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας της Κυβέρνησης.

Πίνακας 3.5 **Ισοζύγιο πληρωμών**
(€ εκατομύρια)

	Ιαν. - Σεπ. 2007 (προκ.)			Ιαν. - Σεπ. 2008 (προκ.)		
	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό ποσό	Πίστωση	Χρέωση	Καθαρό ποσό
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	**7.677,6**	**8.005,1**	**-327,5**	**7.875,8**	**9.880,0**	**-2.004,3**
ΑΓΑΘΑ, ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	**7.212,7**	**7.563,8**	**-351,1**	**7.370,3**	**9.346,6**	**-1.976,3**
ΑΓΑΘΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	**5.700,9**	**6.169,6**	**-468,7**	**5.784,2**	**7.449,0**	**-1.664,8**
ΑΓΑΘΑ	**819,2**	**4.256,0**	**-3.436,8**	**861,1**	**5.095,8**	**-4.234,8**
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	**4.881,7**	**1.913,6**	**2.968,1**	**4.923,2**	**2.353,2**	**2.570,0**
Μεταφορές	1.157,4	650,9	506,5	1.292,6	919,0	373,5
Ταξιδιωτικό	1.614,9	740,8	874,2	1.537,7	817,8	719,9
Επικοινωνίες	61,7	65,7	-4,0	63,7	84,5	-20,8
Κατασκευαστικές υπηρεσίες	115,3	16,0	99,3	84,9	9,9	75,0
Ασφάλειες	53,9	37,3	16,6	101,5	75,7	25,8
Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες	323,8	67,4	256,4	589,1	109,5	479,6
Μηχανοργάνωση και πληροφόρηση	131,2	21,5	109,7	97,7	14,6	83,1
Πνευματικά δικαιώματα	13,8	13,8	0,0	7,1	14,8	-7,7
Λοιπές επιχειρηματικές υπηρεσίες	1.108,4	187,8	920,6	1.010,0	204,2	805,8
Προσωπικές, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές	44,8	49,3	-4,5	28,7	41,4	-12,7
Υπηρεσίες δημοσίου π.δ.κ.α.	256,5	63,2	193,3	110,2	61,7	48,5
Υπηρεσίες που δεν έχουν κατανεμηθεί	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ	**1.511,8**	**1.394,2**	**117,6**	**1.586,0**	**1.897,6**	**-311,5**
Εισοδήματα από εργασία	22,2	121,3	-99,1	44,2	230,3	-186,1
Εισοδήματα από επενδύσεις	1.489,6	1.272,9	216,7	1.541,9	1.667,3	-125,4
Εισοδήματα από άμεσες επενδύσεις	264,3	462,2	-197,9	287,6	658,8	-371,2
Εισοδήματα από επενδύσεις χαρτοφυλακίου	443,5	360,8	82,7	467,6	386,7	80,8
Εισοδήματα από λοιπές επενδύσεις	781,7	449,9	331,8	786,6	621,7	164,9
ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	**464,9**	**441,3**	**23,6**	**505,5**	**533,4**	**-27,9**
Γενική κυβέρνηση	131,3	150,4	-19,1	57,6	141,9	-84,3
Λοιποί τομείς	333,6	290,9	42,7	447,9	391,5	56,4
ΚΙΝΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			**332,9**			**2.380,8**
Κίνηση κεφαλαίων	42,4	42,6	-0,1	47,1	33,7	13,4
Χρηματοοικονομικές συναλλαγές			333,0			2.367,4
Άμεσες επενδύσεις			108,3			-156,6
Κατοίκων Κύπρου στο εξωτερικό			-520,1			-852,5
Μη κατοίκων στην Κύπρο			628,4			695,9
Επενδύσεις χαρτοφυλακίου			-1.821,7			-5.180,5
Απαιτήσεις			-1.111,8			-6.150,5
Υποχρεώσεις			-710,0			970,0
Χρηματοοικονομικά παράγωγα			81,8			-118,5
Λοιπές επενδύσεις			1.607,3			7.650,2
Απαιτήσεις			-7.002,2			-3.038,1
Υποχρεώσεις			8.609,5			10.688,3
Συναλλαγματικά διαθέσιμα			357,3			172,8
ΚΑΘΑΡΑ ΛΑΘΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ			**-5,4**			**-376,5**

Πηγή: ΚΤΚ.

ταυτόχρονη αύξηση των δαπανών των κατοίκων Κύπρου για ταξίδια στο εξωτερικό.

Μεγάλη επιδείνωση της τάξης των €430 εκ. παρουσιάζεται στο λογαριασμό εισοδημάτων τους πρώτους εννέα μήνες του 2008 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2007, λόγω της μεγάλης αύξησης πληρωμών για εισοδήματα από επενδύσεις. Τέλος, μικρότερη επιδείνωση παρουσιάζεται στο λογαριασμό τρεχουσών μεταβιβάσεων.

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία των πρώτων

εννέα μηνών, αλλά και κάποια επιμέρους στοιχεία, οι εκτιμήσεις της ΚΤΚ καταλήγουν σε σημαντικά επιδεινωμένο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών το 2008, σε σχέση με πέρυσι που έφθασε το 11,7% του ΑΕΠ, αλλά και σε σχέση με τις αρχικές προβλέψεις. Η μεγάλη αύξηση στις εισαγωγές πετρελαιοειδών και ενδιάμεσων αγαθών - πρώτων υλών, η μείωση των τουριστικών εσόδων της Κύπρου, σε συνδυασμό με την ταυτόχρονη άνοδο των δαπανών για ταξίδια κατοίκων στο εξωτερικό καθώς, επίσης, την αύξηση των πληρωμών στο λογαριασμό εισοδημάτων, αποτελούν τις κύριες αιτίες της επιδείνωσης.

Κίνηση κεφαλαίων και χρηματοοικονομικές συναλλαγές

Η χρηματοδότηση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών προερχόταν, ιστορικά, από τις άμεσες ξένες επενδύσεις στην Κύπρο ενώ, από το 2007, έχει αυξηθεί η σημασία των λοιπών επενδύσεων που αποτελούν πιο βραχυπρόθεσμη πηγή χρηματοδότησης. Το ποσοστό των άμεσων ξένων επενδύσεων ως προς το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών ήταν πάνω από 50% μέχρι και το 2006, ενώ το ίδιο ποσοστό για το 2007 και το αναμενόμενο ποσοστό για το 2008 είναι αμφότερα κάτω του 50%.

Το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών παρουσίασε πλεόνασμα ύψους €2380,8 εκ. τους πρώτους εννέα μήνες του 2008, σε σύγκριση με πλεόνασμα ύψους €332,9 εκ. την αντίστοιχη περίοδο του 2007. Η άνοδος του πλεονάσματος προήλθε από τη μεγάλη αύξηση των λοιπών επενδύσεων κατά €6043 εκ. σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2007, ενώ στις υπόλοιπες κατηγορίες παρουσιάστηκε μείωση. Συγκεκριμένα, μειώθηκαν οι άμεσες επενδύσεις κατά €265 εκ., τα χρηματοοικονομικά παράγωγα κατά €200 εκ. και οι

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.6 **Επιλεγμένες ισοτιμίες έναντι του ευρώ**
(δείκτης μέσων μηνιαίων όρων, έτος βάσης 2000 =100)

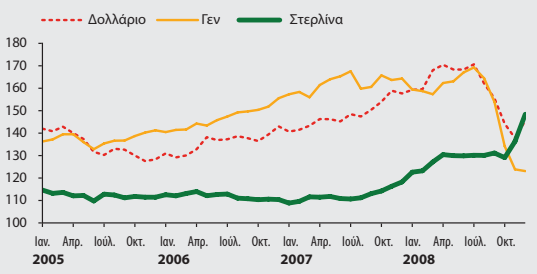

Πηγή: SDW.
Σημείωση: Άνοδος (πτώση) στο δείκτη υποδηλοί την υποτίμηση (ανατίμηση) του νομίσματος έναντι του ευρώ.

επενδύσεις χαρτοφυλακίου κατά €3359 εκ., σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2007 (**Πίνακας 3.5**).

Συναλλαγματικές ισοτιμίες

Το 2008, το ευρώ ανατιμήθηκε κατά 7,3% και 16,4% έναντι του δολαρίου και της στερλίνας, αντίστοιχα, ενώ κατέγραψε πτώση 5,5% έναντι του γεν (**Διάγραμμα 3.6**).

Ακολουθώντας την πορεία του ευρώ έναντι των κύριων νομισμάτων και το σχετικά ψηλότερο πληθωρισμό στην Κύπρο, η πραγματική σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία της Κύπρου έχει ανατιμηθεί. Κατά το υπό εξέταση έτος, με βάση το δείκτη που καταρτίζει η ΚΤΚ, έχει ανατιμηθεί η πραγματική σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία κατά 5,2%, ενώ η ονομαστική συναλλαγματική ισοτιμία κατά 3,6%. Η διαφορά των δύο οφείλεται στο γεγονός ότι ο πληθωρισμός της Κύπρου ήταν κατά μέσο όρο ψηλότερος σε σχέση με τον αντίστοιχο των εμπορικών εταίρων για το 2008 (**Διάγραμμα 3.7**).

Αγορά εργασίας, παραγωγικότητα και κόστος εργασίας

Η απασχόληση αυξήθηκε κατά 2,9% κατά τα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.7 **Σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία του κυπριακού νομίσματος (στάθμιση ΔΝΤ)**
(έτος βάσης 2000=100)

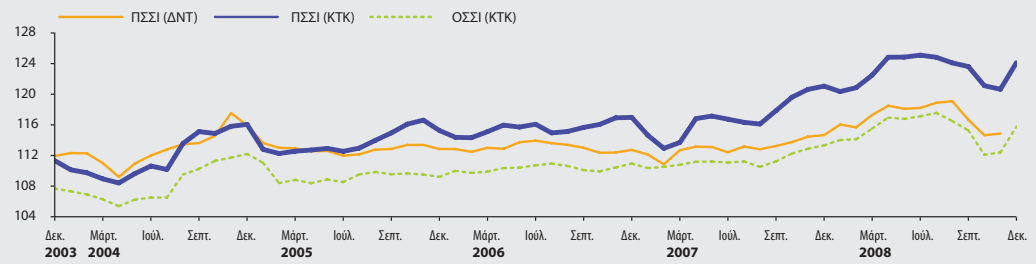

Πηγή: ΚΤΚ, ΔΝΤ.

πρώτα τρία τρίμηνα του 2008, σε σύγκριση με 3,4% την αντίστοιχη περίοδο του 2007 και 3,1% για ολόκληρο το 2007. Η αντίστοιχη αύξηση για ολόκληρο το 2008 αναμένεται να φθάσει γύρω στο 2,5%[9]. Όσον αφορά την ανεργία, το ποσοστό των εγγεγραμμένων ανέργων έφθασε στο 2,8% το 2008 σε σύγκριση με 3,0% το 2007 **(Διάγραμμα 3.8)**, ενώ ο αριθμός των εγγεγραμμένων ανέργων μειώθηκε κατά 4% το 2008 σε σχέση με 6,3% το 2007. Η σταθεροποίηση του ποσοστού της εγγεγραμμένης ανεργίας το τελευταίο εξάμηνο του 2008 και η αναμενόμενη επιβράδυνση στην απασχόληση κατά το 4ο τρίμηνο του έτους φαίνεται να οφείλονται στο γεγονός ότι η παγκόσμια κρίση έχει ήδη αρχίσει να επηρεάζει κάποιους τομείς της κυπριακής οικονομίας. Όσον αφορά το ποσοστό ανεργίας με βάση την έρευνα εργατικού δυναμικού (ΕΕΔ), έφθασε στο 4,1% κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2008, σε σύγκριση με 4,7% την αντίστοιχη περίοδο του 2007. Αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσοστό της εγγεγραμμένης ανεργίας είναι μικρότερο από το αντίστοιχο της ΕΕΔ εξαιτίας κάποιων διαφορών στον τρόπο καταμέτρησης των ανέργων με βάση τις δύο μεθοδολογίες.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.8 **Ετήσια ποσοστιαία μεταβολή απασχόλησης και ποσοστό ανεργίας**

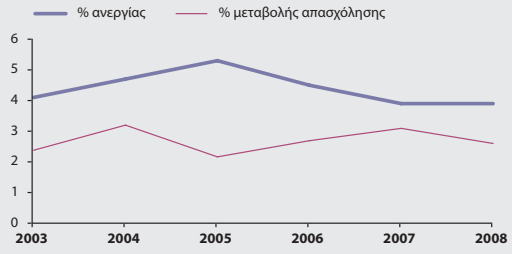

Πηγή: ΣΥΚ.
ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι αριθμοί για το 2008 αποτελούν εκτιμήσεις της ΚΤΚ.

Η παραγωγικότητα του εργατικού δυναμικού στην κυπριακή οικονομία αναμένεται να επιβραδυνθεί στο 1,1% περίπου κατά το υπό εξέταση έτος και, σε συνδυασμό με την προβλεπόμενη αύξηση της απασχόλησης κατά 2,5%, αναμένεται να συμβάλει στην αύξηση του ΑΕΠ κατά 3,6% το 2008 **(Διάγραμμα 3.9)**.

Όσον αφορά το κόστος εργασίας, η συνολική δαπάνη για αποδοχές και εργοδοτικές εισφορές ανά απασχολούμενο μισθωτό (δαπάνη ανά μισθωτό) αυξήθηκε κατά 3,2% κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2008, σε σχέση με 1,1% την αντίστοιχη περίοδο

9. Τα τριμηνιαία στοιχεία για την απασχόληση αναφέρονται σε φυσικά άτομα ενώ τα ετήσια στο ισοδύναμο των πλήρως απασχολουμένων ατόμων.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ Α.3.9 **Πραγματική δαπάνη ανά μισθωτό και παραγωγικότητα**
(ετήσια μεταβολή, %)

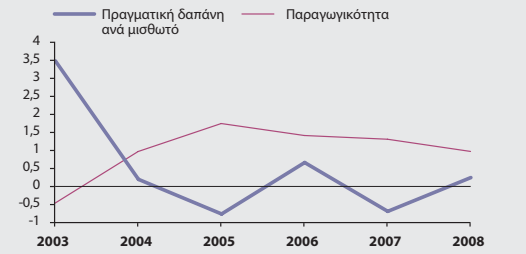

Πηγή: SDW.
ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι αριθμοί για το 2008 αποτελούν εκτιμήσεις της ΚΤΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.10 **Ονομαστική δαπάνη ανά μισθωτό και μοναδιαίο εργατικό κόστος**
(ετήσια μεταβολή, %)

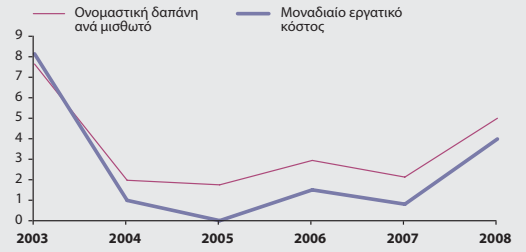

Πηγή: ΣΥΚ.
ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι αριθμοί για το 2008 αποτελούν εκτιμήσεις της ΚΤΚ.

του 2007, ανατρέποντας έτσι την ηπιότερη πορεία που ξεκίνησε από το 2004. Αυτό πιθανόν να οφείλεται στη μεγάλη αύξηση της ΑΤΑ που έφθασε στο 4,1% το 2008 σε σχέση με 1,9% το 2007. Το συγκεκριμένο ποσοστό για το 2008 αποτελεί το ψηλότερο ποσοστό των τελευταίων 12 ετών. Το μοναδιαίο κόστος εργασίας – ακολουθώντας σε μεγάλο βαθμό τις διακυμάνσεις της δαπάνης ανά μισθωτό – αυξήθηκε κατά 2,3% το πρώτο εννιάμηνο του 2008 σε σχέση με μηδενική μεταβολή την αντίστοιχη περίοδο του 2007 (**Διάγραμμα 3.10**).

Δημόσια Οικονομικά

Το 2007 ήταν μια ιδιαίτερη χρονιά όπου καταγράφηκε δημοσιονομικό πλεόνασμα της τάξης του 3,4% του ΑΕΠ, λόγω μη αναμενόμενης προσωρινής αύξησης των εσόδων του κράτους , που προήλθε, κυρίως, από την άνοδο της δραστηριότητας στον τομέα των κατασκευών και ακινήτων. Το 2008, και με βάση τις τελευταίες πληροφορίες από το Υπουργείο Οικονομικών, αναμένεται να καταγραφεί δημοσιονομικό πλεόνασμα της τάξης του 1% του ΑΕΠ, κυρίως, εξαιτίας της μειωμένης δραστηριότητας στους προαναφερόμενους τομείς. Οι εν λόγω πληροφορίες υποδηλώνουν πως το δημόσιο χρέος θα μειωθεί το 2008 εν μέρει λόγω συρρίκνωσης του μεγαλύτερου μέρους των χρεολυτικών ταμείων.

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, που καλύπτουν τη γενική κυβέρνηση, καταγράφηκε δημοσιονομικό πλεόνασμα της τάξης του 2,9% του ΑΕΠ κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2008, σε σχέση με πλεόνασμα 3,1% του ΑΕΠ κατά την αντίστοιχη περίοδο του 2007. Ταυτόχρονα, το πρωτογενές ισοζύγιο (primary balance) μειώθηκε στο 5,2% του ΑΕΠ το πρώτο εννιάμηνο του 2008, σε σχέση με 5,6% του ΑΕΠ για την αντίστοιχη περίοδο του 2007. Οι συνολικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης αυξήθηκαν κατά 8,3% ενώ τα συνολικά έσοδα της γενικής κυβέρνησης αυξήθηκαν κατά 7,6% κατά το πρώτο εννιάμηνο του 2008 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2007 (**Πίνακας 3.6**).

Πιο αναλυτικά, τα έσοδα της κατηγορίας «Τρέχοντες φόροι στο εισόδημα, πλούτο κλπ» κατέγραψαν αύξηση της τάξης του 4,6% κατά την πρώτη εννιαμηνία του 2008, σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2007, σε αντίθεση με αύξηση της τάξης του 35,0% όπου είχε καταγραφεί το 2007 σε σχέση με την πρώτη εννιαμηνία του 2006. Η σημαντική μείωση του ρυθμού αύξησης

Πίνακας 3.6 **Λογαριασμοί ευρύτερου δημόσιου τομέα**
(€ εκατομύρια)

	Ιαν-Σεπτ. 2007	Ιαν-Σεπτ. 2008	Μεταβολή
Δαπάνες			
Ενδιάμεση ανάλωση	506,0	555,8	49,8
Κεφαλαιούχα αγαθά	273,2	285,7	12,5
Απολαβές προσωπικού	1.597,2	1.707,5	110,3
Άλλοι φόροι επί της παραγωγής	0,2	0,4	0,2
Επιδοτήσεις	1,3	1,4	0,1
Τόκοι πληρωθέντες	389,3	398,9	9,6
Κοινωνικές παροχές	1.337,1	1.511,2	174,1
Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις	500,3	567,2	66,9
Μεταβιβάσεις κεφαλαίου	51,8	15,0	-36,8
Σύνολο Δαπανών	**4.656,4**	**5.043,1**	**386,7**
Έσοδα			
Παροχή αγαθών και υπηρεσιών	348,8	346,6	-2,2
Φόροι επί της παραγωγής και εισαγωγές	2.226,2	2.404,7	178,5
εκ των οποίων ΦΠΑ	1.254,2	1.443,3	189,1
Εισόδημα περιουσίας	84,8	112,8	28,0
Τρέχοντες φόροι στο εισόδημα, πλούτο κλπ	1.486,6	1.554,8	68,2
Κοινωνικές εισφορές	905,3	1.024,7	119,4
Άλλες τρέχουσες μεταβιβάσεις	77,2	80,0	2,8
Μεταβιβάσεις κεφαλαίου	9,7	3,0	-6,7
Σύνολο Εσόδων	**5.138,6**	**5.526,6**	**388,0**
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-)	**482,2**	**483,5**	
Πλεόνασμα (+) / Έλλειμμα (-) ως % επί του ΑΕΠ	3,1	2,9	

Πηγή: ΣΥΚ.

των εσόδων το 2008 οφείλεται στη επιβράδυνση στις αγοραπωλησίες ακινήτων, τάση που επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων τα οποία δείχνουν ότι τα έσοδα από το φόρο κεφαλαιουχικών κερδών μειώθηκαν κατά 35% την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου του 2008 σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2007. Τα συνολικά έσοδα του Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων καταγράφουν μικρή αύξηση της τάξης του 1% για το 2008 σε σχέση με το 2007. Σε ότι αφορά τις δαπάνες της γενικής κυβέρνησης, κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2008, πάντα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, καταγράφηκαν σημαντικές αυξήσεις της τάξης του 6,9% και 13% στις κατηγορίες «Απολαβές προσωπικού» και «Κοινωνικές παροχές», αντίστοιχα. Αυτές οι δύο είναι οι μεγαλύτερες κατηγορίες δαπανών της κυβέρνησης και, συνήθως, οποιεσδήποτε αυξήσεις παραχωρούνται σε αυτές θεωρούνται ότι δεν μπορούν εύκολα να αντιστραφούν.

Το δημόσιο χρέος αναμένεται να μειωθεί στο 49,5% του ΑΕΠ το 2008, από 59,8% του ΑΕΠ το 2007, εν μέρει λόγω της συρρίκνωσης των χρεολυτικών ταμείων. Αυτά είναι έντοκα ειδικά ταμεία που δημιουργήθηκαν παλαιότερα και διατηρούνται ακόμα στην Κεντρική Τράπεζα με σκοπό τη σταδιακή αποπληρωμή του δημόσιου χρέους. Κάθε χρόνο το κράτος καταθέτει συγκεκριμένα ποσά για συγκεκριμένα δάνεια ώστε, μέχρι την ημερομηνία λήξης, να συσσωρευτούν επαρκή διαθέσιμα ποσά για την αποπληρωμή τους. Σύμφωνα με την υφιστάμενη μεθοδολογία, το χρέος μειώνεται κατά την ημερομηνία αποπληρωμής του από το κράτος και όχι κατά τη διάρκεια των κυβερνητικών

καταθέσεων στα χρεολυτικά ταμεία της Κεντρικής. Το 2008 ένα μεγάλο μέρος των ταμείων αυτών συρρικνώθηκε λόγω αποπληρωμών, με αποτέλεσμα να αναμένεται μεγάλη μείωση στο δημόσιο χρέος.

Προβλέψεις

Μέσα στα πλαίσια των προβλέψεων της ΚΤΚ, όπως διαμορφώθηκαν στα μέσα Νοεμβρίου βασιζόμενες στις υποθέσεις εργασίας του Ευρωσυστήματος, ο ΕνΔΤΚ για το 2009 αναμενόταν να περιοριστεί στο 2,4%, λόγω, κυρίως, των εξελίξεων στις διεθνείς τιμές πετρελαίου. Όσον αφορά το 2010, ο ΕνΔΤΚ προβλεπόταν να φθάσει στο 2,9% λόγω, κυρίως, της επίδρασης βάσης των πολύ χαμηλών τιμών του πετρελαίου για το 2009, σύμφωνα με τις υποθέσεις εργασίας. Σε ό,τι αφορά τους εθνικούς λογαριασμούς, ο πραγματικός ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ για την Κύπρο προβλεπόταν να φθάσει στο 3,6%, 2% και 2,5% τα έτη 2008, 2009 και 2010, αντίστοιχα. Το 2009 και 2010 η επιβράδυνση αναμενόταν ότι θα προέλθει από τη μείωση στο ρυθμό μεγέθυνσης τόσο της εγχώριας όσο και της εξωτερικής ζήτησης, απότοκο των δραματικών διεθνών εξελίξεων **(Πίνακας 3.7)**.

Πίνακας 3.7 **Προβλέψεις Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου**
(ετήσια μεταβολή,%)

	2007	2008πρ	2009πρ	2010πρ
Εναρμονισμένος ΔΤΚ				
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2008	2,2	4,6	2,4	2,9
Προβλέψεις Ιουνίου 2008	2,2	4,2	2,4	-
ΑΕΠ				
Προβλέψεις Δεκεμβρίου 2008	4,4	3,6	2,0	2,5
Προβλέψεις Ιουνίου 2008	4,4	3,6	3,7	-

Πηγές: ΣΥΚ, ΚΤΚ.

Οι προαναφερόμενες προβλέψεις για τον πληθωρισμό και το ΑΕΠ θεωρούνται αισιόδοξες με βάση πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία και σε συνάρτηση με τις συνεχείς αναθεωρήσεις διεθνών οργανισμών για τη διεθνή οικονομία. Νέα δεδομένα, σε ότι αφορά τις εισαγωγές προϊόντων, τις λιανικές πωλήσεις **(Διάγραμμα 3.11)** αλλά και τις δαπάνες κατόχων πιστωτικών καρτών **(Διάγραμμα 3.12)**, που κατέγραψαν επιβράδυνση τους τελευταίους μήνες του χρόνου, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η εγχώρια ζήτηση θα επηρεαστεί περισσότερο από ότι αρχικά αναμενόταν. Οι τομείς του τουρισμού και των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών αναμένεται να καταγράψουν σημαντικές απώλειες από τις διακυμάνσεις στις ισοτιμίες νομισμάτων, την αμφίβολη οικονομική ανάκαμψη των εμπορικών μας εταίρων, όπως για παράδειγμα του Ηνωμένου

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.11 **Λιανικές πωλήσεις**

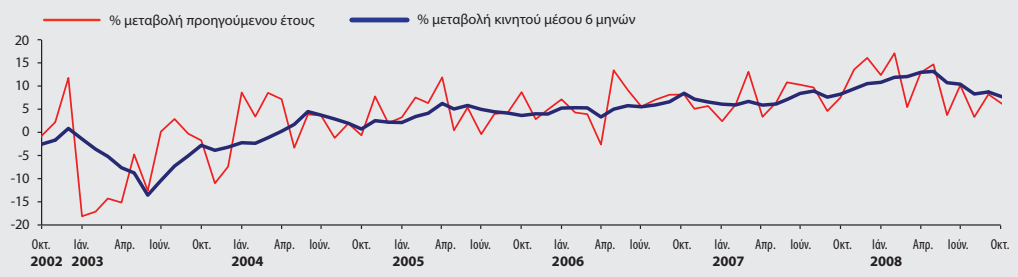

Πηγή: ΣΥΚ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3.12 **Δαπάνες κατόχων πιστωτικών καρτών**
(συσσωρευμένη ετήσια μεταβολή περιόδου από Ιανουάριο)

Πηγή: JCC Payments System Ltd.

Βασιλείου, με αλυσιδωτές επιπτώσεις στην εγχώρια καταναλωτική εμπιστοσύνη. Ο τομέας των κατασκευών, που θεωρείται μια από τις βασικές υποκατηγορίες του δευτερογενούς τομέα, αναμένεται να επηρεαστεί σημαντικά με βάση την επιβράδυνση που καταγράφηκε τόσο στις πωλήσεις τσιμέντου τους τελευταίους μήνες όσο και στα δάνεια προς τον κατασκευαστικό τομέα. Τα προαναφερθέντα δάνεια κατέγραψαν ρυθμό μεγέθυνσης της τάξης του 45,11% το Δεκέμβριο του 2008 σε σύγκριση με 58,8% τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου χρόνου. Επιπρόσθετα, πρόσφατες πολύ απαισιόδοξες προβλέψεις για την παγκόσμια οικονομία από διάφορους διεθνείς οργανισμούς, όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενισχύουν τους φόβους για πιο έντονη υποτονικότητα και πιο αργή ανάκαμψη του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος.

4. Εργασίες της Τράπεζας

4.1 Ρύθμιση και Εποπτεία του Τραπεζικού Τομέα

Η ΚΤΚ είναι η αρμόδια αρχή, δυνάμει των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002-2007 και των περί Τραπεζικών Εργασιών Νόμων του 1997-2008, για την εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων, η οποία συμπεριλαμβάνει και τη χορήγηση άδειας για άσκηση τραπεζικών εργασιών. Ο εποπτικός ρόλος της ΚΤΚ στο περιβάλλον αβεβαιότητας που χαρακτηρίζει την παγκόσμια οικονομία λόγω της χρηματοοικονομικής κρίσης που έχει ξεσπάσει, είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Οι τράπεζες καλούνται να λειτουργήσουν σε ένα περιβάλλον το οποίο, πέραν από την αβεβαιότητα, χαρακτηρίζεται και από οξύ ανταγωνισμό με έντονη την προσπάθεια για αύξηση των μεριδίων αγοράς που κατέχουν. Συνεπώς, η ΚΤΚ εποπτεύει τα τραπεζικά ιδρύματα για να διασφαλίσει ότι οι κίνδυνοι που αναλαμβάνονται βρίσκονται σε αποδεκτά επίπεδα. Ο κύριος σκοπός της εποπτείας είναι η ελαχιστοποίηση του συστημικού κινδύνου και η διατήρηση της σταθερότητας του τραπεζικού τομέα έτσι ώστε να διασφαλίζονται η δημόσια εμπιστοσύνη του κοινού και η προστασία των καταθετών.

Στην άσκηση του εποπτικού της ρόλου, η ΚΤΚ καθοδηγείται από τις συστάσεις της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας (Basel Committee on Banking Supervision), τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (Committee of European Banking Supervisors) και τους κανόνες της ΕΕ που προωθούν την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών. Εντός των πιο πάνω πλαισίων, η ΚΤΚ εκδίδει Οδηγίες και κατευθυντήριες γραμμές, για σκοπούς προληπτικής εποπτείας, προς όλα τα τραπεζικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο.

Η εποπτεία της ΚΤΚ ασκείται σε ενοποιημένη βάση και σ' αυτήν υπόκεινται τα τραπεζικά ιδρύματα που έχουν εγκαθιδρυθεί στην Κύπρο μαζί με τις θυγατρικές τους εταιρείες και τα υποκαταστήματά τους που δραστηριοποιούνται τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Επίσης, στην εποπτεία της ΚΤΚ υπόκεινται οι θυγατρικές εταιρείες και τα υποκαταστήματα ξένων τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο. Σήμερα λειτουργούν στην Κύπρο 44 τραπεζικά ιδρύματα. Απ' αυτά, 17 είναι εγκαθιδρυμένα στην Κύπρο (εκ των οποίων 9 είναι θυγατρικές ξένων τραπεζών), 27 είναι υποκαταστήματα ξένων τραπεζών, ενώ λειτουργούν και 2 γραφεία αντιπροσωπείας ξένων τραπεζών.

Όσον αφορά τη λειτουργία νέων τραπεζών, παραχωρήθηκε άδεια άσκησης τραπεζικών εργασιών στην «Eurobank EFG Cyprus Ltd», η οποία είναι θυγατρική τράπεζα της «EFG Eurobank Ergasias S.A.» της Ελλάδας. Επιπρόσθετα, οι τράπεζες Volksbank Romania S.A. της Ρουμανίας και Joint Stock Company Akciju Komercbanka "Baltikums" της Λετονίας, έχουν εξασκήσει το δικαίωμα της ελεύθερης εγκατάστασης στην Κύπρο, για παροχή τραπεζικών υπηρεσιών μέσω υποκαταστήματος, βάσει της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2006/48/ΕΚ. Κατά τη διάρκεια του υπό επισκόπηση έτους, παραχωρήθηκε, επίσης, έγκριση για εγκατάσταση στην Κύπρο Γραφείου Αντιπροσωπείας της «Atlasmont Banka A.D.» του Μαυροβουνίου. Επιπρόσθετα, τρία τραπεζικά ιδρύματα πώλησαν το σύνολο των εργασιών τους και παρέδωσαν εκούσια την τραπεζική τους άδεια προς την ΚΤΚ, σύμφωνα με το Άρθρο 4(6) του Νόμου.

Η εποπτεία των τραπεζικών ιδρυμάτων διενεργείται με την εφαρμογή δύο μεθόδων, που συμπληρώνουν η μια την άλλη: (α) την παρακολούθηση της συμμόρφωσης των τραπεζικών ιδρυμάτων με τις οδηγίες της ΚΤΚ μέσω περιοδικών καταστάσεων που υποβάλλονται στην ΚΤΚ, οι οποίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα των δραστηριοτήτων των τραπεζών και (β) την επί τόπου επιθεώρηση, με

σκοπό την αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης και των κινδύνων που αναλαμβάνει το τραπεζικό ίδρυμα. Συγκεκριμένα, οι επιτόπιοι έλεγχοι επικεντρώνονται σε θέματα οργάνωσης και διοίκησης, εσωτερικού ελέγχου, διαχείρισης κινδύνων (πιστοδοτικού, επιτοκίων, συναλλαγματικού κ.α.) επικερδότητας/ αποδοτικότητας, επάρκειας των προβλέψεων για επισφαλείς απαιτήσεις, καθώς και σε θέματα συμμόρφωσης με τους Κανονισμούς και τις Οδηγίες της ΚΤΚ. Η ΚΤΚ σχεδιάζει και διενεργεί τους επιτόπιους ελέγχους της με τέτοιο τρόπο ώστε να εποπτεύονται και να παρακολουθούνται επαρκώς οι κίνδυνοι που αξιολογούνται ως οι ουσιαστικότεροι (risk based bank examination). Στα πλαίσια αυτά, εξετάζει όλους τους τομείς δραστηριότητας του κάθε τραπεζικού ιδρύματος, αναγνωρίζει όλους τους κινδύνους που πηγάζουν από τον κάθε τομέα δραστηριότητας και αξιολογεί την ουσιαστικότητά τους, εφαρμόζοντας το δικό της Σύστημα Αξιολόγησης Κινδύνων. Επιπρόσθετα, τα επίπεδα διαφάνειας και η πλήρης συμμόρφωση με τους κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης, όπως απαιτείται από τις πρόνοιες της Οδηγίας για το Πλαίσιο Αρχών Λειτουργίας και Κριτηρίων Αξιολόγησης της Οργανωτικής Δομής, Εσωτερικής Διακυβέρνησης και των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου των Τραπεζών, είναι μεταξύ των θεμάτων που τυγχάνουν αξιολόγησης από την ΚΤΚ. Η συχνότητα και η ένταση του εποπτικού ελέγχου καθορίζεται από την αρχή της αναλογικότητας (principle of proportionality), δηλαδή το μέγεθος, τη συστημική σημασία, τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του κάθε τραπεζικού ιδρύματος.

Εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο της τραπεζικής εποπτείας

Η ΚΤΚ, στα πλαίσια του εποπτικού της ρόλου, προσδίδει ιδιαίτερη έμφαση στην έγκαιρη προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου ρύθμισης και εποπτείας των τραπεζικών ιδρυμάτων με το αντίστοιχο πλαίσιο της ΕΕ και των βασικών αρχών εποπτείας που εκδίδει η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας.

Η ΚΤΚ είχε επικοινωνία και επαφές με τις τράπεζες για την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή της Οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις και εξέδωσε αριθμό Εγκυκλίων και Οδηγιών με σκοπό τη βελτίωση των κανόνων εποπτείας, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, και την προσαρμογή τους στις απαιτήσεις της διεθνούς κοινότητας.

Εφαρμογή της Νέας Οδηγίας για τον υπολογισμό των Κεφαλαιακών Απαιτήσεων και των Μεγάλων Χρηματοδοτικών Ανοιγμάτων

Από την 1 Ιανουαρίου, 2008 τέθηκε σε ισχύ η νέα Οδηγία της ΕΕ για τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις για όλα τα τραπεζικά ιδρύματα που είναι εγκαθιδρυμένα στην Κύπρο ανεξάρτητα με την μέθοδο που έχουν επιλέξει για τον υπολογισμό των εποπτικών κεφαλαιακών τους απαιτήσεων. Η ΚΤΚ συνέχισε την επικοινωνία και τις επαφές της με τις τράπεζες αναφορικά με τη διευκρίνιση διαφόρων πτυχών του πυλώνα 1 της Οδηγίας με στόχο την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή της Οδηγίας καθώς και την ομοιόμορφη συμπλήρωση των πινάκων υπολογισμού του δείχτη κεφαλαιακής επάρκειας στην ΚΤΚ με βάση το Κοινό Πλαίσιο Πληροφόρησης (COREP).

Έκδοση Οδηγιών και κατευθυντήριων γραμμών για σκοπούς προληπτικής εποπτείας

Κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου

Στα πλαίσια καθοδήγησης των τραπεζών για τη συστηματική διαχείριση των κινδύνων που

ενέχονται στις δραστηριότητές τους, τον Ιούλιο του 2008 η ΚΤΚ έκδωσε προς τις τράπεζες κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου οι οποίες βασίζονται στις βασικές αρχές προληπτικής εποπτείας που έχει καθορίσει η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας. Ο πιστωτικός κίνδυνος ορίζεται ως η δυνητική αποτυχία ενός οφειλέτη ή αντισυμβαλλομένου μιας τράπεζας να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις έναντι της τράπεζας. Μέσω των κατευθυντήριων γραμμών καθορίζονται οι βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν το πλαίσιο διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου των τραπεζών και τονίζεται η σημασία που η ΚΤΚ προσδίδει στην αποτελεσματική διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, ως η σημαντικότερη αιτία τραπεζικών προβλημάτων.

Αναλυτικότερα, οι κατευθυντήριες γραμμές, μεταξύ άλλων, (α) απαιτούν από τις τράπεζες να λειτουργούν στα πλαίσια εγκεκριμένης από το Διοικητικό Συμβούλιο πιστωτικής στρατηγικής και να καθορίζουν σχετική πολιτική και διαδικασίες για τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, (β) καθορίζουν τις βασικές αρχές λειτουργίας για την αναγνώριση, μέτρηση, παρακολούθηση και μείωση/έλεγχο του πιστωτικού κινδύνου, (γ) καθορίζουν την ευθύνη του Διοικητικού Συμβουλίου και της Ανώτερης Διεύθυνσης σε σχέση με τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, (δ) απαιτούν τη δημιουργία ανεξάρτητης μονάδας θεώρησης πίστεως για διασφάλιση της καταλληλότητας και τήρησης των υιοθετούμενων αρχών για τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, και (ε) απαιτούν τη σύσταση συστήματος εσωτερικής διαβάθμισης των πιστοδοτήσεων με βάση τον πιστωτικό κίνδυνο που ενέχεται σε αυτές.

Κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με τη διαχείριση του κινδύνου αγοράς

Το Φεβρουάριο του 2008 η ΚΤΚ έκδωσε προς τις τράπεζες κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με τη διαχείριση του κινδύνου αγοράς. Ο κίνδυνος αγοράς αναφέρεται στον κίνδυνο δυνητικών ζημιών σε εντός και εκτός ισολογισμού στοιχεία λόγω διακυμάνσεων στις τιμές αγοράς. Τα κύρια είδη κινδύνου αγοράς είναι ο κίνδυνος θέσης επί διαπραγματεύσιμων χρεωστικών τίτλων και μετοχικών τίτλων, ο κίνδυνος τιμής συναλλάγματος και ο κίνδυνος βασικών εμπορευμάτων. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές βασίζονται στις βασικές αρχές προληπτικής εποπτείας που έχει καθορίσει η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας και σε παρεμφερείς κατευθυντήριες γραμμές που εκδόθηκαν από την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας.

Μέσω των κατευθυντήριων γραμμών καθορίζονται οι βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν τον κίνδυνο αγοράς. Απαιτείται, ιδιαίτερα, από τις τράπεζες όπως εφαρμόζουν κατάλληλες διοικητικές πρακτικές και διαδικασίες για την αναγνώριση, επιμέτρηση, παρακολούθηση και τον έλεγχο του κινδύνου αγοράς, ανάλογες με τους κινδύνους που αναλαμβάνονται. Απαιτείται, επίσης, ο καθορισμός διαδικασιών για τη λήψη άμεσων διορθωτικών μέτρων, όπου αυτά κρίνονται αναγκαία, και η διατήρηση επαρκών εσωτερικών ιδίων κεφαλαίων για την πλήρη κάλυψη των υπό αναφορά κινδύνων. Ιδιαίτερη σημασία προσδίδεται στη διενέργεια προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων (stress testing) και στη συνεχή επίβλεψη της διαχείρισης του κινδύνου αγοράς από το Διοικητικό Συμβούλιο της κάθε τράπεζας.

Κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου

Το Μάρτιο του 2008 η ΚΤΚ έκδωσε προς τις τράπεζες

κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με τη διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου οι οποίες επίσης βασίζονται στις βασικές αρχές προληπτικής εποπτείας που έχει καθορίσει η Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας. Ο λειτουργικός κίνδυνος αναφέρεται ως ο κίνδυνος ζημιών οφειλόμενων στην ανεπάρκεια ή στην αποτυχία εσωτερικών διαδικασιών, ατόμων και συστημάτων ή σε εξωτερικά γεγονότα. Ο ορισμός περιλαμβάνει το νομικό κίνδυνο αλλά εξαιρεί το στρατηγικό κίνδυνο και τον κίνδυνο φήμης. Μέσω των κατευθυντήριων γραμμών τονίζεται η σημασία που η ΚΤΚ προσδίδει στην αναγνώριση και αποτελεσματική διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου, ως σημαντικού ξεχωριστού τραπεζικού κινδύνου.

Αναλυτικότερα, απαιτείται από τις τράπεζες η αναγνώριση της ύπαρξης και σημασίας του λειτουργικού κινδύνου σε σχέση με την ασφάλεια και τη βιωσιμότητά τους και η ανάπτυξη πλαισίου διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου που ενέχεται σε όλες τις δραστηριότητές τους. Το πλαίσιο διαχείρισης λειτουργικού κινδύνου πρέπει να είναι ανάλογο με το μέγεθος, περιπλοκότητα και προφίλ κινδύνου της τράπεζας, να περιλαμβάνει σαφή και περιεκτικό ορισμό του εν λόγω κινδύνου και να καθορίζει τις πολιτικές που διέπουν την αναγνώριση, αξιολόγηση, παρακολούθηση και έλεγχο/μείωση του λειτουργικού κινδύνου. Το εν λόγω πλαίσιο, πρέπει, επίσης, να καθορίζει τα όρια ανοχής της τράπεζας αναφορικά με το λειτουργικό κίνδυνο. Από το Διοικητικό Συμβούλιο και την Ανώτερη Διεύθυνση των τραπεζών απαιτείται, μεταξύ άλλων, η ανάπτυξη κατάλληλης επιχειρηματικής κουλτούρας η οποία να προϋποθέτει ψηλά πρότυπα ηθικής συμπεριφοράς σε όλα τα επίπεδα της τράπεζας και να θέτει σε ψηλή προτεραιότητα την αποτελεσματική διαχείριση του λειτουργικού κινδύνου και τη συμμόρφωση με επαρκή συστήματα εσωτερικού ελέγχου.

Οδηγία για την προληπτική ρευστότητα σε Ευρώ

Από την 1 Ιανουαρίου, 2008 τέθηκε σε ισχύ η Οδηγία αναφορικά με τον υπολογισμό και διατήρηση προληπτικής ρευστότητα σε Ευρώ, η οποία εκσυγχρόνισε και αντικατέστησε την Οδηγία αναφορικά με τον Υπολογισμό της προληπτικής ρευστότητας σε Κυπριακές λίρες. Με βάση την εν λόγω Οδηγία, για τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού σε Ευρώ θα εφαρμόζονται ελάχιστοι δείκτες ασυμφωνίας (mismatch ratios) για τις χρονικές ζώνες «όψεως μέχρι 7 μέρες» και «όψεως μέχρι 30 μέρες» οι οποίοι καθορίζονται σε -10% και -25% αντίστοιχα. Παράλληλα, ετέθη σε εφαρμογή και ελάχιστος δείκτης διαθεσίμων (stock liquidity ratio). Συγκεκριμένα, απαιτείται η διατήρηση ρευστών στοιχείων ύψους 25% επί των συνολικών καταθέσεων, ανεξαρτήτως ληκτότητας, και των λοιπών υποχρεώσεων με διάρκεια μέχρι 12 μήνες. Οι πιο πάνω ρυθμίσεις εισήχθησαν ως αποτέλεσμα της υιοθέτησης του Ευρώ ως εθνικού νομίσματος από την 1 Ιανουαρίου, 2008. Με εγκύκλιο επιστολή της προς τις τράπεζες ημερομηνίας 20 Ιουνίου 2008 η ΚΤΚ μείωσε τον ελάχιστο απαιτούμενο δείκτη διαθεσίμων από 25% σε 20%.

Οδηγία για την προληπτική ρευστότητα σε ξένα νομίσματα

Το Σεπτέμβριο του 2008 η ΚΤΚ έκδωσε Οδηγία προς τις τράπεζες αναφορικά με την προληπτική ρευστότητα σε ξένα νομίσματα η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 3 Οκτωβρίου 2008. Η οδηγία αυτή αντικατέστησε την οδηγία για τις «Τοποθετήσεις Διαθεσίμων από Καταθέσεις σε Συνάλλαγμα» και την εκσυγχρόνησε με την κατάργηση προνοιών που κρίθηκαν πεπαλαιωμένες ή αφορούσαν θέματα που τυγχάνουν ρύθμισης από άλλες οδηγίες και εγκυκλίους της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου. Με βάση την υπό αναφορά Οδηγία οι

τράπεζες έχουν υποχρέωση όπως έναντι των υποχρεώσεών τους σε ξένα νομίσματα διατηρούν καθορισμένα στοιχεία ενεργητικού άμεσης ρευστότητας σε ξένα νομίσματα σε ποσοστό που καθορίζεται στην Οδηγία. Το ελάχιστο ποσοστό στοιχείων ενεργητικού άμεσης ρευστότητας που, σύμφωνα με την Οδηγία, η κάθε τράπεζα έχει υποχρέωση να διατηρεί είναι εβδομήντα τοις εκατό (70%) επί των συνολικών καταθέσεών της από πελάτες σε ξένα νομίσματα. Σημειώνεται ότι το λόγω ποσοστό μειώθηκε σε 70% από 75% τον Αύγουστο του 2008.

Χρηματοδότηση αγοράς ή ανέγερσης ακίνητης περιουσίας

Τον Μάιο του 2008 η ΚΤΚ, αφού έλαβε υπόψη τις επικρατούσες συνθήκες στην οικονομία, έκρινε σκόπιμη την αναθεώρηση του μέγιστου επιτρεπτού ποσοστού χρηματοδότησης για σκοπούς αγοράς ή ανέγερσης ακίνητης περιουσίας, εξαιρουμένης της πρώτης κατοικίας για μόνιμη ιδιοκατοίκηση. Συνεπώς, με σχετική της εγκύκλιο προς τις τράπεζες στις 27 Μαΐου 2008 η ΚΤΚ αύξησε, με άμεση ισχύ, το μέγιστο επιτρεπτό ποσοστό χρηματοδότησης από 60% σε 70%. Το μέγιστο επιτρεπτό ποσοστό χρηματοδότησης για αγορά ή ανέγερση πρώτης κατοικίας για μόνιμη ιδιοκατοίκηση παρέμεινε στο 80%.

Αναθεώρηση της Οδηγίας για την παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος

Τον Απρίλιο του 2008 η ΚΤΚ προχώρησε στην έκδοση νέας αναθεωρημένης Οδηγίας προς τις τράπεζες, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμου του 2007, απαιτώντας την εισαγωγή νέων αναθεωρημένων πρακτικών και διαδικασιών καθώς, επίσης, την ενίσχυση και αναβάθμιση των μέτρων και συστημάτων για την αποτελεσματική παρεμπόδιση ξεπλύματος παράνομου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και την εφαρμογή των διεθνών προτύπων και των Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα αυτό. Σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω Νόμου, η υπό αναφορά Οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου είναι δεσμευτική και υποχρεωτική ως προς την εφαρμογή της για τα πρόσωπα προς τα οποία απευθύνεται.

Σημειώνεται ότι ο περί Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμος του 2007, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2008, ενοποίησε, αναθεώρησε και αντικατέστησε τους περί Συγκάλυψης, Έρευνας και Δήμευσης Εσόδων από Ορισμένες Εγκληματικές Πράξεις Νόμους του 1996-2004. Με το νέο Νόμο η Κυπριακή νομοθεσία έχει εναρμονιστεί με την Τρίτη Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την πρόληψη χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (Οδηγία 2005/60ΕΚ).

Εξελίξεις στο τραπεζικό σύστημα

Η χρηματοοικονομική κρίση, η οποία είχε ξεσπάσει το καλοκαίρι του 2007 στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, έλαβε τη μορφή χιονοστιβάδας καθώς εξαπλώθηκε και στον ευρωπαϊκό χρηματοοικονομικό τομέα κατά το 2008.

Το εν λόγω γεγονός σηματοδότησε βαρύνουσες εξελίξεις στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ευρώπης και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής καθώς τραπεζικοί κολοσσοί βρέθηκαν στα πρόθυρα της χρεοκοπίας. Συναφώς, οι κυβερνήσεις των επηρεαζόμενων χωρών προέβησαν στη λήψη μέτρων

για στήριξη των χρηματοοικονομικών οργανισμών μη εξαιρουμένων των κρατικοποιήσεων, καθώς ενδεχόμενη κατάρρευσή τους θα είχε καταστροφικές συνέπειες για την παγκόσμια οικονομία.

Λόγω της συμμετοχής της χώρας μας στη μεγάλη ευρωπαϊκή οικογένεια, τα τραπεζικά ιδρύματα που εποπτεύονται από την ΚΤΚ δεν ήταν δυνατό να μείνουν εντελώς ανεπηρέαστα από τις προαναφερόμενες εξελίξεις. Συνεπώς, η μικρή μείωση της κερδοφορίας των τραπεζικών ιδρυμάτων κατά το 2008 ήταν αναμενόμενη. Η μειωμένη κερδοφορία είναι αποτέλεσμα των αρνητικών οικονομικών συνθηκών και της αβεβαιότητας που επικρατούν διεθνώς, των μειώσεων των βασικών επιτοκίων του Ευρώ και του Αμερικανικού Δολαρίου και της σημαντικής αύξησης των καταθετικών επιτοκίων.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι τα τραπεζικά ιδρύματα που εποπτεύονται από την ΚΤΚ δεν συμμετείχαν σε προγράμματα τιτλοποιήσεων ενώ η έκθεσή τους σε θέσεις ψηλού κινδύνου, όπως για παράδειγμα είναι τα τοξικά προϊόντα, ήταν αμελητέα. Ως εκ τούτου, η επίδραση των εν λόγω παραγόντων στην χρηματοοικονομική τους κατάσταση ήταν πάρα πολύ μικρή.

Η ΚΤΚ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι, παρά το δυσχερές οικονομικό περιβάλλον, το εγχώριο τραπεζικό σύστημα παραμένει υγιές με ισχυρή κεφαλαιακή επάρκεια, με ικανοποιητικό επίπεδο ρευστότητας καθώς και με συνεχιζόμενη κερδοφορία.

Είναι πλέον αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι συγκεκριμένα μέτρα που είχαν ληφθεί κατά καιρούς από την ΚΤΚ επέδρασαν καταλυτικά στη διατήρηση και διαφύλαξη της εγχώριας χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Τα εν λόγω μέτρα περιλάμβαναν τον περιορισμό της έκθεσης των τραπεζικών ιδρυμάτων στους κινδύνους που συνδέονται με την αγορά ακινήτων ως επίσης και την ανάγκη διατήρησης επαρκούς και ποιοτικής ρευστότητας που να τους επιτρέπει να αντιμετωπίζουν με επιτυχία ακόμα και περιόδους σοβαρών χρηματοοικονομικών κρίσεων. Επιπρόσθετα, η ενδυνάμωση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και του πλαισίου εσωτερικής διακυβέρνησης των τραπεζικών ιδρυμάτων που επιτελέστηκε κατά τα τελευταία χρόνια, αποτέλεσε σημαντικό πυλώνα στήριξης της προσπάθειας για διατήρηση της οικονομικής ευρωστίας του εγχώριου τραπεζικού συστήματος. Ο ρόλος της ΚΤΚ προς αυτή την κατεύθυνση ήταν καταλυτικός καθώς η αναβάθμιση των εσωτερικών διαδικασιών και του πλαισίου διακυβέρνησης των τραπεζικών ιδρυμάτων επιτεύχθηκε με την παρότρυνση και την εποπτική καθοδήγησή της.

Ο έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των τραπεζικών ιδρυμάτων για αύξηση των μεριδίων τους στις καταθέσεις ήταν ιδιαίτερα έντονος καθόλη τη διάρκεια του 2008. Το γεγονός αυτό οδήγησε στη σημαντική αύξηση των καταθετικών επιτοκίων η οποία μετακυλύστηκε σε μεγάλο βαθμό στο κόστος των τραπεζικών διευκολύνσεων. Η ΚΤΚ ανησυχεί για την επίδραση που η αύξηση του κόστους των τραπεζικών διευκολύνσεων ενδεχομένως να έχει στην πραγματική οικονομία της Κύπρου.

Κατά το υπό ανασκόπηση έτος, συνεχίστηκε η πορεία ανάπτυξης των εργασιών των τραπεζικών ιδρυμάτων που εποπτεύονται από την ΚΤΚ στο εξωτερικό. Η αύξηση στις καταθέσεις και τις χορηγήσεις τους, ιδιαίτερα στην Ελλάδα, υπήρξε σημαντική. Επιπρόσθετα, ολοκληρώθηκε η εξαγορά δύο τραπεζικών ιδρυμάτων στη Ρωσία και δύο στην Ουκρανία. Επίσης, μία εγχώρια τράπεζα έχει εξασκήσει το δικαίωμα της ελεύθερης εγκατάστασης σε χώρες της Ε.Ε., βάσει

της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2006/48/ΕΚ, για παροχή τραπεζικών υπηρεσιών μέσω υποκαταστήματος στη Βουλγαρία. Γραφεία αντιπροσωπείας έχουν επίσης λειτουργήσει από εγχώρια τράπεζα στη Ρωσία και στη Σερβία.

Η ΚΤΚ αναγνωρίζει ότι η επέκταση των τραπεζικών ιδρυμάτων στο εξωτερικό τούς παρέχει σημαντικές ευκαιρίες για την απόκτηση τεχνογνωσίας και εμπειριών καθώς και για την αποκόμιση επιπρόσθετης κερδοφορίας. Παρά ταύτα, η ΚΤΚ επισύρει την προσοχή των τραπεζικών ιδρυμάτων στους κινδύνους που η εν λόγω επέκταση εμπεριέχει, οι οποίοι είναι σημαντικά αυξημένοι λόγω του δυσμενούς παγκόσμιου οικονομικού περιβάλλοντος. Συνεπώς, η ΚΤΚ θα συνεχίσει να παρακολουθεί και να εποπτεύει την επέκταση των εργασιών των εγχώριων τραπεζικών ιδρυμάτων στο εξωτερικό ώστε οι εν λόγω εργασίες να συνεχίσουν να έχουν θετική συνεισφορά στα αποτελέσματά τους.

Κατά τη διάρκεια του 2008, συνεχίστηκαν οι προσπάθειες των τραπεζικών ιδρυμάτων για βελτίωση της ποιότητας του δανειακού τους χαρτοφυλακίου καθώς, επίσης, για αναβάθμιση και ενδυνάμωση των διαδικασιών αξιολόγησης νέων χορηγήσεων. Ως αποτέλεσμα, παρατηρήθηκε βελτίωση του δείκτη μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων προς συνολικές χορηγήσεις.

Η εισαγωγή του ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2008 αποτελεί σταθμό στην πορεία της Κυπριακής οικονομίας. Η ομαλή εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος είναι ακόμη μια απόδειξη της υπευθυνότητας με την οποία οι διευθύνσεις των τραπεζικών ιδρυμάτων αντιμετώπισαν το εν λόγω έργο.

Τέλος, η ΚΤΚ αναμένει ότι το 2009 θα είναι ένα ιδιαίτερα δύσκολο έτος για την παγκόσμια οικονομία και το διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα. Παρά ταύτα, το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου διαθέτει τα απαραίτητα εχέγγυα, ήτοι ισχυρή κεφαλαιακή βάση, επαρκή ρευστότητα και αναβαθμισμένο πλαίσιο εσωτερικής διακυβέρνησης, για να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του 2009 με επιτυχία.

Συνεργασία με άλλες εγχώριες και ξένες εποπτικές αρχές

Κατά τη διάρκεια του 2008 συνεχίστηκαν οι τακτικές συναντήσεις με τις άλλες αρμόδιες εποπτικές αρχές του χρηματοοικονομικού τομέα της Κύπρου με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος με βάση το μνημόνιο συνεργασίας το οποίο είχε υπογραφεί το Νοέμβριο του 2003. Στον τομέα συνεργασίας με ξένες εποπτικές αρχές, η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου συνέχισε να συμμετέχει ενεργά στις συναντήσεις και εργασίες της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (Committee of European Banking Supervisors), καθώς και στις ομάδες εργασίας της πιο πάνω Επιτροπής, που έχουν ως στόχο να συμβουλεύουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για θέματα κανονιστικής ρύθμισης και εποπτείας του τραπεζικού τομέα και να συμβάλλουν στην ομοιόμορφη εφαρμογή των Κοινοτικών Οδηγιών και τη σύγκλιση των εποπτικών πρακτικών που ακολουθούνται στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Επιπρόσθετα, η ΚΤΚ αποτελεί μέρος σε πολυμερές μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ των τραπεζικών εποπτικών αρχών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης το οποίο υπογράφηκε στις 8 Φεβρουαρίου 2008. Στα πλαίσια του εν λόγω μνημονίου τον Οκτώβριο του 2008 πραγματοποιήθηκε συνάντηση των αρμόδιων εποπτικών αρχών ενισχύοντας έτσι την εποπτική συνεργασία στην περιοχή, την ανταλλαγή εποπτικών πληροφοριών και την σύγκλιση των εποπτικών πρακτικών.

Η ΚΤΚ εξακολούθησε να προσδίδει ιδιαίτερη

σημασία στην ανάπτυξη διμερών σχέσεων και επαφών, κατά προτεραιότητα με εκείνες τις εποπτικές αρχές ξένων χωρών των οποίων τραπεζικά ιδρύματα προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην Κύπρο μέσω θυγατρικών εταιρειών ή υποκαταστημάτων ή διασυνοριακώς χωρίς εγκαθίδρυση και με τις εποπτικές αρχές των χωρών στις οποίες δραστηριοποιούνται θυγατρικές ή υποκαταστήματα Κυπριακών τραπεζών. Η ΚΤΚ επεδίωξε ενεργά τη διαπραγμάτευση και υπογραφή «Μνημονίων Συνεργασίας» στον τομέα της τραπεζικής εποπτείας, με αντίστοιχες εποπτικές αρχές του εξωτερικού. Η εν λόγω πολιτική συνάδει απόλυτα με τη σχετική σύσταση της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας (Basel Committee on Banking Supervision), που αποβλέπει σε μια πλέον αποτελεσματική εποπτεία των διασυνοριακών δραστηριοτήτων των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Κατά το υπό επισκόπηση έτος, υπογράφηκαν Μνημόνια Συνεργασίας με τις εποπτικές αρχές της Βουλγαρίας, Μάλτας και Κατάρ, και αναδιατυπώθηκε το «Μνημόνιο Συνεργασίας» που είχε υπογραφεί παλαιότερα με την Ουκρανία, ανεβάζοντας έτσι το συνολικό αριθμό των «Μνημονίων Συνεργασίας» που έχουν υπογραφεί στον τομέα της εποπτείας τραπεζικών ιδρυμάτων, σε είκοσι πέντε. Συνεχίζεται, επίσης, η διαδικασία διαπραγμάτευσης με άλλες εποπτικές/ρυθμιστικές αρχές του εξωτερικού.

4.2 Διασφάλιση Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας

Συνθήκες χρηματοοικονομικής σταθερότητας

Στα πλαίσια της άσκησης του ρόλου της ΚΤΚ για τη διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοοικονομικού συστήματος και σύμφωνα με το άρθρο 6(2) των περί Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002 έως 2007, η Υπηρεσία Διασφάλισης Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΥΔΧΕ) παρακολουθεί, σε τακτική βάση, τις κυκλικές εξελίξεις στον χρηματοοικονομικό τομέα, πρωτίστως στο τραπεζικό σύστημα, καθώς και το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον, με σκοπό την αξιολόγηση των κινδύνων που απειλούν τη χρηματοοικονομική σταθερότητα καθώς και την ικανότητα του συστήματος να απορροφά τους κλυδωνισμούς. Παράλληλα, η ΥΔΧΕ παρακολουθεί τις διαρθρωτικές εξελίξεις που σημειώνονται στον τραπεζικό τομέα, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν τη σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος εν γένει. Τα αποτελέσματα των πιο πάνω αξιολογήσεων δημοσιοποιήθηκαν στο εξαμηνιαίο "Οικονομικό Δελτίο" της ΚΤΚ, που εκδόθηκε τον Ιούνιο και το Δεκέμβριο του 2008. Στο εν λόγω Δελτίο περιλαμβάνεται ενότητα στη οποία αναλύονται οι κίνδυνοι για τη σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος που πηγάζουν από το μακροοικονομικό και χρηματοοικονομικό περιβάλλον και, ιδιαίτερα, τους τομείς των νοικοκυριών, των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων και των ακινήτων. Επίσης, όσον αφορά το εγχώριο χρηματοοικονομικό σύστημα, περιγράφονται οι κυριότερες εξελίξεις στις χρηματοοικονομικές αγορές και οι πιο αξιόλογες διαρθρωτικές εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα. Η εν λόγω ενότητα περιλαμβάνει, επίσης, αξιολόγηση της χρηματοοικονομικής κατάστασης των τραπεζών και ανάλυση των πιο σημαντικών δυνητικών κινδύνων που αντιμετωπίζει ο τραπεζικός τομέας, ο οποίος αποτελεί το μεγαλύτερο συνιστόν στοιχείο του ευρύτερου χρηματοοικονομικού συστήματος της Κύπρου.

Με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης που περιλήφθηκαν στο "Οικονομικό Δελτίο" του

Δεκεμβρίου 2008, φαίνεται ότι οι κίνδυνοι για τη χρηματοοικονομική σταθερότητα που πηγάζουν από τις συνθήκες στον τομέα των νοικοκυριών δεν αυξήθηκαν σημαντικά κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2008. Εντούτοις, η επιτάχυνση στο ρυθμό της πιστωτικής επέκτασης προς τα νοικοκυριά κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2008, η οποία έχει συμβάλει στην αύξηση των δανειακών υποχρεώσεών τους, σε συνάρτηση με την άνοδο στα επιτόκια χορηγήσεων, ενδεχομένως, να επηρεάσει αρνητικά την ικανότητα των νοικοκυριών να εξυπηρετούν τα δάνειά τους. Από θετικής πλευράς, οι διαβλεπόμενες σχετικά καλές προοπτικές στην αγορά εργασίας και στο διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών αναμένεται να συμβάλουν στον περιορισμό των κινδύνων.

Η αναμενόμενη επιβράδυνση της εγχώριας οικονομικής δραστηριότητας σε συνδυασμό με το επιδεινούμενο εξωτερικό μακροοικονομικό περιβάλλον, ενδέχεται να έχει αρνητική επίδραση στα έσοδα και την κερδοφορία των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων βραχυπρόθεσμα. Οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στους τομείς του τουρισμού και των κατασκευών, ενδεχομένως, να είναι ιδιαίτερα ευάλωτες δεδομένων των όχι και τόσο ενθαρρυντικών προβλέψεων για τις προοπτικές της κυπριακής οικονομίας για το έτος 2009. Επιπρόσθετα, το ψηλότερο κόστος δανεισμού και η πιθανή επιβράδυνση στο ρυθμό αύξησης των τραπεζικών χορηγήσεων, ως αποτέλεσμα των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης και της συνεπακόλουθης εφαρμογής αυστηρότερων κριτηρίων δανειοδότησης, ενδέχεται να έχουν αρνητική επίδραση στα έσοδα και την κερδοφορία των εταιρειών. Ταυτόχρονα, το χρέος των μη χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων παραμένει σε ψηλά επίπεδα, καθιστώντας τον εταιρικό τομέα λιγότερο ικανό να αντεπεξέρχεται σε ενδεχόμενους κλυδωνισμούς.

Κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2008 καταγράφηκε επιβράδυνση στον τομέα των ακινήτων, όπως καταδεικνύεται από αριθμό βασικών δεικτών. Παράλληλα, ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των τιμών των οικιστικών ακινήτων κατά το 2008 υποχώρησε. Τα τραπεζικά δάνεια προς τον ευρύτερο τομέα των ακινήτων παρουσίασαν σημαντική άνοδο κατά την περίοδο Σεπτεμβρίου 2007 - Σεπτεμβρίου 2008. Κατά τους τελευταίους μήνες του 2008, όμως, παρατηρήθηκε επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης των στεγαστικών δανείων.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα συγκεντρωτικά στοιχεία του πρώτου εξαμήνου του 2008, ο τραπεζικός τομέας της Κύπρου λειτουργούσε, κατά την πιο πάνω περίοδο, σε ένα εξωτερικό περιβάλλον που χαρακτηριζόταν από τη συνεχιζόμενη παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση η οποία, όμως, είχε περιορισμένες επιπτώσεις στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα. Κατά την υπό ανασκόπηση περίοδο, οι τράπεζες παρέμειναν επικερδείς, παρά την επιβράδυνση στο ρυθμό μεγέθυνσης της κερδοφορίας τους, η οποία αποδίδεται κυρίως στη σημαντική μείωση των καθαρών εσόδων από μη τοκοφόρες εργασίες. Παράλληλα, η αύξηση του κόστους χρηματοδότησης των τραπεζών εξάσκησε πίεση στα καθαρά επιτοκιακά περιθώρια. Οι δείκτες ρευστότητας καταδεικνύουν μείωση της πλεονάζουσας ρευστότητας στο τραπεζικό σύστημα κατά τους πρώτους έξι μήνες του 2008. Παρόλα ταύτα, η προληπτική ρευστότητα των τραπεζών παρέμεινε σε ικανοποιητικά επίπεδα. Ο δείκτης συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας του τραπεζικού συστήματος ήταν αρκετά ψηλότερος από το ελάχιστο απαιτούμενο όριο του 8%, που ισχύει σε επίπεδο μεμονωμένων τραπεζών.

Επιπρόσθετα, η ποιότητα του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων των τραπεζών βελτιώθηκε περαιτέρω κατά το πρώτο εξάμηνο του 2008.

Στο άμεσο μέλλον, οι τράπεζες αντιμετωπίζουν αριθμό πιθανών κινδύνων. Κατ' αρχήν, η αναμενόμενη επιβράδυνση στην εγχώρια οικονομική δραστηριότητα, σε συνάρτηση με το ασθενές εξωτερικό μακροοικονομικό περιβάλλον, λογικά οδηγούν τις τράπεζες στην υιοθέτηση αυστηρότερων κριτηρίων στις πιστοδοτήσεις με αποτέλεσμα την επιβράδυνση της πιστωτικής επέκτασης προς τα νοικοκυριά και τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις. Οι εξελίξεις αυτές αναμένεται να επηρεάσουν τα έσοδα των τραπεζών και, συνεπώς, την κερδοφορία τους. Επιπρόσθετα, ο πιστωτικός κίνδυνος από τον δανεισμό προς τα νοικοκυριά και τις μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις έχει αυξηθεί, ενώ η οποιαδήποτε αποδυνάμωση της ικανότητας εξυπηρέτησης των δανείων τους εμπεριέχει τον κίνδυνο να δημιουργηθούν προβλήματα στην ποιότητα του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων των τραπεζών μελλοντικά.

Παράλληλα, αυξημένος παραμένει ο κίνδυνος αντισυμβαλλομένου. Ενόψει των συνεχιζόμενων εντάσεων στις χρηματοοικονομικές αγορές, ενδεχομένως, να υπάρξει περαιτέρω αύξηση των καθαρών ζημιών από την αποτίμηση στη δίκαιη αξία ή την απομείωση χρηματοοικονομικών μέσων για εκείνες της τράπεζες που δεν υιοθέτησαν τις πρόσφατες αλλαγές στα σχετικά διεθνή λογιστικά πρότυπα. Οι κίνδυνοι χρηματοδότησης των τραπεζών αυξήθηκαν λόγω της ανόδου του κόστους άντλησης ρευστότητας που οφείλεται, κυρίως, στην αύξηση των καταθετικών επιτοκίων ως, επίσης, και στο ύψος των επιτοκίων στη διατραπεζική αγορά. Το επίπεδο των επιτοκίων, ενώ σημείωσε σημαντική άνοδο κατά τους πρώτους εννέα μήνες του 2008, στη συνέχεια έχει ακολουθήσει καθοδική πορεία. Ο κίνδυνος χώρας που πηγάζει από τη συνεχιζόμενη επέκταση των τριών μεγαλύτερων εγχώριων τραπεζικών ομίλων στο εξωτερικό έχει, επίσης, μεγεθυνθεί λόγω της επιδείνωσης των μακροοικονομικών συνθηκών στις χώρες όπου λειτουργούν οι πιο πάνω όμιλοι. Συμπερασματικά, οι τράπεζες στην Κύπρο παραμένουν υγιείς και εύρωστες και βρίσκονται σε καλή αρχική θέση να αντιμετωπίσουν τις οποιεσδήποτε ενδεχόμενες δυσκολίες προκύψουν στη μετέπειτα πορεία. Ωστόσο, οι κίνδυνοι και οι προκλήσεις με τις οποίες βρίσκεται αντιμέτωπος ο τραπεζικός τομέας θα μπορούσαν να δυσχεράνουν την προσπάθεια των τραπεζών να διατηρήσουν τα σημερινά επίπεδα κερδοφορίας στο άμεσο μέλλον.

Αξιολόγηση του χρηματοοικονομικού τομέα από το ΔΝΤ

Κλιμάκιο του ΔΝΤ, απαρτιζόμενο από ομάδα αξιωματούχων του εν λόγω οργανισμού καθώς και στελεχών αρμόδιων εποπτικών αρχών άλλων χωρών, αξιολόγησε τον ευρύτερο χρηματοοικονομικό τομέα της Κύπρου μεταξύ 23 Σεπτεμβρίου-6 Οκτωβρίου 2008, σύμφωνα με το "Financial Sector Assessment Programme (FSAP)" που εφαρμόζει το ΔΝΤ, σε συνεργασία με τη Διεθνή Τράπεζα, από το 1999. Σημειώνεται ότι αυτή είναι η τρίτη φορά που αξιολογείται ο χρηματοοικονομικός τομέας της Κύπρου από το ΔΝΤ. Τις προηγούμενες δύο φορές, το 2001 και το 2005, οι αξιολογήσεις έγιναν σύμφωνα με το "Offshore Financial Center (OFC) Program" του ΔΝΤ καθόσον η Κύπρος, πριν την ένταξή της στην ΕΕ, κατατάσσετο από το ΔΝΤ στην κατηγορία των "υπεράκτιων χρηματοοικονομικών κέντρων". Οι αξιολογήσεις του 2001 και του 2005 ήταν μάλλον περιορισμένες ως προς τους όρους εντολής τους.

Αντιθέτως, η πρόσφατη αξιολόγηση, σύμφωνα με το FSAP, είχε σαφώς πιο διευρυμένους όρους εντολής. Αυτή στόχευσε στην αξιολόγηση της σταθερότητας του τραπεζικού τομέα και περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, τη διεξαγωγή άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων καθώς, επίσης, την αξιολόγηση της συμμόρφωσης του εποπτικού και ρυθμιστικού πλαισίου του κάθε τομέα του ευρύτερου χρηματοοικονομικού συστήματος της Κύπρου ξεχωριστά – δηλαδή των εμπορικών τραπεζικών, των συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και των ασφαλιστικών εταιρειών – με τις διεθνώς αποδεκτές αρχές εποπτείας και ρύθμισης. Με βάση τις προκαταρκτικές διαπιστώσεις του ΔΝΤ, η γενική κατάσταση του χρηματοοικονομικού τομέα και, ιδιαίτερα, του τραπεζικού κρίνεται ως ικανοποιητική. Η τελική έκθεση του ΔΝΤ αναμένεται να δημοσιευθεί εντός του πρώτου εξαμήνου του 2009.

Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον τραπεζικό τομέα

Κατά την περίοδο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου 2008, με αφορμή τη συμμετοχή της Κύπρου στο πρόγραμμα FSAP του ΔΝΤ, διεξάχθηκε ευρείας κλίμακας προσομοίωση ακραίων καταστάσεων για το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου, με βάση την "εκ των κάτω προς τα άνω" προσέγγιση (bottom-up approach), στην οποία έλαβαν μέρος τέσσερις συστημικά σημαντικές τράπεζες. Στο σχεδιασμό των διαταραχών και σεναρίων, λήφθηκαν υπόψη η προηγούμενη εμπειρία της Κύπρου, οι εμπειρίες άλλων χωρών που αντιμετώπισαν συστημικές τραπεζικές κρίσεις, οι πρακτικές που έχουν εφαρμόσει άλλες κεντρικές τράπεζες καθώς, επίσης, οι πρακτικές που έχουν εφαρμόσει το ΔΝΤ και η Διεθνής Τράπεζα σε αξιολογήσεις της σταθερότητας των χρηματοοικονομικών τομέων άλλων κρατών. Στην εν λόγω άσκηση, εξετάστηκε αριθμός διαταραχών που αφορούν μεμονωμένες κατηγορίες κινδύνου, δηλαδή τον επιτοκιακό κίνδυνο, τον κίνδυνο συναλλάγματος, τον κίνδυνο τιμών στοιχείων ενεργητικού (κίνδυνος τιμών μετοχών και κίνδυνος τιμών ακινήτων), τον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο καθαρού επιτοκιακού περιθωρίου. Για τον κίνδυνο ρευστότητας, περιλήφθηκαν διάφορα σενάρια, τα οποία αφορούσαν συνδυασμούς διαταραχών. Εξετάστηκαν, επίσης, διάφορα μακροοικονομικά σενάρια, τα οποία περιλάμβαναν συνδυασμούς διαταραχών. Συνολικά, τα αποτελέσματα της άσκησης υποδηλούν ότι οι τέσσερις τράπεζες που συμμετείχαν παραμένουν ικανές να αντεπεξέρχονται σε ενδεχόμενες δυσμενείς διαταραχές. Στόχος είναι όπως, εφεξής, οι τράπεζες επαναλαμβάνουν τη πιο πάνω άσκηση και υποβάλλουν τα αποτελέσματα στην ΥΔΧΣ σε εξαμηνιαία βάση.

Στο τρίτο τρίμηνο του 2008, η ΥΔΧΣ διεξήγαγε, επίσης, ανάλυση ευαισθησίας (sensitivity analysis) με βάση την "εκ των άνω προς τα κάτω" προσέγγιση (top-down approach) με σκοπό την αξιολόγηση της ικανότητας του τραπεζικού συστήματος να αντεπεξέρχεται σε μια σειρά υποθετικών δυσμενών διαταραχών. Εξετάστηκε αριθμός πιθανών διαταραχών που αφορούν μεταβολές σε μεμονωμένες κατηγορίες κινδύνου, δηλαδή τον πιστωτικό κίνδυνο, τον κίνδυνο αγοράς (επιτοκιακός κίνδυνος, κίνδυνος συναλλάγματος και κίνδυνος τιμών μετοχών) και τον κίνδυνο ρευστότητας. Τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα της εν λόγω άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων καταδεικνύουν ότι η ικανότητα του κυπριακού τραπεζικού συστήματος να απορροφά τους κλυδωνισμούς παραμένει ισχυρή. Στόχος είναι

όπως, εφεξής, η εν λόγω άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, όπως και η αναφερόμενη στη προηγούμενη παράγραφο, επαναλαμβάνεται από την ΚΤΚ σε τακτική βάση.

Εθνική επιτροπή διασφάλισης χρηματοοικονομικής σταθερότητας

Κατά το 2008, η ΚΤΚ συνέχισε να συμμετέχει, ως προεδρεύουσα αρχή, στις συναντήσεις της Εθνικής Επιτροπής Διασφάλισης Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας, η οποία συστήθηκε με βάση το Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ της ΚΤΚ, της Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών, της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς Κύπρου, της Υπηρεσίας Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών και του Υπουργείου Οικονομικών στον τομέα της διασφάλισης της χρηματοοικονομικής σταθερότητας που υπογράφηκε το Νοέμβριο του 2007. Στην εν λόγω Επιτροπή συζητούνται θέματα που άπτονται της διασφάλισης της χρηματοοικονομικής σταθερότητας, περιλαμβανομένων και θεμάτων που αφορούν τη διαχείριση χρηματοοικονομικών κρίσεων. Ενόψει της συνεχιζόμενης παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης ο ρόλος της πιο πάνω Επιτροπής αποκτά ιδιαίτερη σημασία για τη χώρα μας.

Ταμείο προστασίας καταθέσεων

Όσον αφορά το Ταμείο Προστασίας Καταθέσεων, βρίσκονται στο τελικό στάδιο εφαρμογής μια σειρά από τροποποιήσεις που προωθούνται από τη Διαχειριστική Επιτροπή για σκοπούς πιο εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας του Ταμείου. Οι πιο πάνω τροποποιήσεις περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αύξηση του ποσού κάλυψης ανά καταθέτη και ανά τράπεζα από €20.000 σε €100.000, τη κάλυψη των καταθέσεων σε όλα τα νομίσματα, τη μείωση του χρόνου καταβολής της αποζημίωσης σύμφωνα με τη πρόσφατη σχετική Οδηγία της ΕΕ, την αύξηση του ελάχιστου ποσού αρχικής εισφοράς και του μέγιστου ποσοστού εισφοράς στο Ταμείο από τις τράπεζες, την αύξηση του βασικού κεφαλαίου του Ταμείου και την κατάργηση του μέγιστου ποσού που δύναται να δανείζεται το Ταμείο. Οι πάνω τροποποιήσεις καθιστούν το Ταμείο εφάμιλλο άλλων Ταμείων της ΕΕ και ιδιαίτερα του Ελλαδικού, μία εξέλιξη η οποία είναι σημαντική ενόψει της διασύνδεσης μεταξύ του Κυπριακού και Ελλαδικού τραπεζικού συστήματος μέσω της παράλληλης διασυνοριακής παρουσίας Κυπριακών τραπεζών στην Ελλάδα και Ελλαδικών τραπεζών στην Κύπρο.

Συμμετοχή σε επιτροπές του ΕΣΚΤ και του Ευρωσυστήματος και σε συναντήσεις υψηλού επιπέδου

Κατά το 2008, στελέχη του Τμήματος Διασφάλισης Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας συνέχισαν να συμμετέχουν ενεργά στις συναντήσεις και εργασίες της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας (Banking Supervision Committee) του ΕΣΚΤ και τις υπό αυτήν Ομάδες Εργασίας, οι οποίες χειρίζονται θέματα που άπτονται της διασφάλισης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Σημειώνεται ότι οι όροι εντολής της εν λόγω Επιτροπής περιλαμβάνουν την παρακολούθηση και αξιολόγηση των κυκλικών και διαρθρωτικών εξελίξεων στον τραπεζικό της ΕΕ από τη σκοπιά της διασφάλισης της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, την ανάλυση των επιπτώσεων των ρυθμιστικών και εποπτικών απαιτήσεων στη σταθερότητα και τη δομή του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ καθώς και τη προώθηση της συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών ανάμεσα στις κεντρικές τράπεζες και τις αρμόδιες αρχές τραπεζικής εποπτείας της ΕΕ σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος όπως είναι η διαχείριση χρηματοοικονομικών κρίσεων. Ανώτερα

στελέχη της Διεύθυνσης συμμετείχαν, επίσης, στις συναντήσεις και εργασίες της Ομάδας Δράσης Υψηλού Επιπέδου για τη Διαχείριση Χρηματοοικονομικών Κρίσεων του Ευρωσυστήματος (Eurosystem High-Level Task Force on Financial Crisis Management) και στις τακτικές συναντήσεις υψηλού επιπέδου όλων των αρμόδιων εποπτικών αρχών της χώρας μας υπό την προεδρία της ΚΤΚ, καθώς, επίσης, στις συναντήσεις με τους εκτελεστικούς διευθυντές των εγχώριων τραπεζών όπου, μεταξύ άλλων, συζητούνται θέματα που άπτονται του τομέα της διασφάλισης της χρηματοοικονομικής σταθερότητας.

4.3 Θεσμικό Πλαίσιο του Χρηματοοικονομικού Τομέα

Κατά το 2008 η Υπηρεσία Θεσμικού Πλαισίου Χρηματοοικονομικού Τομέα, συνέχισε την άσκηση των ρυθμιστικών και εποπτικών της αρμοδιοτήτων σε εξειδικευμένους τομείς του ευρύτερου χρηματοοικονομικού τομέα. Μεταξύ άλλων, η Υπηρεσία άσκησε το ρυθμιστικό και εποπτικό της ρόλο σε ό,τι αφορούσε τα Διεθνή Συλλογικά Επενδυτικά Σχέδια και τα Ιδρύματα Ηλεκτρονικού Χρήματος. Παράλληλα, η Υπηρεσία συμμετείχε στη διαχείριση του Ταμείου Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών, στις εργασίες των Επιτροπών Διερεύνησης Παραπόνων αναφορικά με διασυνοριακά εμβάσματα και τη χρήση μέσων ηλεκτρονικής πληρωμής, ενώ συνέχισε τις διαβουλεύσεις με το Υπουργείο Οικονομικών, την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και άλλους αρμόδιους φορείς για την ετοιμασία του κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου που θα διέπει την αδειοδότηση, τη ρύθμιση, την εποπτεία και γενικά τις δραστηριότητες:

(α) των εταιρειών παροχής χρηματοδοτικής μίσθωσης˙

(β) των εμπιστευματοδόχων, των διαχειριστών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών για το διορισμό συμβούλων εταιρειών˙ και

(γ) των εταιρειών παροχής υπηρεσιών συναλλάγματος άμεσης παράδοσης.

Αναλυτικότερα, κατά το 2008 η Υπηρεσία άσκησε τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

Διεθνή συλλογικά επενδυτικά σχέδια

Η Υπηρεσία εξέτασε μεγάλο αριθμό αιτήσεων που υποβλήθηκαν από εταιρείες ή συνεταιρισμούς για αναγνώρισή τους ως Διεθνών Συλλογικών Επενδυτικών Σχεδίων δυνάμει των περί Διεθνών Συλλογικών Επενδυτικών Σχεδίων Νόμων του 1999 και 2000. Συναφώς, συνεργάστηκε με τον Έφορο Εταιρειών και Επίσημο Παραλήπτη, τους Διαχειριστές των Επενδυτικών Κεφαλαίων, τους Θεματοφύλακες και τους Εμπιστευματοδόχους των Επενδυτικών Σχεδίων, για καλύτερο συντονισμό της παρακολούθησης της ορθολογιστικής διαχείρισης των επενδυτικών κεφαλαίων. Κατά τη διάρκεια του έτους αδειοδοτήθηκαν εννέα νέα Διεθνή Συλλογικά Επενδυτικά Σχέδια, εξέλιξη που ανέβασε σε σαράντα δύο το συνολικό αριθμό τέτοιων Σχεδίων που λειτουργούσαν στο τέλος του 2008.

Η Υπηρεσία συνέχισε τις διαβουλεύσεις με το Υπουργείο Οικονομικών και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, στα πλαίσια της επεξεργασίας του νέου νομοσχεδίου που θα διέπει τα Ιδιωτικά Συλλογικά Επενδυτικά Σχέδια. Το νέο νομοσχέδιο, το οποίο αποτελεί ένα ολοκληρωμένο και αναβαθμισμένο πλαίσιο ρύθμισης των Ιδιωτικών Συλλογικών Επενδυτικών Σχεδίων, αναμένεται να αντικαταστήσει την υφιστάμενη νομοθεσία. Στα πλαίσια των διαβουλεύσεων, εξετάζεται το ενδεχόμενο όπως το πεδίο εφαρμογής επεκταθεί ώστε να καλύπτει και τους Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων οι δραστηριότητες των

οποίων δεν εμπίπτουν στις πρόνοιες των Οδηγιών ή Κανονισμών της ΕΕ. Με τη ψήφιση του νομοσχεδίου προνοείται ότι η ρύθμιση και η εποπτεία των εργασιών των Ιδιωτικών Συλλογικών Επενδυτικών Σχεδίων θα αναληφθούν από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος

Μέχρι το τέλος του 2008 αδειοδοτήθηκε και λειτούργησε στην Κύπρο ένα μόνο Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος. Η Υπηρεσία βρίσκεται σε επαφή με ένα αριθμό ενδεχόμενων αιτητών για τη σύσταση και άλλων Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος στην Κύπρο. Η Υπηρεσία ενίσχυσε το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο μέσω της έκδοσης σχετικών εγκυκλίων και της εξέτασης των υποβαλλόμενων καταστάσεων. Ταυτόχρονα, στα πλαίσια της δυνατότητας που παρέχει το ευρωπαϊκό κεκτημένο σε πιστωτικά ιδρύματα να ασκούν τις δραστηριότητές τους από το έδαφος άλλων κρατών μελών της ΕΕ, η Υπηρεσία κοινοποίησε στις αρμόδιες εποπτικές αρχές αριθμού κρατών μελών, την πρόθεση του εποπτευόμενου από την ΚΤΚ Ιδρύματος Ηλεκτρονικού Χρήματος, να ασκήσει τις δραστηριότητές του από το έδαφός τους. Πέραν των πιο πάνω, και ενόψει της προωθούμενης τροποποίησης της Οδηγίας της ΕΕ που ρυθμίζει τις δραστηριότητες των Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος, η Υπηρεσία συνέχισε τις επαφές της με τους Λειτουργούς της Μόνιμης Αντιπροσωπείας της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΕΕ με σκοπό την ετοιμασία και την υποβολή των τελικών θέσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας σε ό,τι αφορά τις ρυθμίσεις που αναμένεται να συμπεριληφθούν στο νέο νομοθετικό πλαίσιο που θα διέπει τις εργασίες των Ιδρυμάτων Ηλεκτρονικού Χρήματος. Να σημειωθεί ότι τα εν λόγω ιδρύματα, αν και αναμένεται να παύσουν να θεωρούνται πλέον πιστωτικά ιδρύματα, θα εξακολουθήσουν να λειτουργούν κάτω από την εποπτεία της ΚΤΚ.

Επιτροπές διερεύνησης παραπόνων

Καθόλη τη διάρκεια του υπό ανασκόπηση έτους η Υπηρεσία συνέχισε το συντονισμό των εργασιών των επιτροπών που συστάθηκαν, υπό την αιγίδα της ΚΤΚ, για τη διερεύνηση παραπόνων αναφορικά με διασυνοριακά εμβάσματα και τη χρήση μέσων ηλεκτρονικής πληρωμής. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή για τη Διερεύνηση Παραπόνων αναφορικά με Διασυνοριακά Εμβάσματα εξετάζει επίσημες καταγγελίες που υποβάλλονται από πελάτες τραπεζών – σχετικά με την εκτέλεση διασυνοριακών εμβασμάτων που δεν υπερβαίνουν τα €50.000 – και υποβάλλει εισηγήσεις για επίλυση των διαφορών. Η Επιτροπή για τη Διερεύνηση Παραπόνων αναφορικά με τη Χρήση Μέσων Ηλεκτρονικής Πληρωμής εξετάζει επίσημες καταγγελίες που υποβάλλονται από πελάτες τραπεζών ή ιδρυμάτων ηλεκτρονικού χρήματος – σχετικά με συναλλαγές που γίνονται με χρεωστικές, πιστωτικές ή προπληρωμένες κάρτες ή άλλα μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής – και υποβάλλει εισηγήσεις για επίλυση των διαφορών. Οι αποφάσεις των πιο πάνω επιτροπών δεν είναι δεσμευτικές και, ως εκ τούτου, τα εμπλεκόμενα μέρη διατηρούν το δικαίωμα προσφυγής στη δικαιοσύνη. Κατά το 2008 υποβλήθηκε μια καταγγελία που αφορούσε μέσο ηλεκτρονικής πληρωμής. Το τελικό πόρισμα σε σχέση με την υπόθεση αυτή αναμένεται να εκδοθεί πριν το τέλος Μαρτίου 2009.

Ταμείο αποζημίωσης επενδυτών πελατών τραπεζών

Η Υπηρεσία, μέσω των Λειτουργών της, συμμετείχε ενεργά στη διαχείριση του Ταμείου Αποζημίωσης Επενδυτών Πελατών Τραπεζών το οποίο, με βάση

τους σχετικούς κανονισμούς, λειτουργεί υπό την αιγίδα της ΚΤΚ. Οι αρμοδιότητες της Υπηρεσίας στον τομέα αυτό περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την άμεση καταχώρηση όλων των λογιστικών εγγραφών, την ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων και της οικονομικής έκθεσης του Ταμείου, την έγκαιρη υποβολή τους για έλεγχο από τη Γενική Ελέγκτρια της Δημοκρατίας καθώς, επίσης, την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων ενώπιον των Μελών του Ταμείου. Παράλληλα, η Υπηρεσία συνέχισε τις επαφές της με το Υπουργείο Οικονομικών για σκοπούς τροποποίησης των κανονισμών που διέπουν τη λειτουργία του Ταμείου. Σκοπός της προωθούμενης τροποποίησης είναι η καλύτερη εξυπηρέτηση των συμφερόντων των πελατών / καταθετών των τραπεζών και η εξοικονόμηση λειτουργικών εξόδων για τις τράπεζες.

Ρύθμιση δραστηριοτήτων εμπιστευματοδόχων και επιχειρήσεων παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών

Μετά από διαβουλεύσεις με τα Μέλη της Συμβουλευτικής Αρχής Καταπολέμησης Αδικημάτων από Παράνομες Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας καθώς και με άλλους εμπλεκόμενους φορείς, η Υπηρεσία ετοίμασε Νομοσχέδιο για τη Ρύθμιση των Δραστηριοτήτων Εμπιστευματοδόχων, Διαχειριστών Επιχειρήσεων και Επιχειρήσεων Παροχής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών για το Διορισμό Συμβούλων Εταιρειών, σκοπός του οποίου είναι η αδειοδότηση και η γενική ρύθμιση / εποπτεία των πιο πάνω δραστηριοτήτων και, παράλληλα, η εναρμόνιση με την Οδηγία 2005/60/ΕΚ της ΕΕ σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματο-πιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Το Νομοσχέδιο, μεταξύ άλλων, αποβλέπει στη ρύθμιση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων που αφορούν τη δημιουργία, τη διαχείριση ή τη διοίκηση εμπιστευμάτων (trusts) και την ανάληψη ή την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης επιχειρήσεων. Οι υπηρεσίες που θα ρυθμίζονται δυνατόν να περιλαμβάνουν τη σύσταση, τη διαχείριση ή τη διοίκηση των επιχειρήσεων, την κατοχή μετοχικού κεφαλαίου εταιρειών για λογαριασμό τρίτων προσώπων, τον καθορισμό εγγεγραμμένου γραφείου ή εγγεγραμμένης διεύθυνσης εταιρειών καθώς, επίσης, τον διορισμό: διοικητικών συμβούλων εταιρειών, ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων συνεταίρων σε συνεταιρισμούς, φυσικών ή νομικών προσώπων ως γραμματέων, ή άλλων αξιωματούχων εταιρειών. Το τελικό νομοσχέδιο, το οποίο είναι πλήρως ευθυγραμμισμένο με ανάλογες πρόνοιες που περιλαμβάνονται στο ρυθμιστικό / εποπτικό πλαίσιο των Ρυθμιστικών Αρχών χωρών της ΕΕ, αναμένεται να κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων αρχές του 2009.

Υπηρεσίες παροχής συναλλάγματος άμεσης παράδοσης

Η Υπηρεσία ολοκλήρωσε την ετοιμασία του τελικού κειμένου της Οδηγίας που αναμένεται να εκδοθεί από την ΚΤΚ για σκοπούς ρύθμισης των υπηρεσιών που αφορούν τη διενέργεια συναλλαγών που έχουν σχέση με Συνάλλαγμα Άμεσης Παράδοσης. Παράλληλα, η Υπηρεσία συνέχισε τις επαφές της με εκπροσώπους της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για καθορισμό των κριτηρίων που θα καθορίζουν ότι συγκεκριμένες επενδυτικού χαρακτήρα συναλλαγές σε συνάλλαγμα θα εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας και θα υπόκεινται στους

κανόνες ρύθμισης και εποπτείας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Υπηρεσίες χρηματοδοτικής μίσθωσης

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της στον τομέα της διασφάλισης της σταθερότητας και της εύρυθμης λειτουργίας του ευρύτερου χρηματοοικονομικού τομέα, η Υπηρεσία, μετά από διαβουλεύσεις με τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα, υπέβαλε, εκ μέρους της ΚΤΚ, τις τελικές θέσεις σε σχέση με τις διατάξεις που θα συμπεριληφθούν στο νομοθετικό πλαίσιο για τη ρύθμιση των υπηρεσιών χρηματοδοτικής μίσθωσης. Το νομοσχέδιο, μεταξύ άλλων, αναμένεται να ρυθμίζει θέματα αδειοδότησης, επάρκειας κεφαλαίων, εποπτείας καθώς και άλλα διοικητικής φύσεως θέματα, ενώ θα ορίζει ως αρμόδια εποπτική αρχή για όλες τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, εκτός των συνεργατικών εταιρειών, την ΚΤΚ. Η Υπηρεσία βρίσκεται σε επικοινωνία με τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα ούτως ώστε το τελικό κείμενο των νομοθετικών και διοικητικών διατάξεων που θα διέπουν τη χρηματοδοτική μίσθωση, να υποβληθεί για έγκριση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, αρχές του 2009. Στις υπό αναφοράν διατάξεις έχουν συμπεριληφθεί πρόνοιες των οποίων η ενσωμάτωση θεωρήθηκε, εκ πρώτης όψεως, απαραίτητη για σκοπούς εναρμόνισης με την Οδηγία της ΕΕ 2006/123/ΕΚ σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά, παρά το γεγονός ότι πλήρης εφαρμογή των προνοιών της εν λόγω Οδηγίας δεν απαιτείται πριν τις 28 Δεκεμβρίου 2009.

4.4 Συστήματα Πληρωμών και Διακανονισμού Συναλλαγών

Τα συστήματα πληρωμών διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομία, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα καθώς, επίσης, η ομαλή και εύρυθμη ανάπτυξή της στηρίζονται στην ύπαρξη έγκαιρων, αποτελεσματικών και ασφαλών τρόπων για τη διενέργεια πληρωμών. Πέραν τούτου, αποτελούν και σημαντικό παράγοντα για τη διασφάλιση της χρηματοοικονομικής σταθερότητας, καθόσον αποτελούν το μέσο με το οποίο μεταδίδονται οι οικονομικές αναταράξεις από ένα χρηματοοικονομικό τομέα σε άλλο. Επιπλέον, η σημαντική αύξηση στη δραστηριότητα των χρηματαγορών, αλλά και οι ραγδαίες αλλαγές στην τεχνολογία, έχουν φέρει στην επιφάνεια θέματα ασφάλειας αλλά και αποδοτικότητας, αυξάνοντας ακόμα περισσότερο τη σημασία των συστημάτων πληρωμών.

Για τους λόγους αυτούς έχει δοθεί ιδιαίτερη σημασία τόσο στην ύπαρξη του απαραίτητου θεσμικού πλαισίου που πρέπει να διέπει τα συστήματα πληρωμών όσο και στην ύπαρξη της αναγκαίας υποδομής για την εύρυθμη, ασφαλή και αποδοτική λειτουργία τους. Ιδιαίτερη σημασία δίδεται επίσης στην ανάγκη για στενή συνεργασία στον τομέα των συστημάτων πληρωμών μεταξύ της ΚΤΚ και του ευρύτερου τραπεζικού τομέα, για διασφάλιση της έγκαιρης και αποτελεσματικής ανταπόκρισης στις εξελίξεις, τόσο αυτών που συνδέονται με τη ένταξη της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ όσο και γενικότερα. Η ανταλλαγή πληροφοριών και ο συντονισμός των ενεργειών όλων των εμπλεκομένων διεξάγεται αποτελεσματικά στα πλαίσια διαφόρων επιτροπών όπως της Συμβουλευτικής Επιτροπής Πληρωμών, της Επιτροπής του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού Επιταγών και της Συντονιστικής Επιτροπής για την Μετάπτωση στην Ενιαία Περιοχή Πληρωμών σε Ευρώ.

Νομικό πλαίσιο

Ο ρόλος της ΚΤΚ στο χώρο των συστημάτων πληρωμών, όπως αυτός προβλέπεται και μέσα από το κοινοτικό κεκτημένο, έχει καθοριστεί στους

περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμους του 2002 έως 2007. Συγκεκριμένα, το άρθρο 6(2)(ε) των νόμων καθορίζει ως μια από τις βασικές αρμοδιότητες της Τράπεζας την προώθηση, ρύθμιση και επίβλεψη της ομαλής λειτουργίας συστημάτων πληρωμών και εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 48 των ίδιων νόμων, η Τράπεζα έχει τη δυνατότητα να διαχειρίζεται, να συμμετέχει ή να γίνεται μέλος οποιουδήποτε συστήματος πληρωμών και εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών και να θέτει υπό την επίβλεψή της συστήματα πληρωμών και εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών που λειτουργούν στη Δημοκρατία. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα έχει εξουσία να εκδίδει οδηγίες για τη ρύθμιση των εργασιών και του τρόπου λειτουργίας των συστημάτων που βρίσκονται υπό την επίβλεψή της.

Η ΚΤΚ έχει επίσης ορισθεί ως η αρμόδια αρχή που δύναται να κηρύσσει τα συστήματα πληρωμών και εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών που εμπίπτουν στις πρόνοιες των περί του Αμετακλήτου του Διακανονισμού στα Συστήματα Πληρωμών και στα Συστήματα Διακανονισμού Αξιογράφων Νόμων του 2003 και 2006. Επιπρόσθετα, ο νόμος αυτός παρέχει στην Τράπεζα το δικαίωμα πρόσβασης σε οποιανδήποτε πληροφορία η ίδια κρίνει αναγκαία για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της και τη δυνατότητα επιβολής διοικητικών ποινών σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Στα πλαίσια της εκτέλεσης των αρμοδιοτήτων της που απορρέουν από τον περί του Αμετάκλητου νόμο, η ΚΤΚ έχει κηρύξει, το TARGET2-CY καθώς, επίσης, το Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου ως συστήματα υπαγόμενα στις πρόνοιες του εν λόγω νόμου.

Συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών

Στην Κύπρο λειτουργούν σήμερα έξι συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών. Αυτά τα συστήματα αφορούν το TARGET2-CY, το Κυπριακό Γραφείο Συμψηφισμού Επιταγών, την Εκκαθάριση και Διακανονισμό Πληρωμών με Τραπεζικές Κάρτες, τα Εμβάσματα Μικρής Αξίας (JCCTransfer), τα Κυβερνητικά Εμβάσματα καθώς, επίσης, το Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου. Τα ανωτέρω – με εξαίρεση το Σύστημα Κυβερνητικών Εμβασμάτων και το Σύστημα TARGET2 το οποίο ανήκει στο Ευρωσύστημα, και με το οποίο η ΚΤΚ συνδέθηκε στις 19 Νοεμβρίου 2007 – περιγράφονται στην έκθεση της ΕΚΤ "Payment and securities settlement systems in the European Union" του Αυγούστου 2002 (www.ecb.int). Η Τράπεζα είναι ο διαχειριστής των συστημάτων που αφορούν το TARGET2-CY,τα Κυβερνητικά Εμβάσματα και το Κυπριακό Γραφείου Συμψηφισμού Επιταγών.

Ενιαίος χώρος πληρωμών σε ευρώ

Η ΚΤΚ υποστηρίζει τις προσπάθειες που έχουν τροχοδρομηθεί από τον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα, με τη στήριξη και καθοδήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΚΤ, για δημιουργία του νομικού και ρυθμιστικού πλαισίου και των ενοποιημένων υποδομών, που θα επιτρέψουν τη θέσπιση ενός εκσυγχρονισμένου και αξιόπιστου δικτύου πληρωμών μικρής αξίας με τελικό στόχο την εγκαθίδρυση του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (γνωστού ως «SEPA - Single Euro Payments Area»). Η ολοκλήρωση του έργου αυτού υπολογίζεται ότι θα επιτρέψει στην ΕΕ να πραγματοποιήσει οικονομίες από €50 έως €100 δισ. το χρόνο. Το σχετικό νομικό πλαίσιο έχει

ενσωματωθεί στη Οδηγία 2007/64/ΕΚ της ΕΕ για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, η οποία θα πρέπει να μεταφερθεί στις νομοθεσίες των κρατών μελών μέχρι την 1η Νοεμβρίου του 2009.

Στα πλαίσια των προσπαθειών στο εθνικό επίπεδο, και σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Μετάπτωσης στο SEPA, δημιουργήθηκε η Εθνική Συντονιστική Επιτροπή υπό την προεδρία της ΚΤΚ, η οποία συντονίζει την προσπάθεια του κυπριακού τραπεζικού τομέα να συμμορφωθεί με τα χρονοδιαγράμματα παροχής συμβατών με το SEPA προϊόντων, που θα αφορούν τα εμβάσματα, τις κάρτες πληρωμών και τις άμεσες χρεώσεις. Η έναρξη της παροχής προϊόντων συμβατών με τα δυο πρώτα έγινε με επιτυχία στην Κύπρο από τον Ιανουάριο 2008. Οι συμβατές με το SEPA άμεσες χρεώσεις αναμένεται να προσφέρονται από τους τραπεζικούς οργανισμούς στην Κύπρο από τον Νοέμβριο του 2009 μετά την εναρμόνιση με την Οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών. Η ΚΤΚ στηρίζει τις προσπάθειες της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας για τη χρήση όσο το δυνατό περισσότερων συμβατών με το SEPA προϊόντων εντός του 2009, ενώ ήδη η χρήση του αριθμού τραπεζικού λογαριασμού IBAN είναι υποχρεωτική στις ηλεκτρονικές κυβερνητικές πληρωμές.

Η ΚΤΚ έχει αναλάβει την ετοιμασία νομοσχεδίου για τη μεταφορά στο κυπριακό δίκαιο της Οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών μέχρι την 1η Νοεμβρίου του 2009. Το εναρμονιστικό νομοσχέδιο, επονομαζόμενο ο περί Υπηρεσιών Πληρωμών Νόμος, έχει υποβληθεί, σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, σε δημόσια διαβούλευση. Στο νόμο αυτό θεσπίζονται, όπως προβλέπεται στην Οδηγία:

• οι κανόνες διαφάνειας και οι υποχρεώσεις ενημέρωσης που πρέπει να τηρούνται σχετικά με τις υπηρεσίες πληρωμών,

• τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών και των παρεχόντων αυτές (τραπεζών, συνεργατικών πιστωτικών ιδρυμάτων, ιδρυμάτων πληρωμών) ως τακτική απασχόληση ή επιχειρηματική δραστηριότητα, και

• οι προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να πληρούνται από τα υφιστάμενα ιδρύματα πληρωμών καθώς και από τα ιδρύματα πληρωμών, που αποτελούν νέους φορείς παροχής υπηρεσιών πληρωμών, προκειμένου να αποκτήσουν και να διατηρήσουν τη σχετική άδεια λειτουργίας.

Επίβλεψη συστημάτων πληρωμών και διακανονισμού

Η ΚΤΚ, σύμφωνα με τις εξουσίες που της παρέχει η νομοθεσία, έχει θέσει υπό την επίβλεψή της τα συστήματα πληρωμών, εκκαθάρισης και διακανονισμού που λειτουργούν στη Κύπρο. Κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της αυτών εφαρμόζει στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, τη πολιτική και τις μεθοδολογίες του Ευρωσυστήματος.

Αξιολόγηση του κεντρικού αποθετηρίου και κεντρικού μητρώου αξιών του ΧΑΚ

Στα πλαίσια της προετοιμασίας για την ένταξη στη ζώνη του ευρώ, το Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών του Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ) αξιολογήθηκε, εντός του 2007, με βάση τα πρότυπα σχετικά με τη χρήση των συστημάτων διακανονισμού τίτλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις πιστοδοτικές πράξεις του ΕΣΚΤ. Το Κεντρικό Αποθετήριο/Κεντρικό Μητρώο Αξιών κρίθηκε ως αποδεκτό για διενέργεια πιστοδοτικών πράξεων του ΕΣΚΤ, ενώ έγιναν κάποιες εισηγήσεις για πλήρη συμμόρφωση με όλα τα πρότυπα. Οι εισηγήσεις έγιναν αποδεκτές από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΧΑΚ και έχει συμφωνηθεί χρονοδιάγραμμα

μεταξύ του ΧΑΚ, της ΚΤΚ και της ΕΚΤ για υλοποίηση των απαιτούμενων αλλαγών, οι περισσότερες από τις οποίες υλοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2008.

• Αξιολόγηση του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού Επιταγών και του Συστήματος Καρτών της JCC Payment Systems Ltd

Κατά τη διάρκεια του 2008, η ΚΤΚ άρχισε τη διαδικασία αξιολόγησης του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού Επιταγών και του συστήματος εκκαθάρισης και διακανονισμού καρτών της JCC Payment Systems Ltd. Αμφότερα τα συστήματα έχουν ταξινομηθεί από την ΚΤΚ ως λιανικά συστήματα ουσιαστικής σημασίας και, δεδομένου ότι ο διακανονισμός γίνεται σε ευρώ από τη 1η Ιανουαρίου 2008, αξιολογούνται σύμφωνα με τα κριτήρια του Ευρωσυστήματος. Οι αξιολογήσεις αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του 2009. Στη συνέχεια, οι εισηγήσεις θα υποβληθούν στους χειριστές των συστημάτων ούτως ώστε να συμφωνηθεί το πρόγραμμα εφαρμογής τους.

• CCBM2 και T2S

Η ΚΤΚ συμμετέχει σε δυο σημαντικά έργα υποδομής του Ευρωσυστήματος που αφορούν τα συστήματα πληρωμών και διακανονισμού συναλλαγών σε αξιόγραφα, ήτοι το CCBM2 και το T2S, τα οποία αναπτύσσονται παράλληλα ώστε να τύχουν εκμετάλλευσης τυχόν συνέργιες και να αποφευχθούν επικαλύψεις μεταξύ των. Σκοπός του CCBM2 είναι η αύξηση της αποδοτικότητας των συστημάτων του Ευρωσυστήματος για τη διαχείριση ασφαλίσεων, με την εφαρμογή αποδοτικών μεθόδων για την παράδοση και αποδοχή τόσο των ασφαλίσεων όσο και των αιτήσεων για πιστώσεις στο εγχώριο αλλά και στο διασυνοριακό επίπεδο δια μέσου εναρμονισμένου επιπέδου εξυπηρέτησης βασισμένης στο πρωτόκολλο επικοινωνίας του SWIFT. Σκοπός του T2S είναι η ανάπτυξη ενιαίας αγοράς σε αξιόγραφα, μέσω της προσφοράς ενός ενιαίου χωρίς σύνορα παν-Ευρωπαϊκού χαρτοφυλακίου αξιογράφων και ενός τεχνολογικά προηγμένου μηχανισμού διακανονισμού, προς εξυπηρέτηση των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών,. Το T2S θα ενισχύσει την στρατηγική της Λισσαβόνας και τις εναρμονιστικές προσπάθειες στις αγορές αξιογράφων.

Άλλες εξελίξεις

(α) Επέκταση πρόσβασης στο Κεντρικό Αρχείο Πληροφοριών για Εκδότες Ακάλυπτων Επιταγών (Κ.Α.Π.)

Από το 2003 το Κ.Α.Π. λειτουργεί υπό την αιγίδα της ΚΤΚ, στα πλαίσια των συνεχιζόμενων προσπαθειών για την ελαχιστοποίηση του προβλήματος που δημιουργείται από την έκδοση ακάλυπτων επιταγών. Σύμφωνα με τις Οδηγίες που διέπουν τη λειτουργία του Κ.Α.Π., η καταχώρηση των εκδοτών ακάλυπτων επιταγών (που πληρούν τα σχετικά κριτήρια όσον αφορά την αξία των επιταγών ή/και τον συνολικό αριθμό τους) έχει ως συνέπεια την παγοποίηση των τρεχούμενων λογαριασμών τους σε όλες τις τράπεζες. Για να καταστεί πιο αποτρεπτικό μέτρο η καταχώρηση κάποιου προσώπου στο Κ.Α.Π., αποφασίστηκε η επέκταση της πρόσβασης σε βασικές πληροφορίες του Αρχείου, μέσω παρόχου υπηρεσιών, σε όλα τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα. Ο επιλεγμένος πάροχος θα αρχίσει εντός του 2009 να παρέχει τις υπηρεσίες αυτές σε συνδρομητές οι οποίοι θα επιθυμούν να πληροφορηθούν αν πρόσωπο με το οποίο επιθυμούν να συνάψουν οικονομικές σχέσεις είναι καταχωρισμένο ως εκδότης ακάλυπτων επιταγών.

(β) Σχέδιο άμεσης χρέωσης λογαριασμών οφειλετών Υπηρεσίας Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Με στόχο την περαιτέρω αυτοματοποίηση των

πληρωμών και τη συνεπακόλουθη μείωση της χρήσης των επιταγών, η ΚΤΚ ανέθεσε καθήκοντα θεματοφύλακα της Κυβέρνησης σε εμπορικές τράπεζες για να μπορέσει να εφαρμοσθεί σχέδιο είσπραξης οφειλών Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων μέσω άμεσης χρέωσης των τραπεζικών λογαριασμών των οφειλετών. Με το εν λόγω σχέδιο, το οποίο λειτουργεί με επιτυχία από το 2006, οι οφειλέτες μπορούν να εξουσιοδοτούν τη χρέωση των λογαριασμών τους με τα ποσά που θα κοινοποιούν οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων στις τράπεζές τους. Οι τράπεζες θα μεταφέρουν στο Γενικό Κυβερνητικό Λογαριασμό, που τηρείται στην ΚΤΚ, τα συνολικά κεφάλαια που θα προκύπτουν από τις χρεώσεις αυτές.

(γ) TARGET2

Το TARGET2 αναπτύχθηκε από τις κεντρικές τράπεζες της Γερμανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας και τέθηκε σε εφαρμογή στις 19 Νοεμβρίου 2007. Η μετάπτωση από το TARGET – η οποία ολοκληρώθηκε τον Μάιο του 2008 – παρέχει τις ίδιες υψηλής ποιότητας υπηρεσίες και κοινή διάρθρωση τιμών σε όλες τις συμμετέχουσες τράπεζες. Η επικοινωνία με το σύστημα πραγματοποιείται μόνο μέσω του δικτύου SWIFT και των υπηρεσιών που αυτό παρέχει. Η σύνδεση της ΚΤΚ και 14 εμπορικών τραπεζών με το TARGET2-CY λειτουργεί ομαλά από τις 19 Νοεμβρίου 2007. Μετά την υιοθέτηση του ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2008, η ΚΤΚ συμμετέχει, ως μέλος του Ευρωσυστήματος, στη διαχείριση του συστήματος, ενώ οι συμμετέχοντες κυπριακοί τραπεζικοί οργανισμοί έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες που προσφέρονται μόνο για την ευρωζώνη όπως, για παράδειγμα, την ενδοημερίσια πίστωση.

(δ) Ηλεκτρονικός συμψηφισμός επιταγών

Σε συνέχεια της ψήφισης από την Βουλή των Αντιπροσώπων της αναγκαίας τροποποίησης του Ποινικού Κώδικα για την επιστροφή επιταγών με ηλεκτρονικά μέσα, η ΚΤΚ προχώρησε στην έγκριση των διαδικασιών που πρότειναν οι ενδιαφερόμενοι τραπεζικοί οργανισμοί για την ηλεκτρονική ανταλλαγή επιταγών. Με βάση τις εγκριθείσες διαδικασίες οι ενδιαφερόμενες τράπεζες είναι στη διαδικασία ανάθεσης σε εταιρεία πληροφορικής την ανάπτυξη του απαιτούμενου λογισμικού. Ο σκοπός της προσπάθειας αυτής είναι η μείωση του κόστους επεξεργασίας των επιταγών και η μείωση του χρόνου που απαιτείται για την εκκαθάριση των επιταγών.

(ε) Επιχειρήσεις διαμεσολάβησης στη μεταφορά χρημάτων

Η ΚΤΚ, ενεργώντας σύμφωνα με τις αρμοδιότητές της για ρύθμιση και εποπτεία των συστημάτων πληρωμών που λειτουργούν στην Κυπριακή Δημοκρατία, έχει εισαγάγει πλαίσιο (Οδηγία Κ.Δ.Π. 659/2003) με το οποίο ρυθμίζεται και επιβλέπεται η παροχή υπηρεσιών διαμεσολάβησης στη μεταφορά χρημάτων. Με την ενέργειά της αυτή, η Τράπεζα στοχεύει τόσο στη διασφάλιση των συμφερόντων των χρηστών των υπηρεσιών αυτών, όσο και στην αποφυγή χρήσης τους για παράνομες δραστηριότητες. Η ΚΤΚ έχει, μέχρι σήμερα, παραχωρήσει άδεια λειτουργίας σε επτά επιχειρήσεις παροχής των υπηρεσιών με βάση τις πρόνοιες της πιο πάνω αναφερόμενης Οδηγίας.

4.5 Νόμισμα

Φυσική εισαγωγή του ευρώ και απόσυρση της κυπριακής λίρας

Στην περίπτωση της Κύπρου η φυσική εισαγωγή του ευρώ έγινε ομαλά, χωρίς ιδιαίτερα

προβλήματα κατά το αρχικό στάδιο της μετάβασης στο νέο νόμισμα, χάρις στον καλό σχεδιασμό του όλου εγχειρήματος και την άριστη συνεργασία όλων των εμπλεκομένων. Οι στόχοι της ΚΤΚ, που ήσαν η εξοικείωση του κοινού με το νέο νόμισμα και η ομαλή εισαγωγή του ευρώ στην οικονομία, στέφθηκαν με πλήρη επιτυχία. Το κυπριακό κοινό δέχτηκε το νέο νόμισμα θετικά και ένα πολύ μεγάλο μέρος των συναλλαγών διεξαγόταν σε ευρώ από τις πρώτες μέρες κυκλοφορίας του νέου νομίσματος. Με την εισαγωγή του ευρώ, η κυπριακή λίρα έπαυσε να είναι νομίμως κυκλοφορούν χρήμα – δηλαδή, να είναι υποχρεωτικά αποδεχτή στις συναλλαγές με μετρητά – από την 1 Φεβρουαρίου 2008. Η απόσυρση της κυπριακής λίρας άρχισε από το τέλος του 2007 και συνεχίστηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2008. Ο ρυθμός απόσυρσης φαίνεται στη σχετική γραφική παράσταση **(Διάγραμμα 4.1)**.

Σημειώνεται ότι η ΚΤΚ θα συνεχίσει να ανταλλάσει κυπριακές λίρες, τα μεν κέρματα μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2009, τα δε τραπεζογραμμάτια μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2017. Κατά τη διάρκεια του 2008 αποσύρθηκαν από την κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια αξίας £543,4 εκ. (ισόποσο €928,5 εκ.) και κέρματα αξίας £13,2 εκ. (ισόποσο €22,6 εκ.). Στις 31 Δεκεμβρίου 2008 η αξία των κυπριακών λιρών που δεν παρουσιάστηκαν για ανταλλαγή ανήλθε σε £70,4εκ. (€120,3 εκ.) δηλαδή 11,5% του ποσού που υπήρχε σε κυκλοφορία πριν την εισαγωγή του ευρώ. Σχετικά στοιχεία φαίνονται πιο κάτω:

Έλεγχος και καταστροφή τραπεζογραμματίων και κερμάτων κυπριακής λίρας

Ο στόχος της ΚΤΚ, που ήταν ο έλεγχος και η καταστροφή ολόκληρης της ποσότητας

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.1 **Κυπριακή λίρα που δεν παρουσιάστηκε για ανταλλαγή σε ευρώ**
(εκάτ. λίρες)

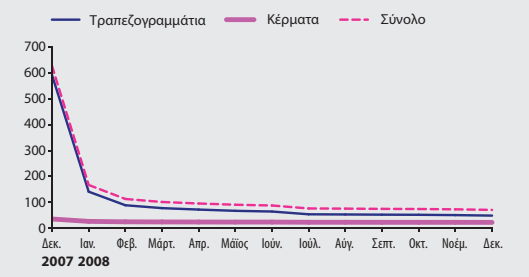

Πηγή: ΚΤΚ.

τραπεζογραμματίων κυπριακής λίρας που θα αποσύρονταν εντός του 2008, επιτεύχθηκε πλήρως. Να σημειωθεί ότι ελάχιστα παραχαραγμένα τραπεζογραμμάτια εντοπίστηκαν κατά τον έλεγχο.

Πίνακας 4.1 **Ποσό κυπριακής λίρας που δεν παρουσιάστηκε για ανταλλαγή σε ευρώ**

	£ εκατ.	Ποσό σε € εκατ.	% σε σχέση με 31.12.2007
Τραπεζογραμμάτια	48,4	82,7	8,4
Κέρματα	22,0	37,6	62,5
Σύνολο	70,4	120,3	11,5

Πηγή: ΚΤΚ.

Σε σύντομο χρονικό διάστημα τα κέρματα που αποσύρθηκαν έτυχαν φυσικής αλλοίωσης με κατάλληλα μηχανήματα και το μέταλλο διατέθηκε, μετά από πρόσκληση για υποβολή προσφορών και τη σχετική διαδικασία, στην εταιρεία που πρόσφερε την πιο συμφέρουσα τιμή.

Έκδοση τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ

Μέχρι το τέλος του 2008 η ΚΤΚ εξέδωσε στην κυκλοφορία τραπεζογραμμάτια ευρώ αξίας €1.150,3 εκ. και κέρματα ευρώ αξίας €73,3 εκ. Αναλυτικά στοιχεία κατά αξία φαίνονται στον πίνακα με τίτλο «Έκδοση τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ». Συγκριτικά στοιχεία για το 2007 δεν υπάρχουν, εφόσον το ευρώ, ως νόμισμα της

Πίνακας 4.2 **Έκδοση τραπεζογραμματίων και κερμάτων ευρώ μέχρι την 31 Δεκεμβρίου, 2008**

Αξία	Τεμάχια '000	Ποσό € εκατ.	Μερίδιο επί του συνολικού ποσού %
Τραπεζογραμμάτια			
€500	447,3	223,6	18,3
€200	241,0	48,2	3,9
€100	1.605,1	160,5	13,1
€50	11.045,3	552,3	45,1
€20	7.227,2	144,5	11,8
€10	1.126,8	11,3	0,9
€5	1.977,6	9,9	0,8
Υποσύνολο	**23.670,3**	**1.150,3**	**93,9**
Κέρματα			
€2	16.895,3	33,8	2,8
€1	18.737,4	18,7	1,5
€0,50	17.501,1	8,8	0,7
€0,20	29.654,9	5,9	0,5
€0,10	31.786,4	3,2	0,3
€0,05	38.005,1	1,9	0,2
€0,02	34.981,1	0,7	0,1
€0,01	29.450,1	0,3	0,0
Υποσύνολο	**217.011,3**	**73,3**	**6,1**
Σύνολο	**240.681,6**	**1.223,6**	**100,0**

Πηγή: ΚΤΚ.

Κυπριακής Δημοκρατίας, εισήχθη από την 1 Ιανουαρίου 2008 (**Πίνακας 4.2**).

Διασφάλιση της αυθεντικότητας και ποιότητας των τραπεζογραμματίων ευρώ στην κυκλοφορία

Με απώτερο στόχο τη διατήρηση της αξιοπιστίας του νομίσματος και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης του κοινού στο νόμισμα η Κεντρική Τράπεζα, με τη χρήση ειδικών μηχανών υψηλής τεχνολογίας, ελέγχει τη γνησιότητα καθώς και την ποιότητα των τραπεζογραμματίων και καταστρέφει όσα από αυτά κρίνονται ακατάλληλα για κυκλοφορία. Κατά τη διάρκεια του έτους έτυχαν επεξεργασίας στις ειδικές μηχανές 51,2 εκ. τεμάχια τραπεζογραμματίων ευρώ, εκ των οποίων το 11,3% κρίθηκαν ακατάλληλα και αποσύρθηκαν. Για επίτευξη του προαναφερθέντος στόχου, η ΚΤΚ υιοθέτησε το Πλαίσιο Ανακύκλωσης Τραπεζογραμματίων Ευρώ, που θεσπίστηκε από το Ευρωσύστημα το Δεκέμβριο του 2004, όπως είχε υποχρέωση να πράξει μέχρι το τέλος του 2008. Συναφώς, η ΚΤΚ εξέδωσε Οδηγία για την εφαρμογή του Πλαισίου, η οποία δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 19 Δεκεμβρίου 2008. Σύμφωνα με την Οδηγία, παρέχεται χρονική περίοδος ενός έτους, δηλαδή μέχρι το τέλος του 2009, για εφαρμογή του Πλαισίου από τα Πιστωτικά Ιδρύματα και άλλους φορείς που χειρίζονται κατ' επάγγελμα μετρητά. Για την υιοθέτηση και εφαρμογή του Πλαισίου συστάθηκε Ειδική Επιτροπή στην οποία συμμετέχουν η ΚΤΚ, όλες οι τράπεζες και ο Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου.

Παραχαραγμένα τραπεζογραμμάτια ευρώ που εντοπίστηκαν στην Κύπρο κατά το 2008

Κατά τη διάρκεια του έτους εντοπίστηκαν 576 τεμάχια παραχαραγμένα τραπεζογραμμάτια ευρώ

διαφόρων αξιών. Το τραπεζογραμμάτιο των €50 ήταν η πιο συχνά παραχαραγμένη αξία. Σε σχετικούς όρους, τα παραχαραγμένα που εντοπίζονται στην Κύπρο είναι πολύ λίγα. Ανέρχονται περίπου σε 7 παραχαραγμένα ανά 10.000 κατοίκους το χρόνο.

Έκδοση συλλεκτικών κερμάτων

• Συλλεκτικό κέρμα για την ένταξη της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ

Το Νοέμβριο του 2008 εκδόθηκε το πρώτο συλλεκτικό κέρμα ευρώ σε ανάμνηση της ένταξης της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ. Το κέρμα, που έχει ονομαστική αξία €5, είναι αργυρό σε υποδειγματική κατάσταση και διατίθεται σε θήκη. Το σχέδιο του κέρματος απεικονίζει την Κύπρο να συνδέεται με δακτυλίδι με την Ευρώπη σε σχηματοποιημένο χάρτη. Η έκδοση περιορίσθηκε σε 15.000 κέρματα.

• Αναμνηστικό κέρμα για τη 10η επέτειο της ΟΝΕ

Έχουν γίνει όλες οι εργασίες για την έκδοση αναμνηστικού κέρματος που θα τεθεί σε κυκλοφορία τον Ιανουάριο του 2009 με την ευκαιρία της 10ης επετείου της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Η έκδοση γίνεται στο πλαίσια απόφασης των χωρών μελών της ζώνης του ευρώ για κοινό αναμνηστικό κέρμα με ταυτόσημο

σχέδιο, που επελέγη μετά από διαγωνισμό και ψηφοφορία από τους πολίτες των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σχέδιο απεικονίζει σχηματοποιημένη ανθρώπινη φιγούρα της οποίας το αριστερό χέρι προεκτείνεται με το σύμβολο του ευρώ. Ο αριθμός της κυπριακής έκδοσης είναι 1.000.000 κέρματα από τα οποία 20.000 επίλεκτης

ακυκλοφόρητης κατάστασης τοποθετήθηκαν σε κάψουλες για το συλλεκτικό κοινό.

Πωλήσεις κερμάτων ευρώ και άλλων νομισματικών ειδών

Κατά το 2008 υπήρξε μεγάλο ενδιαφέρον για τα πρώτα κυπριακά κέρματα ευρώ και πωλήθηκαν, για συλλεκτικούς σκοπούς σε εμπόρους και συλλέκτες νομισματικών ειδών, κυπριακά κέρματα ευρώ ακυκλοφόρητης κατάστασης συνολικής αξίας €4,9 εκατομμυρίων. Υπήρξε επίσης μεγάλο ενδιαφέρον για τα πρώτα κυπριακά κέρματα ευρώ που διατέθηκαν ως συλλεκτικά σετ καθώς και για τα τελευταία κέρματα της κυπριακής λίρας που, επίσης, διατέθηκαν ως σετ.

Δημιουργία ιστοσελίδας ηλεκτρονικού εμπορίου

Άρχισαν οι εργασίες για τη δημιουργία ιστοσελίδας ηλεκτρονικού εμπορίου για τη διάθεση των συλλεκτικών κερμάτων και άλλων νομισματικών ειδών, η οποία αναμένεται να λειτουργήσει εντός του 2009.

4.6 Χρηματοοικονομικές Δραστηριότητες

Στις 31 Δεκεμβρίου 2008 τα διαθέσιμα της ΚΤΚ, συμπεριλαμβανομένου και του αποθέματος σε

χρυσό αξίας €277,7 εκ., ανέρχονταν σε €3.650,6 εκ. σε σχέση με €3.772,9 εκ. στο τέλος του 2007.

Το ύψος των διαθεσίμων και του χρυσού που κατέχει η ΚΤΚ μεταβλήθηκε κατά τη διάρκεια του έτους λόγω της μεταβίβασης την 1 Ιανουαρίου 2008 €72,0 εκ. στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ και της καταβολής €22,6 εκ. για συμμετοχή στο κεφάλαιο και αποθεματικά της ΕΚΤ. Πρόσθετα, κατά το 2008 το ύψος των διαθεσίμων επηρεάστηκε από τον τερματισμό της αποδοχής καταθέσεων σε ξένο νόμισμα (€484,0 εκ. στο τέλος του 2007), τις ροές σε ξένα νομίσματα, το εισόδημα από τόκους επί των διαθεσίμων, τις αποτιμήσεις των επενδύσεων με βάση τις τρέχουσες αγοραίες τιμές, καθώς και τη μεταβολή της συναλλαγματικής αξίας των ξένων νομισμάτων έναντι του ευρώ.

Με την προσχώρηση της Κυπριακής Δημοκρατίας στη ζώνη του ευρώ την 1 Ιανουαρίου 2008, τα συναλλαγματικά αποθέματα σε ευρώ κατά την 31 Δεκεμβρίου 2007 μετατράπηκαν σε χαρτοφυλάκιο εγχώριου νομίσματος επιφέροντας, σε συνδυασμό με την υιοθέτηση του ευρώ, ουσιαστικές αλλαγές στο ρόλο που διαδραμάτιζαν τα διαθέσιμα της ΚΤΚ σε συνάλλαγμα πριν από το 2008. Εν όψει των εξελίξεων αυτών, η ΚΤΚ προέβη σε εκτεταμένη αναθεώρηση και εκσυγχρονισμό του πλαισίου της επενδυτικής της πολιτικής. Με την ενέργεια αυτή, η ΚΤΚ προσαρμόστηκε στις συνθήκες του περιβάλλοντος της ΟΝΕ και κατέστη έτοιμη να ανταποκριθεί στις νέες στοχεύσεις και υποχρεώσεις της ως μέλος του Ευρωσυστήματος και του ΕΣΚΤ. Ταυτόχρονα, εναρμονίστηκε με τις συγκεκριμένες λογιστικές μεθόδους που θα εφαρμόζει ως εθνική κεντρική τράπεζα χώρας μέλους της ζώνης του ευρώ.

Μία από τις πλέον σημαντικές αλλαγές στο αναθεωρημένο πλαίσιο Επενδυτικής Πολιτικής αφορούσε την αναδιάταξη των στόχων της διαχείρισης των διαθεσίμων. Η προστασία της συναλλαγματικής αξίας της κυπριακής λίρας, που ήταν ο ύψιστος στόχος της επενδυτικής πολιτικής μέχρι το 2007, αντικαταστάθηκε από το στόχο για μεγιστοποίηση της μακρόχρονης απόδοσης των διαθεσίμων, χωρίς φυσικά να παραγνωρίζονται άλλοι διαχρονικοί καίριας σημασίας στόχοι, που αφορούν την ασφάλεια των διαθεσίμων και την προστασία από ενδεχόμενη μείωση της αξίας τους. Τα έσοδα από τη διαχείριση των διαθεσίμων αποτελούν την κυριότερη πηγή χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων της ΚΤΚ και διασφάλισης της οικονομικής της αυτοτέλειας.

Η επενδυτική πολιτική της ΚΤΚ διαλαμβάνει την επένδυση των διαθεσίμων και του χρυσού σε εγκεκριμένα επενδυτικά μέσα, με τη διενέργεια πράξεων εγκεκριμένων τύπων που διεκπεραιώνονται μέσω εγκεκριμένων αντισυμβαλλόμενων, οι οποίοι μπορεί να είναι τραπεζικοί οργανισμοί ή οργανισμοί παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.

Το όλο πλαίσιο της παρακολούθησης και του ελέγχου των κινδύνων που σχετίζονται με τη διαχείριση των διαθεσίμων τυγχάνει συνεχούς παρακολούθησης και αναπροσαρμόζεται με βάση τα εκάστοτε δεδομένα. Ως μέρος του νέου πλαισίου Επενδυτικής Πολιτικής υιοθετήθηκε η χρήση επιλεγμένων στρατηγικών χαρτοφυλακίων αναφοράς (benchmark portfolios). Με τη ρύθμιση αυτή παρέχεται η δυνατότητα συγκριτικής επιμέτρησης και αξιολόγησης των ενεχόμενων κινδύνων των υπό διαχείριση κεφαλαίων έναντι διαχρονικά σταθερών παραμέτρων.

- **Συναλλαγματικός κίνδυνος**

Συναλλαγματικός κίνδυνος θεωρείται ο κίνδυνος μείωσης της αγοραίας αξίας των επενδύσεων λόγω της μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας του

ευρώ έναντι των άλλων νομισμάτων στα οποία η ΚΤΚ τηρεί διαθέσιμα. Κατά το 2008 η συναλλαγματική κατανομή των διαθεσίμων παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητη σε σχέση με το 2007 και η ΚΤΚ τηρούσε διαθέσιμα, κυρίως, σε ευρώ και δολάρια ΗΠΑ και, σε μικρότερο βαθμό, σε λίρες Αγγλίας. Ο ενεχόμενος συναλλαγματικός κίνδυνος στα χαρτοφυλάκια σε ξένο νόμισμα περιορίστηκε στο ελάχιστο με τη χρήση αντισταθμιστικών χρηματοοικονομικών εργαλείων, όπως οι προθεσμιακές πράξεις σε συνάλλαγμα (forward foreign exchange transactions) και οι πράξεις ανταλλαγής ξένων νομισμάτων έναντι ευρώ (foreign exchange swaps transactions).

- **Επιτοκιακός κίνδυνος**

Επιτοκιακός κίνδυνος θεωρείται ο κίνδυνος μείωσης της αγοραίας αξίας των επενδύσεων της ΚΤΚ λόγω της μεταβολής των αγοραίων επιτοκίων. Ο επιτοκιακός κίνδυνος περιορίστηκε με την τήρηση ενός μέγιστου μεγέθους απόκλισης της μέσης σταθμικής διάρκειας των επιμέρους επενδυτικών χαρτοφυλακίων από τη μέση σταθμική διάρκεια των αντίστοιχων στρατηγικών χαρτοφυλακίων αναφοράς. Όπως και στα προηγούμενα χρόνια, εφαρμόστηκε επιπρόσθετος περιορισμός σύμφωνα με τον οποίο η εναπομένουσα περίοδος μέχρι τη λήξη των χρεογράφων στα οποία επενδύονται διαθέσιμα να μην υπερβαίνει τα πέντε χρόνια. Το 2008, έχοντας κατά νου το μακροχρόνιο ορίζοντα των επενδυτικών της επιλογών, η ΚΤΚ εφάρμοσε την πρακτική άλλων εθνικών κεντρικών τραπεζών χωρών της Ευρωζώνης, ταξινομώντας μέρος των επενδύσεων σε ευρώ ως επενδύσεις για κράτηση μέχρι τη λήξη τους.

- **Πιστωτικός κίνδυνος**

Πιστωτικός κίνδυνος θεωρείται ο κίνδυνος μείωσης της αγοραίας αξίας των επενδύσεων της ΚΤΚ λόγω απώλειας καταθέσεων σε περίπτωση πτώχευσης ενός αντισυμβαλλόμενου. Εφαρμόστηκαν διάφορα έκτακτα μέτρα για τη συγκράτηση του πιστωτικού κινδύνου κατά το 2008, που ήταν χρόνος ιδιαίτερα έντονων αναταράξεων στο διεθνές χρηματοπιστωτικό σύστημα.

- **Λειτουργικός κίνδυνος**

Λειτουργικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος μείωσης της αγοραίας αξίας των επενδύσεων ή απώλειάς τους λόγω λαθών που οφείλονται σε ανεπαρκείς διαδικασίες και συστήματα ή και λαθών που οφείλονται στον ανθρώπινο παράγοντα. Για την ομαλή και ασφαλή διαχείριση των διαθεσίμων εφαρμόστηκε, όπως και σε προηγούμενα χρόνια, πολιτική ελαχιστοποίησης των λειτουργικών κινδύνων και αυστηρού διαχωρισμού αρμοδιοτήτων σε ό,τι αφορούσε:

1) τη συνομολόγηση και εκτέλεση πράξεων τόσο για επενδύσεις και πληρωμές όσο και για εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος·

2) το διακανονισμό των συναλλαγών·

3) την παρακολούθηση των ανοικτών θέσεων για συμμόρφωση προς τα καθορισμένα όρια και περιορισμούς.

Η παρακολούθηση και ο έλεγχος των κινδύνων που σχετίζονται με τη διαχείριση των διαθεσίμων έτυχε αναπροσαρμογής καθ' όλη τη διάρκεια του 2008, με βάση τις εξελίξεις που επικρατούσαν στις ευάλωτες, κατά τη διάρκεια του έτους, διεθνείς χρηματοοικονομικές αγορές. Περαιτέρω, ενισχύθηκε ο τρόπος εκτέλεσης διαφόρων εργασιών με τη θεσμοθέτηση χρήσης διαφόρων εγχειριδίων.

Από την 1 Ιανουαρίου 2008, η ΚΤΚ συμμετέχει στο Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο – TARGET2, που αποτελεί το σύστημα πληρωμών

του Ευρωσυστήματος. Όλες οι συναλλαγές σε ευρώ που διενεργεί η ΚΤΚ οι οποίες αφορούν χρηματοοικονομικές και άλλες δραστηριότητες διοχετεύονται μέσω του TARGET2, γεγονός που ενίσχυσε την ασφάλεια και την αμεσότητα εκτέλεσης των συναλλαγών της ΚΤΚ.

- **Νομικός κίνδυνος**

Νομικός κίνδυνος θεωρείται ο κίνδυνος μείωσης της αγοραίας αξίας των επενδύσεων λόγω αβεβαιότητας από νομικές διαδικασίες που σχετίζονται με την πτώχευση ενός αντισυμβαλλομένου ή από τη γενικότερη αθέτηση τακτοποίησης των υποχρεώσεών του έναντι της ΚΤΚ. Κατά το 2008 άρχισαν διεργασίες για τη σύναψη συμβάσεων-πλαισίων, σε πρώτο στάδιο, για πράξεις αντιστάθμισης σε ξένο νόμισμα και χρυσό. Απώτερος στόχος της σύναψης των προαναφερθεισών συμβάσεων είναι η όσο το δυνατό καλύτερη εξασφάλιση της ΚΤΚ σε περίπτωση που ένας αντισυμβαλλόμενος αθετήσει μέρος ή το σύνολο των οικονομικών του υποχρεώσεων έναντι της ΚΤΚ.

Συμμετοχή στη διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της ΕΚΤ

Η διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της ΕΚΤ γίνεται από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των χωρών που υιοθέτησαν το ευρώ ως αντιπρόσωποι της ΕΚΤ. Η ΚΤΚ συμμετέχει στη διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεμάτων της ΕΚΤ με κοινοπρακτική διαχείριση των αναλογούντων αποθεμάτων με την Τράπεζα της Ελλάδας.

Εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής

Εκ μέρους της ΕΚΤ, που είναι αρμόδια για τη χάραξη της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ, η ΚΤΚ συμμετέχει από την 1 Ιανουαρίου 2008 ομοιόμορφα και ισότιμα, με τις άλλες εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών που ανήκουν στη ζώνη του ευρώ στην εφαρμογή της ενιαίας νομισματικής πολιτικής που καθορίζεται από τις αποφάσεις και τις κατευθυντήριες γραμμές του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ. Την αρμοδιότητα για την εφαρμογή των διαδικασιών και εργαλείων της νομισματικής πολιτικής, που περιλαμβάνουν και την εκτέλεση των πράξεων ανοικτής αγοράς με χρηματοοικονομικά ιδρύματα που είναι καθιδρυμένα στην Κυπριακή Δημοκρατία, ανέλαβε το Τμήμα Χρηματοοικονομικών Αγορών μέσω της νεοσυσταθείσας Υπηρεσίας Εφαρμογής Νομισματικής Πολιτικής.

4.7 Διαχείριση Δημόσιου Χρέους

Σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002-2007, η ΚΤΚ είναι ο διαχειριστής του δημόσιου χρέους, περιλαμβανομένης και της έκδοσης χρεογράφων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σημειώνεται ότι τον Ιούλιο του 2008, το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 51(γ) των περί Κεντρικής Τραπέζης της Κύπρου Νόμων, τη μεταφορά της διαχείρισης του δημόσιου χρέους από την ΚΤΚ στο Υπουργείο Οικονομικών, με ημερομηνία υλοποίησης την 1η Αυγούστου 2010. Συναφώς, η ΚΤΚ διαβεβαίωσε το Υπουργείο Οικονομικών ότι θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την επιτυχή μεταβίβαση της διαχείρισης του δημόσιου χρέους ενώ, ταυτόχρονα, εξέφρασε την ετοιμότητα ολοκλήρωσης της διαδικασίας το συντομότερο δυνατό, ώστε να μειωθεί τυχόν αβεβαιότητα στην αγορά κατά τη μεταβατική περίοδο.

Κατά τη διάρκεια του 2008, η ΚΤΚ προέβη σε όλες τις δέουσες ενέργειες για την ικανοποίηση των χρηματοδοτικών αναγκών της Κυβέρνησης και την αποτελεσματική διαχείριση του δημόσιου χρέους. Η διαχείριση του δημόσιου χρέους πραγματο-

ποιείται μέσα στα πλαίσια γενικών διευθετήσεων που συμφωνούνται μεταξύ της ΚΤΚ και του Υπουργείου Οικονομικών. Οι κύριες αρμοδιότητες της ΚΤΚ, ως διαχειριστή του δημόσιου χρέους, είναι:

• τα λειτουργικά και διαχειριστικά θέματα που αφορούν τις εκδόσεις χρεογράφων

• η τήρηση των μητρώων κατόχων (όπου τούτο απαιτείται)˙

• η καταβολή τόκου και η αποπληρωμή των χρεογράφων στη λήξη τους˙

• η εξεύρεση των χρηματοδοτικών πηγών από το εξωτερικό˙

• η συγκριτική αξιολόγηση χρηματοδοτικών προτάσεων˙

• η διαπραγμάτευση των σχετικών συμφωνιών˙

• η καταγραφή του δημόσιου χρέους.

Βασική επιδίωξη της ΚΤΚ κατά τη διαχείριση του δημόσιου χρέους είναι η επίτευξη των πιο κάτω στόχων:

• Η διασφάλιση ομαλής κάλυψης των εκάστοτε χρηματοδοτικών αναγκών της Κυβέρνησης, τόσο από την εγχώρια αγορά όσο και μέσω απρόσκοπτης πρόσβασης στις διάφορες διεθνείς αγορές πιστώσεων και κεφαλαίων.

• Η ελαχιστοποίηση του κόστους του δημόσιου χρέους, λαμβανομένων υπόψη τόσο των επικρατουσών συνθηκών στην εγχώρια και στις διεθνείς αγορές, όσο και ενός αποδεκτού επιπέδου κινδύνου που σχετίζεται με τις διακυμάνσεις νομισμάτων και επιτοκίων.

• Η επίτευξη μιας ισοζυγισμένης και κατά το δυνατόν πιο μακροπρόθεσμης δομής λήξεων του χρέους, με απώτερο στόχο την αποφυγή συγκέντρωσης μαζικών αποπληρωμών σε κάποιες ημερομηνίες που δυνητικά θα επιβάρυναν απότομα τη δημοσιονομική κατάσταση του κράτους ή θα καθιστούσαν την αναχρηματοδότηση του χρέους πιο δύσκολη και λιγότερο ευνοϊκή.

Κρατικά Αξιόγραφα

Οι χρηματοδοτικές ανάγκες της Κυβέρνησης ικανοποιούνται με εκδόσεις από την ΚΤΚ, εκ μέρους και για λογαριασμό της Κυβέρνησης, Γραμματίων του Δημοσίου λήξης 13 και 52 εβδομάδων, Κρατικών Ονομαστικών Χρεογράφων Αναπτύξεως 2-ετούς, 5-ετούς, 10-ετούς και 15-ετούς διάρκειας, Ευρωπαϊκών Μεσοπρόθεσμων Χρεογράφων (EMTN) και Ευρωπαϊκών Εμπορικών Χρεογράφων (ECP). Η χρηματοδότηση των αναγκών της Κυβέρνησης μέσω της έκδοσης Κρατικών Ονομαστικών Χρεογράφων Αναπτύξεως 3-ετούς διάρκειας καθώς, επίσης, Πιστοποιητικών Αποταμιεύσεως με πενταετή λήξη έχει ανασταλεί από το Σεπτέμβριο του 2007, ενώ η έκδοση Ομολογιών Αποταμιεύσεως έχει τερματιστεί.

Τα Γραμμάτια του Δημοσίου (ΓΔ), με λήξη 13 εβδομάδων, εκδίδονται είτε σε σταθερές τιμές (για ικανοποίηση των επενδυτικών αναγκών των κυβερνητικών ταμείων των οποίων η διαχείριση έχει ανατεθεί στην ΚΤΚ) είτε μέσω δημοπρασίας. Τα ΓΔ 13 εβδομάδων δεν εισάγονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου για διαπραγμάτευση και, συνεπώς, δεν υφίσταται δευτερογενής αγορά για αυτά. Τα ΓΔ με λήξη 52 εβδομάδων εκδίδονται μόνο με δημοπρασία και εισάγονται για διαπραγμάτευση στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Η συνολική ονομαστική αξία των εκδοθέντων ΓΔ ήταν €6.637,3 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2008, έναντι €6.070,0 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2007. Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2008, ΓΔ κατείχαν μόνο τα υπό διαχείριση κυβερνητικά ταμεία. Σημειώνεται ότι στη διάρκεια του 2008 δεν έγιναν εκδόσεις ΓΔ με δημοπρασία.

Τα Κρατικά Ονομαστικά Χρεόγραφα Αναπτύξεως (ΚΟΧΑ) 2-ετούς, 5-ετούς, 10-ετούς και 15-ετούς διάρκειας εκδίδονται με δημοπρασία, ενώ τα τριετή ΚΟΧΑ, πριν

Πίνακας 4.3 **Εκδόσεις/Λήξεις ΚΟΧΑ το 2008**
€ εκατ.

Τύπος Χρεογράφων	Εκδόσεις Αρ. Εκδόσεων	Εκδόσεις Ποσό	Λήξεις Ποσό
Διετή[1]	-	-	197,3
Τριετή	-	-	157,6
Πενταετή[1]	-	-	856,1
Δεκαετή[1]	-	-	84,5
Δεκαπενταετή[1]	-	-	-
Σύνολο		**-**	**1.295,5**

Πηγή: ΚΤΚ.
(1) Με δημοπρασία.

Πίνακας 4.4 **Συνολικά ποσά επενδυτικών προϊόντων**
€ εκατ.

Κατά την	ΓΔ	ΚΟΧΑ 2-ετή	ΚΟΧΑ 3-ετή	ΚΟΧΑ 5-ετή	ΚΟΧΑ 10-ετή	ΚΟΧΑ 15-ετή	ΠΑ	ΟΑ	ΕΜΤΝ	ECP	Σύνολο
31η Δεκ. 2007	6.070,0	257,1	329,4	2.637,7	1.406,4	204,5	122,2	6,5	**1.400,0**	**-**	**12.433,8**
31η Δεκ. 2008	6.637,3	59,8	145,3	1.781,7	1.321,8	204,5	87,0	0,0	**1.050,0**	**476,4**	**11.763,8**

Πηγή: ΚΤΚ.

ανασταλεί η έκδοση τους, εκδίδονταν στο άρτιο και προσφέρονταν μόνο σε φυσικά πρόσωπα. Η έκδοση τίτλων του δημοσίου με τη μέθοδο της δημοπρασίας επιτρέπει στα επιτόκια δανεισμού να αντανακλούν τις συνθήκες της αγοράς. Στον πίνακα "Εκδόσεις/Λήξεις ΚΟΧΑ το 2008" αναγράφονται μόνο οι λήξεις ΚΟΧΑ αφού, κατά τη διάρκεια του εν λόγω έτους, η Τράπεζα δεν διεκπεραίωσε οποιεσδήποτε εκδόσεις ΚΟΧΑ **(Πίνακας 4.3)**.

Τα χρεόγραφα που εκδίδονται με δημοπρασία εισάγονται και τυγχάνουν διαπραγμάτευσης στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Σε περίπτωση που η ΚΤΚ κρίνει αναγκαίο, δύναται, με βάση τους Όρους Έκδοσης των εν λόγω χρεογράφων, να παρεμβαίνει στη δευτερογενή αγορά για διατήρηση ομαλών συνθηκών αγοράς. Ο δανεισμός της Κυβέρνησης με τη μορφή Πιστοποιητικών Αποταμιεύσεως (ΠΑ) έχει ανασταλεί από το Σεπτέμβριο του 2007. Το συνολικό ποσό των ΠΑ όλων των Σειρών, που δεν είχαν εξαργυρωθεί, ήταν €87,0 εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2008, σημειώνοντας μείωση €35,2 εκατ. σε σύγκριση με τις 31 Δεκεμβρίου 2007. Στον πίνακα «Συνολικά ποσά επενδυτικών προϊόντων» παρουσιάζονται τα υπόλοιπα όλων των επενδυτικών προϊόντων κατά την 31η Δεκεμβρίου 2007 και 2008 **(Πίνακας 4.4)**.

Το συνολικό κυβερνητικό χρέος (εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού χρέους) μειώθηκε σε €7.549,5 εκατ. στο τέλος του 2008, από €8.823,6 εκατ. στο τέλος του 2007, παρά την έκδοση Ευρωπαϊκών Εμπορικών Χρεογράφων και εκταμίευση νέων δανείων από την Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Η μείωση οφείλεται κυρίως στη λήξη 2-ετών, 3-ετών και 5-ετών ΚΟΧΑ καθώς και στη λήξη ενός ευρωχρεογράφου ΕΜΤΝ.

Κυριότερη πηγή χρηματοδότησης της

Κυβέρνησης εξακολουθεί να είναι η έκδοση ΚΟΧΑ. Το ποσοστό του δημόσιου χρέους από εκδόσεις ΚΟΧΑ μειώθηκε στο 59% του συνόλου στις 31 Δεκεμβρίου 2008, έναντι 68,2% στο τέλος του 2007 (εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού χρέους και του ειδικού δανείου από την ΚΤΚ), ενώ η χρηματοδότηση της Κυβέρνησης μέσω του Προγράμματος Ευρωπαϊκών Μεσοπρόθεσμων Χρεογράφων (ΕΜΤΝ) αποτελούσε το 17,6%. Άλλες πηγές χρηματοδότησης της Κυβέρνησης ήταν το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκών Εμπορικών Χρεογράφων με ποσοστό 8,0%, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και η Τράπεζα Αναπτύξεως του Συμβουλίου της Ευρώπης με συνολικό ποσοστό 13,1%. Το ευρώ παραμένει το κύριο νόμισμα στο οποίο είναι εκφρασμένο το κυβερνητικό χρέος με ποσοστό 99,7%. Μικρότερα ποσά χρέους είναι εκφρασμένα σε γεν, στερλίνα, ελβετικό φράγκο, δηνάριο Κουβέιτ και δολάριο ΗΠΑ.

Τα ποσοστά του κυβερνητικού χρέους με σταθερό και διακυμαινόμενο επιτόκιο ήταν 85,7% και 14,3%, αντίστοιχα, στις 31 Δεκεμβρίου 2008, σε σύγκριση με 93,7% και 6,3%, αντίστοιχα, κατά το τέλος του 2007. Η μέση σταθμική διάρκεια και το μέσο σταθμικό επιτόκιο του δημόσιου χρέους (εξαιρουμένου του ενδοκυβερνητικού χρέους και του ειδικού δανείου από την ΚΤΚ) ήταν 6,6 χρόνια και 4,53% αντίστοιχα, στις 31 Δεκεμβρίου 2008, έναντι 6,1 χρόνων και 4,50%, αντίστοιχα, στο τέλος του 2007.

Για εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους, πραγματοποιήθηκαν αποπληρωμές κεφαλαίου ύψους €2.575,7 εκατ. και πληρωμές τόκων ύψους €324,9 εκατ. (συμπεριλαμβανομένων των πληρωμών σε σχέση με τα χρεόγραφα ECP) κατά το 2008, έναντι €1.382,4 εκατ. και €267,3 εκατ., αντίστοιχα, το 2007. Κατά το 2008, εκτός από τα ΚΟΧΑ, έληξε και αποπληρώθηκε ευρωχρεόγραφο ύψους €350 εκατ. με αποτέλεσμα τη σημαντική μεταβολή στα αποπληρωθέντα κεφάλαια. Μεγάλο μέρος των αποπληρωμών που έγιναν κατά το 2008 (€874 εκατ. περίπου) προήλθαν από την χρησιμοποίηση των τοκοχρεωλυτικών ταμείων που είχαν δημιουργηθεί επί τούτου.

Αναδιοργάνωση της αγοράς κυβερνητικών χρεογράφων και γραμματίων

Η ΚΤΚ και το Υπουργείο Οικονομικών έχουν αναγνωρίσει την αναγκαιότητα για εκσυγχρονιστική αναδιοργάνωση της αγοράς κυβερνητικών χρεογράφων και γραμματίων. Απώτερος στόχος της αναδιοργάνωσης είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και ελκυστικότητας των κυβερνητικών τίτλων και, κατ' επέκταση, η μείωση του κόστους δανεισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας καθώς, επίσης, η δημιουργία αποτελεσματικής αγοράς με επαρκή ρευστότητα, ιδιαίτερα λόγω της υιοθέτησης του ευρώ. Η εν λόγω αναδιοργάνωση θα περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την εισαγωγή του θεσμού των βασικών διαπραγματευτών, την εφαρμογή ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών στην πρωτογενή αγορά και για τη διαπραγμάτευσή τους στη δευτερογενή αγορά, τον επανακαθορισμό του είδους και του μεγέθους των προϊόντων που θα εκδίδονται, τη διενέργεια επαναγορών / ανταλλαγών χρεογράφων κτλ.

Σχετικά με τις προωθούμενες μεταρρυθμίσεις, έχει ήδη επιτελεστεί αρκετή προεργασία, ιδιαίτερα σε ότι αφορά την εγκαθίδρυση ηλεκτρονικής πλατφόρμας MTS για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών στην πρωτογενή αγορά και τη διαπραγμάτευση στη δευτερογενή αγορά των χρεογράφων και των γραμματίων της Κυπριακής

Δημοκρατίας. Μετά την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για μεταφορά της διαχείρισης του δημόσιου χρέους από την ΚΤΚ στο Υπουργείο Οικονομικών, οι πλείστες πτυχές της αναδιοργάνωσης της αγοράς τυγχάνουν επεξεργασίας και υλοποίησης από το Υπουργείο Οικονομικών, ενώ αναμένεται ότι, υπό ομαλές συνθήκες, μεγάλο μέρος της αναδιοργάνωσης της αγοράς των κυβερνητικών χρεογράφων και γραμματίων θα ολοκληρωθεί εντός του 2009.

4.8 Οικονομική Έρευνα και Συναφείς Δραστηριότητες

Το Τμήμα Οικονομικών Ερευνών (ΤΟΕ) αναλύει και παρακολουθεί σε βάθος την εγχώρια οικονομία, την οικονομία της ζώνης του ευρώ και το διεθνές οικονομικό περιβάλλον γενικότερα, στηριζόμενο στη λεπτομερή ανάλυση στοιχείων και στη διεκπεραίωση ερευνών, συμπεριλαμβανομένων οικονομετρικών μελετών. Επίσης, το ΤΟΕ είναι υπεύθυνο για την ετοιμασία των εξαμηνιαίων Οικονομικών Δελτίων, που βασίζονται στην οικονομική ανάλυση και στις εξειδικευμένες οικονομικές έρευνες σε διάφορους τομείς που διεξάγει. Παράλληλα, το ΤΟΕ ενημερώνει συστηματικά το Διοικητή για τις οικονομικές εξελίξεις καθώς, επίσης, για τις εκτιμήσεις και προβλέψεις που αφορούν τόσο την κυπριακή οικονομία όσο και τη ζώνη του ευρώ. Στήριξη στο Διοικητή παρέχεται ιδιαίτερα στο πλαίσιο της προετοιμασίας του για τις συναντήσεις του Συμβουλίου της ΕΚΤ στις οποίες συμμετέχει και συμβάλλει στη διαδικασία διαμόρφωσης της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος και στη λήψη των σχετικών αποφάσεων. Στελέχη του ΤΟΕ συμμετέχουν, επίσης, στην Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής (ΕΝΠ) και στις υποομάδες της στηρίζοντας τις εργασίες για την εκπλήρωση των στρατηγικών στόχων του Ευρωσυστήματος.

Επιπλέον, το ΤΟΕ συμμετείχε κατά το 2008 στις παρουσιάσεις και στο συντονισμό των παρουσιάσεων που γίνονται για τρέχοντα οικονομικά θέματα στα κλιμάκια διεθνών Οργανισμών που επισκέπτονται την Κύπρο, όπως το ΔΝΤ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η ΕΚΤ και οι Οίκοι αξιολόγησης Standard & Poor's, Moody's και Fitch. Από το τέλος του έτους ο συντονισμός των επισκέψεων των διεθνών Οργανισμών αναλήφθηκε εξ' ολοκλήρου από το Τμήμα. Τέλος, στελέχη του διενεργούν παρουσιάσεις σε διάφορους φορείς αναφορικά με τις αρμοδιότητες του ΤΟΕ ή της ΚΤΚ γενικότερα, όπως κολλέγια, σχολεία, εμπορικά επιμελητήρια, ενώ άλλα στελέχη του στηρίζουν το Διοικητή σε θέματα Τύπου, θέματα ΔΝΤ και θέματα Κυπριακού.

Πιο αναλυτικά, κατά το 2008, το ΤΟΕ δημοσίευσε δύο εξαμηνιαία Οικονομικά Δελτία , το πρώτο τον Ιούνιο και το δεύτερο τον Δεκέμβριο. Το Οικονομικό Δελτίο, το οποίο ουσιαστικά αντικατέστησε, σε σημαντικά αναβαθμισμένη μορφή, την Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής η οποία σταμάτησε να εκδίδεται με την ένταξη της Κύπρου στο Ευρωσύστημα, αναφέρεται στις κυριότερες οικονομικές εξελίξεις τόσο στη διεθνή σκηνή όσο και στις εγχώριες αγορές. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην ανάλυση του πληθωρισμού στην Κύπρο, στα νομισματικά μεγέθη αλλά και στις εξελίξεις που αφορούν το ΑΕΠ και γενικότερα τους εθνικούς λογαριασμούς. Σημειώνεται ότι από το 2008 το ΤΟΕ άρχισε να δημοσιεύει για πρώτη φορά τις προβλέψεις του για την κυπριακή οικονομία, αναλύοντας επίσης τους πιθανούς κινδύνους απόκλισης από το κεντρικό σενάριο με τη χρήση εξειδικευμένων στατιστικών γραφη-

μάτων (fan charts). Τα Οικονομικά Δελτία ετοιμάζονται αρχικά στην ελληνική και αργότερα στην αγγλική γλώσσα και δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της Τράπεζας.

Όπως προαναφέρθηκε, με την υιοθέτηση του ευρώ, το ΤΟΕ είναι υπεύθυνο για την ενημέρωση και προετοιμασία του Διοικητή στις συναντήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, για θέματα που άπτονται της νομισματικής πολιτικής καθώς και για θέματα που αφορούν τον χρηματοπιστωτικό τομέα γενικότερα. Συγκεκριμένα, στα πλαίσια της προετοιμασίας του Διοικητή για τις συναντήσεις αυτές, στελέχη του Τμήματος ετοιμάζουν μηνιαίες παρουσιάσεις για το Διοικητή οι οποίες αναλύουν τις μακροοικονομικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ αλλά και στην παγκόσμια οικονομία, με έμφαση στους δείκτες που αντανακλούν τις προσδοκίες για τη μελλοντική πορεία της οικονομίας.

Στελέχη του ΤΟΕ συμμετέχουν επίσης στην Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής του ΕΣΚΤ και στις Ομάδες Εργασίας που υπάγονται σε αυτήν και οι οποίες έχουν ως κύριες θεματολογίες: (α) τη δημιουργία προβλέψεων για την οικονομία, (β) την οικονομετρική μοντελοποίηση και (γ) την ανάλυση των δημοσιονομικών οικονομικών. Η Επιτροπή και οι Ομάδες Εργασίας που υπάγονται σ' αυτήν, παρακολουθούν τις οικονομικές και νομισματικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ και γενικότερα στην ΕΕ και ετοιμάζουν αναφορές που στηρίζουν τόσο τις νομισματικές αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ όσο και άλλες αποφάσεις που αφορούν τις εξουσίες της νομισματικής αρχής γενικότερα.

Με τη συμμετοχή στην Ομάδα Εργασίας Προβλέψεων, το ΤΟΕ λαμβάνει μέρος στις προβλέψεις του ευρωσυστήματος που γίνονται δύο φορές το χρόνο και που δημοσιεύονται τους μήνες Ιούνιο και Δεκέμβριο κάθε έτους. Οι προβλέψεις αυτές, που περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη του ΑΕΠ, συμπεριλαμβανομένων και των δημοσιονομικών μεγεθών σε συνεργασία με την Ομάδα Εργασίας Δημοσιονομικών Οικονομικών, ετοιμάζονται υιοθετώντας κοινές υποθέσεις εργασίας για όλες τις χώρες της Ευρωζώνης, έτσι ώστε να είναι εφικτή η συγκεντρωτική ανάλυση της οικονομίας της Ευρωζώνης. Σε αυτά τα πλαίσια το ΤΟΕ ετοιμάζει προβλέψεις τόσο για τους αναλυτικούς εθνικούς λογαριασμούς όσο και μεγέθη που αφορούν την αγορά εργασίας, το ισοζύγιο πληρωμών και τα δημοσιονομικά μεγέθη.

Επιπρόσθετα, γίνονται προβλέψεις για τον πληθωρισμό τέσσερις φορές το χρόνο, δύο στα πλαίσια της ολοκληρωμένης άσκησης μακροοικονομικών προβλέψεων του ευρωσυστήματος και δύο στα ενδιάμεσα τρίμηνα των γενικότερων προβλέψεων. Οι προβλέψεις για τον πληθωρισμό περιλαμβάνουν μηνιαίες εκτιμήσεις για τον ΕνΔΤΚ, ο οποίος υποδιαιρείται στις κατηγορίες των υπηρεσιών, επεξεργασμένων τροφίμων, μη επεξεργασμένων τροφίμων, ενέργειας και βιομηχανικών προϊόντων εξαιρουμένης της ενέργειας. Επίσης, γίνεται υπολογισμός για τις επιπτώσεις στον ΕνΔΤΚ από τις καθαρές έμμεσες φορολογίες και τις διοικητικά καθορισμένες τιμές. Η περίοδος για την οποία γίνονται προβλέψεις είναι δώδεκα μήνες μπροστά για τις προβλέψεις που γίνονται τον Μάρτιο και τον Σεπτέμβριο και δεκαπέντε μήνες για τις προβλέψεις που γίνονται τον Ιούνιο και τον Δεκέμβριο.

Στα πλαίσια της συμμετοχής μας στην Ομάδα Εργασίας Οικονομετρικής Μοντελοποίησης έχει δημιουργηθεί εξειδικευμένο οικονομετρικό μοντέλο (Multi-Country Model) μαζί με την

απαιτούμενη υποδομή του για την εκτίμηση τεχνικών προβλέψεων των βασικών οικονομικών μεγεθών της Κυπριακής οικονομίας. Επίσης, εκτός από τη δημιουργία μοντέλων, η συγκεκριμένη ομάδα υποστηρίζει και τις ανάγκες της Ομάδας Εργασίας Προβλέψεων για τεχνικά θέματα, όπως ανάλυση διαφόρων σεναρίων, ανανέωση των προβλεπόμενων ελαστικοτήτων μοντέλου, ερωτηματολόγια τεχνικών θεμάτων κτλ.

Οι υποχρεώσεις του κράτους για την εφαρμογή του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης που απορρέουν από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ και της υιοθέτησης του ευρώ, έχουν αναδείξει τη μεγάλη σημασία της δημοσιονομικής πολιτικής. Η συμμετοχή του ΤΟΕ στην Ομάδα Εργασίας Δημόσιων Οικονομικών έχει ως απόρροια την εντατικοποίηση της παρακολούθησης των δημοσιονομικών εξελίξεων, με στόχο τη διαμόρφωση ιδίας άποψης από την Κεντρική Τράπεζα και ανεξάρτητων προβλέψεων καθώς, επίσης, την εκπόνηση διάφορων μελετών, εντός του προαναφερθέντος πλαισίου.

Από την 1 Ιανουαρίου 2008, με την ένταξή στο Ευρωσύστημα, το ΤΟΕ διενεργεί στην Κύπρο, σε τριμηνιαία βάση, την έρευνα τραπεζικών χορηγήσεων (Bank Lending Survey - "BLS") προς κατοίκους της ζώνης του ευρώ, στο πλαίσιο ευρύτερης αντίστοιχης έρευνας σε επίπεδο Ευρωσυστήματος. Βασικός στόχος της έρευνας αυτής είναι η βαθύτερη κατανόηση του ρόλου των πιστώσεων στο μηχανισμό μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής, ώστε να εμπλουτιστούν τα στοιχεία στα οποία βασίζεται η ανάλυση και η αξιολόγηση της νομισματικής πολιτικής. Το ερωτηματολόγιο αποστέλλεται σε συγκεκριμένα ΝΧΙς και τα αποτελέσματά του, άνκαι δεν δημοσιεύονται, παρακολουθούνται από την νομισματική αρχή σε συνάρτηση πάντα με τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα του ευρωσυστήματος.

Το 2008 στελέχη του ΤΟΕ συμμετείχαν σε διάφορες ομάδες της ΕΚΤ που καταρτίστηκαν για τη μελέτη ειδικών θεμάτων για την καλύτερη ενημέρωση και εξυπηρέτηση του Διοικητικού Συμβουλίου. Για παράδειγμα, στελέχη του ΤΟΕ συμμετείχαν στις συναντήσεις και στις εργασίες του δικτύου για τα οικονομικά και την κατανάλωση των νοικοκυριών (Household Finance and Consumption Network - "HFCN"). Ο στόχος του δικτύου αυτού ήταν η ετοιμασία έκθεσης προς το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, η οποία διερεύνησε τις διάφορες εφικτές επιλογές για τη διεκπεραίωση έρευνας της οικονομικής κατάστασης και της κατανάλωσης των νοικοκυριών στις χώρες της ευρωζώνης. Τα αποτελέσματα τέτοιων ερευνών μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μελέτες προς καλύτερη εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής.

Η ΚΤΚ συνέβαλε επίσης στη μελέτη του Ευρωσυστήματος για τη χρηματοδότηση των οικιστικών δανείων των νοικοκυριών στη ζώνη του ευρώ για την περίοδο 1997-2007. Στη μελέτη μεταξύ άλλων καταγράφονται τα ιστορικά κοινωνικά δεδομένα που επικρατούν σε κάθε χώρα μέλος της ΟΝΕ αναφορικά με τους λόγους που τα νοικοκυριά επιλέγουν να δανειστούν για την αγορά της οικίας τους ή να προβούν σε ενοικίασή της. Επίσης αναλύονται τα διάφορα χαρακτηριστικά των οικιστικών δανείων, οι μέθοδοι χρηματοδότησής τους από τα τραπεζικά ιδρύματα, οι διαφορές στα περιθώρια μεταξύ των επιτοκίων που χρεώνονται οι πελάτες και του κόστους των τραπεζών για τη χρηματοδότηση. Τέλος, γίνεται σύγκριση μεταξύ των οικιστικών δανείων στη

ζώνη του ευρώ και αυτών στις ΗΠΑ και στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Όσον αφορά τα ερευνητικά προγράμματα του ΤΟΕ, έχει γίνει μελέτη για την ανάλυση της σχέσης του καθορισμού του επιπέδου των μισθών, σε πραγματικούς όρους, με τον καθορισμό του επιπέδου των τιμών, η οποία έχει υποβληθεί και παρουσιαστεί στο δίκτυο της ΕΚΤ με σκοπό της ανάλυσης της δυναμικής των μισθών. Η ανάλυση αυτή θεωρείται σημαντική, αφού λαμβάνει υπόψη τις ιδιομορφίες της κυπριακής οικονομίας, όπως για παράδειγμα το γεγονός ότι, είναι μια μικρή ανοικτή οικονομία, με εισροή ξένων εργατών, με αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή (ΑΤΑ), καθώς επίσης με συμβολή συντεχνιών, που παραδοσιακά εκδηλώνουν έντονη διαπραγματευτική δύναμη. Το 2008 έγινε προεργασία για τη συμμετοχή μας στο εν λόγω δίκτυο το 2009 όπου προγραμματίζεται εκπόνηση ενός ερωτηματολογίου, το οποίο θα είναι κοινό για όλες τις χώρες της ευρωζώνης και θα μελετά τη σχέση του καθορισμού των μισθών και των τιμών στην Κύπρο. Ταυτόχρονα στελέχη του ΤΟΕ συμμετέχουν επίσης σε εξειδικευμένη ομάδα της ΕΚΤ που έχει ως στόχο τη διερεύνηση της σχέσης της απόκλισης του πραγματικού από το δυνητικό ΑΕΠ με την πρόβλεψη του πληθωρισμού.

Το 2008 το ΤΟΕ συνέχισε την εργασία για ανάλυση της αγοράς ακίνητης περιουσίας μέσω συλλογής εκτιμήσεων και πληροφοριών που κατέχουν οι κυπριακές τράπεζες. Απώτερος σκοπός είναι η καλύτερη πληροφόρηση για την κυπριακή αγορά ακινήτων και για πληρέστερη ανάλυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας του χρηματοοικονομικού μας συστήματος. Αποτελέσματα της εργασίας αυτής έχουν συμπεριληφθεί στην ετοιμασία ετήσιου δείκτη τιμών ακίνητης περιουσίας από το 2002, ο οποίος χρησιμοποιήται για εσωτερικούς σκοπούς. Επίσης, το 2008 άρχισε μελέτη για εμπλουτισμό της υφιστάμενης ανάλυσης με δεδομένα από περισσότερα πιστωτικά ιδρύματα και δημιουργία περισσότερων δεικτών.

Σε συνέχεια της έρευνας που έγινε το 2007 με σκοπό τη συμφιλίωση του αριθμού των εγγεγραμμένων ανέργων και του αριθμού των ανέργων όπως καταγράφονται μέσα από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ), συνεχίστηκε η προσπάθεια δημιουργίας μιας νέας σειράς για τον αριθμό ανέργων για τις περιόδους που δεν καλύπτει η ΕΕΔ. Η σειρά αυτή θα βασίζεται στην εγγεγραμμένη ανεργία αλλά και στα ευρήματα της προαναφερθείσας έρευνας με απώτερο στόχο τη δημιουργία μιας αξιόπιστης σειράς για την ανεργία με περισσότερες παρατηρήσεις που θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε διάφορες οικονομετρικές αναλύσεις.

Στελέχη του ΤΟΕ συμμετέχουν, επίσης, στην Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή (Economic and Financial Committee) της ΕΕ. Η EFC προετοιμάζει το έργο του Συμβουλίου των Υπουργών Οικονομικών της ΕΕ (ECOFIN). Επιπλέον, το ΤΟΕ συμμετείχε στις παρουσιάσεις και στο συντονισμό των επισκέψεων στην Κύπρο των Οίκων αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας Standard & Poor's, Moody's και Fitch. Οι εν λόγω Οίκοι, σε τακτά διαστήματα, εξετάζουν την κυπριακή οικονομία και εκδίδουν ανεξάρτητες αξιολογήσεις. Η αντιπροσωπεία των Fitch επισκέφθηκε την Κύπρο τον Ιανουάριο του 2008, των Standard & Poor's τον Απρίλιο του 2008 και των Moody's τον Ιούλιο του 2008. Επίσης, το ΤΟΕ συντόνισε την επίσκεψη του Εκτελεστικού Διευθυντή που εκπροσωπεί την Κύπρο στο Εκτελεστικό Συμβούλιο του ΔΝΤ, ο οποίος

επισκέφθηκε την Κύπρο τον Ιούλιο του 2008. Από το τέλος του 2008 η ευθύνη για το συντονισμό των επισκέψεων των πιο πάνω διεθνών Οργανισμών έχει ανατεθεί αποκλειστικά στο ΤΟΕ. Σημειώνεται, επίσης, ότι το καλοκαίρι του 2008 το ΤΟΕ διοργάνωσε στην Κύπρο συναντήσεις για την Επιτροπή Νομισματικής Πολιτικής και την Ομάδα Εργασίας Προβλέψεων με την συμμετοχή εκπροσώπων από όλες τις χώρες μέλη της Ε.Ε.

Κατά το 2008 στελέχη του ΤΟΕ συμμετείχαν στη στήριξη του Διοικητή για θέματα Τύπου. Οι αρμοδιότητες περιλαμβάνουν επαφές με δημοσιογράφους και ειδησεογραφικά πρακτορεία, αλλά και συμμετοχή στην προετοιμασία του Διοικητή σε ότι αφορά τη δημόσια επικοινωνία με άρθρα, συνεντεύξεις ή δηλώσεις. Από το τέλος του 2008 το μεγαλύτερο μέρος της στήριξης του Διοικητή σε θέματα Τύπου αναλήφθηκε από το ΤΟΕ. Επίσης, κατά το 2008 το ΤΟΕ συμμετείχε σε διάφορα εσωτερικά εργαστήρια (workshops), όπου οι εισηγήσεις για τα διάφορα θέματα που παρουσιάζονται πηγάζουν από το προσωπικό της ΚΤΚ, ανάλογα με τα ερευνητικά / ακαδημαϊκά και γενικότερα ενδιαφέροντά του που άπτονται των διαφόρων αρμοδιοτήτων ή / και υποχρεώσεων της Τράπεζας. Πέραν τούτου, διάφορες ερευνητικές μελέτες του προσωπικού του ΤΟΕ έχουν εμφανιστεί στη σειρά Δοκιμίων Εργασίας (Working Paper Series) της ΚΤΚ, η οποία ξεκίνησε το 2007, με θέματα που αφορούν την εισαγωγή του ευρώ, τη δημιουργία εξειδικευμένων μοντέλων, τύπου DSGE και την αγορά οικίας σε συνάρτηση με τα κοινωνικά έθιμα στην Κύπρο. Τέλος, το ΤΟΕ έχει την αρμοδιότητα της συνεργασίας με άλλες Κεντρικές Τράπεζες καθώς και ακαδημαϊκά ιδρύματα στον τομέα της έρευνας. Στο πλαίσιο αυτό, λειτουργοί του ΤΟΕ εκπροσώπησαν την Τράπεζα σε διάφορα συνέδρια και σεμινάρια τόσο στην Κύπρο και στο εξωτερικό παρουσιάζοντας ερευνητικές μελέτες.

4.9 Στατιστική

Με την ένταξη της Κύπρου στη ζώνη του ευρώ, τον Ιανουάριο του 2008, έχουν αυξηθεί σημαντικά οι στατιστικές υποχρεώσεις της ΚΤΚ ως προς την κάλυψη, ανάλυση και παρουσίαση στοιχείων που απορρέουν από τους σχετικούς Κανονισμούς και τις Κατευθυντήριες Γραμμές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της ΕΚΤ. Ως εκ τούτου, το Τμήμα Στατιστικής έχει ταχθεί στην επίτευξη του στόχου για πλήρη συμμόρφωση της ΚΤΚ με τις πιο πάνω απαιτήσεις. Το Τμήμα προχώρησε στην εφαρμογή νέων συστημάτων συλλογής στοιχείων τόσο για το ισοζύγιο πληρωμών όσο και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Ταυτόχρονα, το Τμήμα συνέχισε τη συλλογή, επεξεργασία, ταξινόμηση, έλεγχο, παρουσίαση και διαβίβαση στοιχείων και πληροφοριών σε σχέση με τις νομισματικές, συναλλαγματικές, οικονομικές, δημοσιονομικές και άλλες στατιστικές στην ΕΚΤ και σε άλλους χρήστες, εντός και εκτός Κύπρου, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς προδιαγραφές.

Οι παραγόμενες στατιστικές χρησιμοποιούνται, σε εθνικό επίπεδο, για τη διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής της χώρας μας και, σε κοινοτικό επίπεδο, για την ετοιμασία των διαφόρων στοιχείων της ΕΕ και, ιδιαίτερα, της ΕΚΤ που, μεταξύ άλλων, καθορίζουν τη νομισματική πολιτική της ευρωζώνης. Με την ένταξη της Κύπρου στην ευρωζώνη, η ετοιμασία και αποστολή ολοκληρωμένων, αξιόπιστων και συνεπών οικονομικών στατιστικών υψηλών προδιαγραφών – βασισμένων σε διεθνώς

αποδεκτές μεθοδολογίες και πρακτικές – έγιναν ακόμη πιο πιεστικές και απαιτητικές. Η έγκαιρη δημοσιοποίηση αξιόπιστων στοιχείων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη λήψη αποφάσεων εκ μέρους των νομισματικών και εποπτικών / ρυθμιστικών αρχών καθώς, επίσης, των επενδυτών, κάτι που έγινε ακόμη πιο εμφανές λόγω της παγκόσμιας οικονομικής αναταραχής που κορυφώθηκε το τρίτο τρίμηνο του 2008 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Νομισματική Χρηματοπιστωτική Στατιστική

Κατά το υπό επισκόπηση έτος σημειώθηκαν σημαντικές εξελίξεις στον τομέα της νομισματικής χρηματοπιστωτικής στατιστικής με κύριο άξονα την έκδοση νέων και την τροποποίηση υφιστάμενων Οδηγιών, ούτως ώστε να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις, λόγω της ένταξης της χώρας μας στη ζώνη του ευρώ από την 1 Ιανουαρίου 2008. Δόθηκε, επίσης, ιδιαίτερη έμφαση στη βελτίωση των στοιχείων που παράγονται καθώς και εκείνων που δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ. Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, η ΚΤΚ έχει προχωρήσει στον καταρτισμό νέων εναρμονισμένων νομισματικών και χρηματοπιστωτικών στατιστικών που συνάδουν με το νομικό πλαίσιο της ΕΚΤ. Οι κατηγοριοποιήσεις και ταξινομήσεις που χρησιμοποιούνται στις πιο πάνω σειρές συνάδουν με τις αντίστοιχες της ΕΚΤ και των υπόλοιπων μελών της ζώνης του ευρώ. Ενόψει των αλλαγών αυτών, η ΚΤΚ έχει δημιουργήσει νέα μηνιαία έκδοση με τίτλο "Νομισματικές και Χρηματοπιστωτικές Στατιστικές", η οποία έχει αντικαταστήσει τις προηγούμενες – με τίτλους «Νομισματική Επισκόπηση», «Νομισματικές, Χρηματοπιστωτικές και άλλες Χρηματοοικονομικές Στατιστικές» – η τελευταία δημοσίευση των οποίων έγινε με μήνα αναφοράς το Δεκέμβριο 2007.

Μια σημαντική εξέλιξη, όσον αφορά τη ΜΛΚ των ΝΧΙ, που απορρέει από την ένταξη στην ζώνη του ευρώ, είναι η αλλαγή στον ορισμό του "Κατοίκου Κύπρου" για στατιστικούς σκοπούς, η οποία τέθηκε σε ισχύ από την 1 Ιουλίου 2008. Μετά από διαβουλεύσεις με την ΕΚΤ, τα ΝΧΙ κλήθηκαν με νέα Οδηγία που εξέδωσε η ΚΤΚ να ανακατατάξουν τα δάνεια, καταθέσεις και άλλα στοιχεία ισολογισμού – που αφορούν πελάτες που είναι εταιρείες χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο – από το θεσμικό τομέα των «μη κατοίκων» σε αυτό των «κατοίκων», με ισχύ από την 1 Ιουλίου 2008. Η ανακατάταξη απαίτησε σημαντικές αλλαγές στα συστήματα τόσο της ΚΤΚ όσο και των ΝΧΙ. Ως εκ τούτου, όλες οι νομισματικές και χρηματοπιστωτικές στατιστικές που παράγονται και αποστέλλονται στην ΕΚΤ από τον Ιούλιο 2008 και εντεύθεν περιλαμβάνουν τις εν λόγω αναταξινομήσεις. Ταυτόχρονα, για σκοπούς ανάλυσης, παράγονται και δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της ΚΤΚ, στοιχεία ΜΛΚ περιλαμβανομένων και εξαιρουμένων των πιο πάνω αναταξινομήσεων. Σημειώνεται ότι η ΕΚΤ εξέφρασε την ικανοποίησή της για τον τρόπο με τον οποίο το Τμήμα Στατιστικής διεκπεραίωσε το πιο πάνω έργο.

Κατά τη διάρκεια του 2008, εντάθηκε ο ποιοτικός έλεγχος των στοιχείων των ΜΛΚ των ΝΧΙ. Πιο συγκεκριμένα, η ΚΤΚ ανάθεσε στους εσωτερικούς / εξωτερικούς ελεγκτές των ΝΧΙ όπως διεξάγουν ειδικούς ελέγχους και όπως υποβάλλουν ειδικές εκθέσεις αναφορικά με τα στοιχεία ΜΛΚ των ΝΧΙ που στέλνονται στην ΚΤΚ. Πρόσθετα, τα ΝΧΙ κλήθηκαν να συμπληρώσουν σχετικό ερωτηματολόγιο στα πλαίσια έρευνας

αναφορικά με την κατάταξη των δανείων των ιδιωτών στους διάφορους υποτομείς/κατηγορίες. Τα πορίσματα από τους πιο πάνω ποιοτικούς ελέγχους αξιολογούνται και, όπου διαπιστώνονται παραλείψεις ή λάθη, ζητείται από τα επηρεαζόμενα ΝΧΙ να προβαίνουν στις απαραίτητες διορθώσεις και να υποβάλλουν, όπου χρειάζεται, αναθεωρημένα αρχεία. Συνεχίστηκε, επίσης, η μηνιαία και τριμηνιαία αποστολή των στατιστικών στοιχείων ροών στην ΕΚΤ, η οποία άρχισε, σε δοκιμαστική βάση, το τελευταίο τρίμηνο του περασμένου έτους. Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι ομαλοποιήθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό η υποβολή των αρχείων στην ΚΤΚ και βελτιώθηκε η ποιότητα των παρεχομένων στοιχείων ροών.

Κατά το υπό επισκόπηση έτος άρχισε η εργασία για υπολογισμό της συνεισφοράς της Κύπρου στους ετήσιους ρυθμούς μεγέθυνσης των κυριότερων νομισματικών μεγεθών της ευρωζώνης. Η μεθοδολογία που ακολουθείται καθορίζεται από την ΕΚΤ και προνοεί την χρησιμοποίηση των μηνιαίων καθαρών ροών / συναλλαγών για τον υπολογισμό των ετήσιων ρυθμών μεγέθυνσης, αντί των μηνιαίων υπολοίπων. Η εργασία αυτή είναι πολύ σημαντική αφού η ίδια μεθοδολογία αναμένεται να χρησιμοποιηθεί και για σκοπούς υπολογισμού των ετήσιων ρυθμών μεγέθυνσης διαφόρων στατιστικών του συνολικού ισολογισμού. Συνεχίστηκε, επίσης, η αποστολή των στοιχείων του ισολογισμού της ΚΤΚ. Οι εν λόγω στατιστικές, από τον Ιανουάριο 2008 και εντεύθεν, υπολογίζονται με το νέο σύστημα που αναπτύχθηκε ώστε να υπάρχει δυνατότητα περισσότερης και ευκολότερης ανάλυσης και ερμηνείας των στοιχείων που αποστέλλονται.

Κατά το 2008 συνεχίστηκε, επί μηνιαίας βάσης, η αποστολή από τα ΝΧΙ προς την ΚΤΚ στατιστικών για τα επιτόκια που εφαρμόζουν τα ΝΧΙ σε καταθέσεις και δάνεια. Τα στοιχεία αυτά παράγονται σύμφωνα με την Οδηγία της ΚΤΚ για τα επιτόκια, η οποία έχει συνταχθεί με βάση τις πρόνοιες του Κανονισμού της ΕΚΤ σχετικά με τις στατιστικές των επιτοκίων που εφαρμόζουν τα ΝΧΙ σε καταθέσεις και δάνεια που αφορούν τους τομείς «Νοικοκυριά», «Μη κερδοσκοπικά ιδρύματα» και «Μη χρηματοδοτικές εταιρείες». Σκοπός είναι η παροχή στην ΚΤΚ και την ΕΚΤ ολοκληρωμένης, λεπτομερούς και εναρμονισμένης εικόνας του ύψους και των μεταβολών των επιτοκίων, τα οποία είναι απαραίτητα για την άσκηση της νομισματικής πολιτικής και την αξιολόγηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας της χώρας μας. Τα στοιχεία αυτά αποστέλλονται στην ΕΚΤ επί μηνιαίας βάσης.

Μια από τις σημαντικότερες εξελίξεις που σημειώθηκαν στον τομέα της νομισματικής χρηματοπιστωτικής στατιστικής κατά το υπό επισκόπηση έτος ήταν η ανάπτυξη του νέου συστήματος συλλογής στοιχείων από τους Επενδυτικούς Οργανισμούς, ("ΕΟ"), σύμφωνα με τον Κανονισμό 2007/8 και την Κατευθυντήρια Γραμμή 2007/9 της ΕΚΤ. Ο προαναφερθείς Κανονισμός δεσμεύει όλες τις μονάδες που εμπίπτουν στον ορισμό του Επενδυτικού Ταμείου, οι οποίες πρέπει να υποβάλλουν στην ΚΤΚ στατιστικές ισολογισμού και ροών ή συναλλαγών σε μηνιαία βάση. Οι σχετικές οδηγίες αποστάληκαν στους ΕΟ τον Ιούλιο 2008 και η πρώτη υποβολή των στοιχείων πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο 2008 με μήνα αναφοράς το Σεπτέμβριο 2008. Η υποβολή των αρχείων γίνεται μέσω διαδικτύου με το σύστημα "Direct reporting". Παράλληλα, η ΚΤΚ έχει αναπτύξει βάση δεδομένων και σύστημα επεξεργασίας των

στατιστικών. Σημειώνεται ότι η πρώτη υποβολή των στοιχείων των ΕΟ σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΚΤ/2007/9, θα πραγματοποιηθεί το Φεβρουάριο 2009 με μήνα αναφοράς το Δεκέμβριο 2008.

Πέραν των πιο πάνω, η Υπηρεσία Νομισματικής Χρηματοπιστωτικής Στατιστικής και Χρηματοοικονομικών Λογαριασμών ("ΥΝΧΣ&ΧΛ") απασχολείται με την παραγωγή και υποβολή στοιχείων που αφορούν τις εκδόσεις τίτλων, δηλαδή χρεογράφων και μετοχών. Σε αυτό το πλαίσιο, αποστέλλονται στην ΕΚΤ στατιστικές για τις εκδόσεις τίτλων σε μηνιαία βάση, σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Γραμμή της ΕΚΤ (ΕΚΤ/2003/2). Τα στοιχεία αυτά καλύπτουν εκδόσεις τίτλων σε οποιοδήποτε νόμισμα από κατοίκους Κύπρου και αφορούν όλους τους θεσμικούς τομείς της οικονομίας. Μια άλλη σημαντική εργασία, είναι η παραγωγή και παρακολούθηση στατιστικών σχετικά με την απόδοση των δεκαετών ονομαστικών χρεογράφων αναπτύξεως. Τα εν λόγω στοιχεία χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του μακροπρόθεσμου επιτοκίου και αποστέλλονται στην ΕΚΤ σε ημερήσια και μηνιαία βάση.

Το Τμήμα Στατιστικής ασχολήθηκε, επίσης, με την παραγωγή στοιχείων διάρθρωσης του χρηματοπιστωτικού τομέα, τα οποία αποστέλλονται στην ΕΚΤ και την Ευρωστάτ μέσω της ΣΥΚ. Το 2008 έγινε η παραγωγή και αποστολή προς την ΕΚΤ των στατιστικών συστημάτων πληρωμών με έτος αναφοράς το 2007, ενώ κατά το 2009, αναμένεται να γίνει για πρώτη φορά η παραγωγή και αποστολή των εν λόγω στοιχείων με προδιαγραφές της ζώνης του ευρώ με έτος αναφοράς το 2008. Κατά τη διάρκεια του χρόνου συνεχίστηκε και η αναθεώρηση του Καταλόγου των ΝΧΙ. Ο Κατάλογος των ΝΧΙ των κρατών μελών της Ε.Ε. δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΕΚΤ η οποία αναθεωρείται σε τακτική βάση. Το Τμήμα Στατιστικής αποστέλλει στην ΕΚΤ αναθεωρήσεις του Καταλόγου, μόλις υπάρξουν διαφοροποιήσεις στα στοιχεία.

Συνεχίστηκε, επίσης, η υποβολή τριμηνιαίων στατιστικών ισολογισμού και ροών προς την ΕΚΤ για κάθε κατηγορία «Λοιπών Ενδιάμεσων Χρηματοοικονομικών Οργανισμών (ΛΕΧΟ)», με βάση τη βραχυπρόθεσμη προσέγγιση και σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2007/9. Σύμφωνα με τις οδηγίες της ΕΚΤ, η ΥΝΧΣ&ΧΛ, ξεκίνησε την αποστολή στοιχείων για τον τομέα «Ασφαλιστικές Εταιρείες και Ταμεία Προνοίας / Συντάξεως» που αφορούν υπόλοιπα και συναλλαγές, σε τριμηνιαία βάση. Επί του παρόντος, οι στατιστικές που αποστέλλονται αντλούνται από τους τριμηνιαίους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς. Για σκοπούς ικανοποίησης των αναλυτικών απαιτήσεων της ΕΚΤ στον τομέα αυτό, αλλά και ανάπτυξης της μακροπρόθεσμης λύσης για τους τριμηνιαίους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς, προγραμματίζεται η εισαγωγή ενός συστήματος συλλογής στοιχείων από τις ασφαλιστικές εταιρείες και ταμεία προνοίας / σύνταξης σε τριμηνιαία βάση.

Χρηματοοικονομικοί Λογαριασμοί ("ΧΛ")

Στον τομέα των τριμηνιαίων χρηματοοικονομικών λογαριασμών συνεχίστηκε η υποβολή στατιστικών στην ΕΚΤ, σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2005/13 (όπως τροποποιήθηκε). Για πρώτη φορά το Μάρτιο 2008, τα στοιχεία της Κύπρου ενσωματώθηκαν σε αυτά που δημοσιεύει η ΕΚΤ για τη ζώνη του ευρώ. Η προαναφερθείσα Κατευθυντήρια Γραμμή προνοεί τον καταρτισμό στατιστικών, όπως ορίζονται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα

Λογαριασμών ("ΕΣΟΛ 95"), για υπόλοιπα και συναλλαγές σε κάθε χρηματοοικονομικό μέσο (financial instrument) και για κάθε τομέα της οικονομίας. Στα πλαίσια της βραχυπρόθεσμης προσέγγισης που υιοθετήθηκε, συνεχίστηκε η αξιοποίηση όλων των στοιχείων που είναι διαθέσιμα από υφιστάμενες πηγές. Ανάμεσα σε αυτά είναι στατιστικές για την ΚΤΚ, τα ΝΧΙ, τους εγκεκριμένους επενδυτικούς οργανισμούς, τα διεθνή συλλογικά επενδυτικά σχέδια, τις ασφαλιστικές εταιρείες, τις κυπριακές εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών (ΚΕΠΕΥ) τις χρηματοδοτικές εταιρείες που ασχολούνται με τη χορήγηση δανείων καθώς, επίσης, τα στοιχεία του ισοζυγίου πληρωμών και της διεθνούς επενδυτικής θέσης. Επιπλέον, συλλέγονται και αξιοποιούνται στατιστικές για τους τίτλους που είναι εισηγμένοι στο ΧΑΚ. Επίσης, συνεχίσθηκε η ετήσια έρευνα για τη συλλογή στοιχείων από ταμεία προνοίας. Παράλληλα, για δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος, βελτιώθηκαν οι μέθοδοι εκτίμησης στις περιπτώσεις ελλιπών ή μη συνεπών στατιστικές, ενώ ενσωματώθηκαν στο σύστημα και έλεγχοι για σκοπούς επίτευξης συνέπειας. Στα πλαίσια της βελτίωσης της ποιότητας των στοιχείων, έχουν ενσωματωθεί οι ανάγκες των ΧΛ στο νέο σύστημα συλλογής στατιστικών για τους ΕΟ.

Ισοζύγιο πληρωμών και διεθνής επενδυτική θέση

Η ένταξη της χώρας μας στη ζώνη του ευρώ την 1 Ιανουαρίου 2008, προσδίδει ιδιαίτερη σημασία στα στοιχεία του ισοζυγίου πληρωμών και της διεθνούς επενδυτικής θέσης εφόσον, χρησιμοποιούνται πλέον για τη χάραξη και την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής στη ζώνη του ευρώ. Μια πολύ σημαντική εξέλιξη στον τομέα των στατιστικών του ισοζυγίου πληρωμών και της διεθνούς επενδυτικής θέσης εντός του 2008, ήταν η εναρμόνιση του ορισμού του "κατοίκου", για στατιστικούς σκοπούς, με αυτό που ακολουθούν οι άλλες χώρες μέλη της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η ΚΤΚ δημοσίευσε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, την "περί Ορισμού της Έννοιας του "κατοίκου Κύπρου" για Στατιστικούς Σκοπούς Οδηγία του 2008", η οποία τέθηκε σε ισχύ από την 1 Ιουλίου 2008. Η αλλαγή στον ορισμό του "κατοίκου Κύπρου" αφορά, κυρίως, τα νομικά πρόσωπα. Συγκεκριμένα, κάθε οργανισμός ή επιχείρηση, οποιασδήποτε νομικής μορφής, που έχει συσταθεί ή εγγραφεί στην Κύπρο, ανεξάρτητα εάν διατηρεί ή όχι φυσική παρουσία στην Κύπρο, θεωρείται πλέον ως "κάτοικος Κύπρου" για στατιστικούς σκοπούς, σε αντίθεση με το καθεστώς που επικρατούσε πριν την πιο πάνω αλλαγή, σύμφωνα με το οποίο "κάτοικος Κύπρου" θεωρείτο μόνο ο οργανισμός ή επιχείρηση που διατηρούσε φυσική παρουσία στην Κύπρο. Ως αποτέλεσμα, τα στοιχεία με μήνα αναφοράς τον Ιούλιο του 2008 και εντεύθεν ετοιμάστηκαν βάσει της νέας μεθοδολογίας εφόσον υπήρξε ανακατάταξη των οργανισμών ή επιχειρήσεων από τον τομέα των "μη κατοίκων Κύπρου" στον τομέα των "κατοίκων Κύπρου".

Η προσπάθεια βελτίωσης της ποιότητας των παραγομένων στατιστικών αλλά και ικανοποίησης των προνοιών της Κατευθυντήριας Γραμμής ΕΚΤ/2004/15, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, οδήγησε στη λειτουργίας νέου συστήματος συλλογής στοιχείων απ' ευθείας από εταιρείες και οργανισμούς. Το εν λόγω σύστημα – που ικανοποιεί τις στατιστικές υποχρεώσεις της Κύπρου έναντι της ΕΚΤ, της Ευρωστάτ και του ΔΝΤ – αποσκοπεί στην κατάρτιση των στοιχείων του λογαριασμού χρηματοοικονομικών συναλλαγών του ισοζυγίου πληρωμών, του

συναφούς εισοδήματος και της διεθνούς επενδυτικής θέσης της Κύπρου. Για να επιτευχθεί ο σκοπός του νέου συστήματος, στις 28 Νοεμβρίου 2008, η ΚΤΚ δημοσίευσε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας την περί του Συστήματος Απευθείας Παροχής Στατιστικών Στοιχείων του Ισοζυγίου Πληρωμών Οδηγία του 2008, η οποία έχει καθορίσει, μεταξύ άλλων:

(i) τις κατηγορίες προσώπων που υπόκεινται στην υποχρέωση παροχής στοιχείων στην ΚΤΚ,

(ii) τα στοιχεία και τις πληροφορίες που απαιτούνται,

(iii) τον προσδιορισμό, τη βάση αποτίμησης, το χρόνο καταγραφής, τον τρόπο αποστολής των στοιχείων στην ΚΤΚ, και

(iv) τις περιόδους αναφοράς.

Η κατάρτιση των απαιτούμενων στοιχείων γίνεται εφικτή με τη διεξαγωγή τεσσάρων ερευνών (για τις άμεσες ξένες επενδύσεις, τα αξιόγραφα, τα χρηματοοικονομικά παράγωγα και τις λοιπές επενδύσεις) στις οποίες βασίζεται το σύστημα. Οι έρευνες αξιογράφων και χρηματοοικονομικών παραγώγων διεξάγονται σε μηνιαία βάση, ενώ οι έρευνες αμέσων ξένων επενδύσεων και λοιπών επενδύσεων σε τριμηνιαία βάση. Η εφαρμογή του νέου συστήματος έγινε σταδιακά το δεύτερο εξάμηνο του 2008. Συγκεκριμένα, η υποβολή στατιστικών για τη μηνιαία έρευνα αξιογράφων, η οποία βασίζεται στη συλλογή στοιχείων για επενδύσεις χαρτοφυλακίου ανά τίτλο, ξεκίνησε κατά τους μήνες Ιούνιο και Ιούλιο 2008 με τη χρήση της νέας πλατφόρμας μέσω διαδικτύου σε πιλοτική βάση. Η έναρξη της συστηματικής μηνιαίας υποβολής της έρευνας αξιογράφων από όλες τις εταιρείες του δείγματος ξεκίνησε για τον μήνα αναφοράς Οκτώβριο 2008. Ο πρώτος μήνας αναφοράς της μηνιαίας έρευνας χρηματοοικονομικών παραγώγων ήταν ο Δεκέμβριος 2008. Οι πρώτες στατιστικές από τις έρευνες των άμεσων ξένων επενδύσεων και των λοιπών επενδύσεων υποβλήθηκαν με περίοδο αναφοράς το τρίτο τρίμηνο του 2008.

Η Υπηρεσία Ισοζυγίου Πληρωμών συνέχισε τη συλλογή, παραγωγή και έγκαιρη αποστολή στην ΕΚΤ μηνιαίων και τριμηνιαίων στοιχείων για το ισοζύγιο πληρωμών, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που ακολουθούν οι χώρες μέλη της ευρωζώνης καθώς, επίσης, των στατιστικών για τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του «προτύπου διεθνών διαθεσίμων», όπως αυτό ορίζεται στο σχετικό εγχειρίδιο του ΔΝΤ. Επιπλέον, συνεχίστηκε η έγκαιρη υποβολή στην Ευρωστάτ και στο ΔΝΤ των τριμηνιαίων και ετήσιων στοιχείων για το ισοζύγιο πληρωμών, σύμφωνα με τις κοινοτικές και διεθνείς προδιαγραφές.

Ακολουθώντας τις απαιτήσεις της ΕΚΤ για την εισδοχή της Σλοβακίας στη ζώνη του ευρώ (την 1 Ιανουαρίου 2009), το Τμήμα Στατιστικής προχώρησε στην ετοιμασία αναλυτικών μηνιαίων και τριμηνιαίων στοιχείων του ισοζυγίου πληρωμών καθώς, επίσης, τριμηνιαίων και ετήσιων στατιστικών της διεθνούς επενδυτικής θέσης για τη χρονική περίοδο 2004-2008, τα οποία αντιπροσωπεύουν τις συναλλαγές της Κύπρου με τη υπό αναφορά χώρα. Παράλληλα, συνεχίστηκε η παραγωγή της ολοκληρωμένης τριμηνιαίας και ετήσιας κατάστασης της διεθνούς επενδυτικής θέσης της Κύπρου αναφορικά με τις χρηματοοικονομικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις των κατοίκων έναντι των κατοίκων εξωτερικού. Όπως και τις προηγούμενες χρονιές, έτσι και το 2008, βασική πηγή πληροφόρησης αναφορικά με τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου των κατοίκων στο

εξωτερικό, αποτέλεσε η έρευνα χαρτοφυλακίου (Coordinated Portfolio Investment Survey), η οποία διεξάγεται από την ΚΤΚ υπό την αιγίδα του ΔΝΤ.

Εντός του 2008, το Τμήμα Στατιστικής έθεσε σε εφαρμογή τη συστηματική χρήση της βάσης δεδομένων για αξιόγραφα του ΕΣΚΤ (Centralised Securities Database – CSDB) συνδέοντας την έρευνα αξιόγραφων με την παραγωγή στοιχείων επενδύσεων χαρτοφυλακίου και στατιστικών για επενδυτικά ταμεία. Αντλώντας λεπτομερή στοιχεία ανά αξιόγραφο από τη βάση δεδομένων CSDB, αποφεύγεται η επιπλέον επιβάρυνση των εταιρειών αναφοράς. Ταυτόχρονα, όμως, αυξάνεται η ανάγκη για συστηματικούς ελέγχους ποιότητας από την Υπηρεσία Ισοζυγίου Πληρωμών στα αντλούμενα στοιχεία καθώς και στα αποτελέσματα των υπολογισμών (συναλλαγές, εισόδημα κτλ). Έχουν, συνεπώς, εντατικοποιηθεί και οι ενέργειες για ποιοτική διαχείριση της βάσης δεδομένων, τόσο μέσω διαδικτυακής σύνδεσης (on-line) όσο και με τη μηνιαία αποστολή διορθωμένων αρχείων στην ΕΚΤ.

Δημοσιονομικές και γενικές οικονομικές στατιστικές

Από την 1 Ιανουαρίου 2008 που η Κύπρος έγινε μέλος της ευρωζώνης, οι υποχρεώσεις της χώρας μας στον τομέα των δημοσιονομικών στατιστικών έχουν αυξηθεί σημαντικά. Τον Απρίλιο και τον Οκτώβριο του 2008, η ΚΤΚ πραγματοποίησε δύο διαβιβάσεις ετήσιων δημοσιονομικών στατιστικών προς την ΕΚΤ για το έτος 2007, οι οποίες περιέλαβαν επίσης τα αναθεωρημένα στοιχεία για την περίοδο 1995-2006. Οι δύο διαβιβάσεις του 2008 έγιναν στη βάση των αναθεωρημένων επτά πινάκων των δημοσιονομικών στατιστικών. Στο πλαίσιο αυτό, η ΚΤΚ διαβίβασε επίσης προς την ΕΚΤ στοιχεία σε σχέση με την επίδραση των συναλλαγών του προϋπολογισμού της ΕΕ επί των εσόδων και εξόδων της κυβέρνησης. Κατά τη διάρκεια του 2008, συνεχίστηκε η υποβολή προς την ΕΚΤ των τριμηνιαίων στατιστικών για το δημόσιο χρέος με βάση το σχετικό κριτήριο του Μάαστριχτ. Επίσης, το Μάρτιο και το Σεπτέμβριο του 2008, έγιναν διαβιβάσεις ετήσιων δημοσιονομικών στοιχείων προς την ΕΚΤ με βάση τις πρόνοιες της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος για την τετραετή περίοδο 2004-2007.

Το Τμήμα Στατιστικής συμμετείχε στη συνεισφορά του ΕΣΚΤ σχετικά με την αναθεώρηση του Εγχειριδίου του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών 1995 για το κυβερνητικό έλλειμμα και το χρέος. Επίσης, συνέβαλε στην ετοιμασία της ετήσιας έκθεσης ποιότητας των δημοσιονομικών στοιχείων της ΕΚΤ. Η έκθεση αυτή, η οποία αξιολογεί την ποιότητα των ετήσιων δημοσιονομικών στατιστικών, υποβάλλεται στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, σε συμμόρφωση με τις πρόνοιες του άρθρου 7 της Οδηγίας της ΕΚΤ για τις δημοσιονομικές στατιστικές ΕΚΤ/2005/5. Στη συνέχεια, η έκθεση υποβάλλεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στο ECOFIN COUNCIL. Η έκθεση για το 2008 περιλάμβανε δείκτες, με προκαθορισμένα όρια, για υποβολή επεξηγήσεων στην ΕΚΤ, οι οποίοι υποστηρίζουν την ανάλυση των αναθεωρήσεων των στοιχείων για τα έτη 2004-2007 καθώς, επίσης, αναλυτική επεξήγηση της διαφοροποίησης του χρέους σε σχέση με το έλλειμμα έκαστου έτους της περιόδου 2002-2007 . Οι δείκτες αυτοί, σε συνδυασμό με αναλυτικές πληροφορίες και επεξηγήσεις που καλούνται να υποβάλουν στην

ΕΚΤ οι χώρες της ζώνης του ευρώ, βοηθούν στην αξιολόγηση της ποιότητας των δημοσιονομικών στοιχείων.

Τον Οκτώβριο του 2008, η ΕΚΤ προχώρησε στην ανάκληση όλων των παρεκκλίσεων που είχαν δοθεί σε μέλη της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένης και της Κύπρου) για την υποβολή συγκεκριμένων δημοσιονομικών στατιστικών της χώρας, όπως συναλλαγές σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις. Σε συμμόρφωση με την ανάκληση αυτή, η ΚΤΚ υπέβαλε τον Οκτώβριο όλα τα στοιχεία για τα οποία είχε παρέκκλιση. Εκτός από αυτά που αφορούν τα δημοσιονομικά, η ΚΤΚ υπέβαλε προς την ΕΚΤ και γενικές οικονομικές στατιστικές, οι οποίες καλύπτουν βασικές και δευτερεύουσες πληροφορίες, καθώς, επίσης, ένα ευρύ φάσμα μακροοικονομικών στοιχείων που απαιτούνται για σκοπούς οικονομικής και νομισματικής πολιτικής.

Η ΚΤΚ συνέχισε να διαβιβάζει στην ΕΚΤ τα απαιτούμενα στοιχεία για τις γενικές οικονομικές στατιστικές, όπως για παράδειγμα το Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, τον Πυρήνα Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, τη συνολική ανεργία, το ποσοστό ανεργίας και τις κενές θέσεις εργασίας. Η ΚΤΚ συνέχισε, επίσης, να διαβιβάζει προς την ΕΚΤ: (α) το Ημερολόγιο Ανακοινώσεων των 18 Προκαθορισμένων Δεικτών Γενικής Οικονομικής Στατιστικής, (β) τους Διαρθρωτικούς Οικιστικούς Δείκτες και (γ) το Μηνιαίο Ημερολόγιο Εργάσιμων Ημερών της Κύπρου. Η ΚΤΚ συνεργάζεται στενά με τη ΣΥΚ με σκοπό τη συμμόρφωση της χώρας μας με τις υποχρεώσεις της έναντι της ΕΚΤ, σε σχέση και με τις γενικές οικονομικές στατιστικές. Καθόλη τη διάρκεια του 2008 συνεχίστηκαν οι εργασίες που ξεκίνησαν με τη συνεργασία όλων των εθνικών κεντρικών τραπεζών, κάτω από την αιγίδα της ΕΚΤ, για τον υπολογισμό ενός δείκτη διοικητικά καθορισμένων τιμών εντός του Εναρμονισμένου Δείκτη Τιμών Καταναλωτή. Επίσης, συνεχίστηκαν οι διαβουλεύσεις με το Υπουργείο Οικονομικών, τη ΣΥΚ και το ΔΝΤ για την υιοθέτηση του Ειδικού Προτύπου Διάδοσης Στοιχείων (SDDS) του ΔΝΤ.

4.10 Πληροφορική

Κατά το 2008 βασικές προτεραιότητες του Τμήματος Πληροφορικής ήταν:

- Η σταθεροποίηση και βελτίωση των συστημάτων πληροφορικής που υποστηρίζουν λειτουργίες της ζώνης του ευρώ ώστε ν' ανταποκρίνονται πλήρως στα νέα δεδομένα.
- Η ικανοποίηση νέων υποχρεώσεων κυρίως στα στατιστικά συστήματα και η άμεση ανταπόκριση σε αλλαγές που επιβάλλονταν λόγω της διεθνούς οικονομικής κρίσης.
- Η ανάπτυξη νέων συστημάτων πληροφορικής που αφορούν κυρίως λειτουργίες της ζώνης του ευρώ.
- Η ενίσχυση και ο εκσυγχρονισμός του επιπέδου ασφάλειας, διαθεσιμότητας και αποδοτικότητας του περιβάλλοντος πληροφορικής ώστε να συνάδει τόσο με τις ανάγκες της ζώνης του ευρώ, όσο και τις εσωτερικές ανάγκες.
- Η συμμετοχή της Τράπεζας στην Επιτροπή Πληροφορικής και στις Ομάδες Εργασίας του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) και η έγκαιρη υλοποίηση των έργων και άλλων αποφάσεων του ΕΣΚΤ και της ζώνης του ευρώ.

Μέσα στα πλαίσια υλοποίησης των έργων πληροφορικής έγιναν τα ακόλουθα:

- Έχει ανασχεδιαστεί και αναβαθμιστεί το εσωτερικό δίκτυο της Τράπεζας ώστε να καλύπτει τις ανάγκες ψηλής διαθεσιμότητας και ασφάλειας των λειτουργιών του ευρωσυστήματος.

• Έχει αναβαθμιστεί και ενισχυθεί η υποδομή Βάσεων Δεδομένων με στόχο τη βελτίωση της ασφάλειας, της διαθεσιμότητας και της αποδοτικότητας των εφαρμογών της Τράπεζας. Η ενίσχυση κρίθηκε αναγκαία για τη κάλυψη αναγκών λόγω του συνεχώς αυξανόμενου όγκου στοιχείων των Στατιστικών εφαρμογών της Τράπεζας και των απαιτήσεων των συστημάτων που υποστηρίζουν λειτουργίες του ΕΣΚΤ.

• Έχουν γίνει οι απαραίτητες αναβαθμίσεις της υποδομής δικτύου του ΕΣΚΤ και έχει εισαχθεί η χρήση του συστήματος διαχείρισης εγγράφων της ΕΚΤ στην ΚΤΚ που συνέβαλε στη δυνατότητα άμεσης και εύκολης πληροφόρησης και συνεργασίας σε επίπεδο Επιτροπών και Ομάδων εργασίας του ΕΣΚΤ.

• Έχει εγκατασταθεί η τεχνική υποδομή για τη δημιουργία του ενδοδικτυακού ιστοχώρου της Τράπεζας. Στόχος του ενδοδικτυακού ιστοχώρου είναι να αποτελέσει κεντρικό σημείο αναφοράς για όλο το προσωπικό για πληροφορίες που χρειάζονται, για αυτοεξυπηρέτηση σε εσωτερικές διαδικασίες και για συνεργασία με άλλους συναδέλφους.

• Έχει αναβαθμιστεί η υπηρεσία απομακρυσμένης πρόσβασης σε συστήματα της Τράπεζας, με στόχο την υποστήριξη χρηστών που ταξιδεύουν ή χρειάζονται πρόσβαση για υπηρεσιακούς σκοπούς.

• Έχει τεθεί στην παραγωγή το σύστημα της απευθείας συλλογής στατιστικών στοιχείων του Ισοζυγίου Πληρωμών, μέσω ερωτηματολογίων από εταιρείες / οργανισμούς για συναλλαγές και θέσεις που αφορούν το Ισοζύγιο Πληρωμών για κάλυψη υποχρεώσεων προς την ΕΚΤ.

• Έχει ολοκληρωθεί και τεθεί στην παραγωγή το νέο σύστημα Διαχείρισης του Νομίσματος που καλύπτει τις υποχρεώσεις της Τράπεζας για υποβολή στοιχείων προς την ΕΚΤ.

• Μέσα στα πλαίσια ανάπτυξης συστημάτων πληροφορικής έγιναν αρκετές απαραίτητες αλλαγές για σταθεροποίηση και βελτίωση των συστημάτων πληροφορικής που υποστηρίζουν λειτουργίες της ζώνης του ευρώ, έγιναν σημαντικές αλλαγές στα στατιστικά συστήματα για ικανοποίηση αναγκών της ζώνης του ευρώ και αλλαγές που επιβάλλονταν λόγω της διεθνούς οικονομικής κρίσης. Οι αλλαγές αυτές αφορούσαν κυρίως τα στοιχεία για τις εταιρείες χωρίς φυσική παρουσία στην Κύπρο (Brass plate companies), την αναθεώρηση του ορισμού του κατοίκου, τον αυτόματο έλεγχο της εμπιστευτικότητας των στατιστικών στοιχείων, την υποβολή στοιχείων στην Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών καθώς και αλλαγές στο Σύστημα Διαχείρισης Ενεχύρου.

Επίσης είναι υπό εξέλιξη και θα ολοκληρωθούν το 2009 τα ακόλουθα:

• Το έργο SEPA (Single Euro Payments Area) ώστε οι πληρωμές σε ευρώ να καταστούν συμβατές με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της ΕΚΤ.

• Το έργο της συλλογής στοιχείων από Επενδυτικά Ταμεία, για στατιστικούς σκοπούς.

• Η αγορά λογισμικού για ικανοποίηση των αναγκών της Τράπεζας σε θέματα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού.

• Η επέκταση της πρόσβασης στο Κεντρικό Αρχείο Πληροφοριών για ακάλυπτες επιταγές σε οργανισμούς πέραν των Τραπεζών.

• Η δημιουργία ηλεκτρονικού συστήματος προώθησης / πώλησης νομισματικών ειδών μέσω Διαδικτύου.

• Η υιοθέτηση του ειδικού προτύπου παροχής στατιστικών στοιχείων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Όσον αφορά τα θέματα ασφάλειας, συνεχίστηκε

η συστηματική προσπάθεια για αξιολόγηση και ενίσχυση της ασφάλειας του περιβάλλοντος πληροφορικής της Τράπεζας, κυρίως, μέσω των προαναφερθέντων έργων και της διεξαγωγής εξωτερικών ελέγχων ασφάλειας.

Τέλος, το 2008 αναθεωρήθηκε η διαδικασία για τον καθορισμό προτεραιοτήτων και για τη μετέπειτα υλοποίηση των έργων πληροφορικής. Οι προτεραιότητες των έργων καθορίζονται, με βάση μετρήσιμα κριτήρια, από την Επιτροπή Προτεραιοτήτων που αποτελείται από το Διοικητή και τους Ανώτερους Διευθυντές. Η αναθεωρημένη διαδικασία έχει συμβάλει στην ευθυγράμμιση των έργων πληροφορικής με τους στόχους της Τράπεζας, στη διατήρηση ολοκληρωμένου χαρτοφυλακίου έργων πληροφορικής, στη συστηματική παρακολούθηση για την έγκαιρη ολοκλήρωση των έργων και στην αποτελεσματικότερη συνεργασία όλων των εμπλεκομένων Τμημάτων της Τράπεζας.

4.11 Ανθρώπινο Δυναμικό, Οργάνωση και Μεθόδοι

Το 2008 το Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού, Οργάνωσης και Μεθόδων συνέχισε τις προσπάθειές του για την αποτελεσματική διαχείριση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού καθώς, επίσης, για την αύξηση της αποδοτικότητας της Τράπεζας σε ότι αφορά την οργάνωση και τις διαδικασίες.

Υπηρεσία Ανθρώπινου Δυναμικού (ΥΑΔ)

Με στόχο την αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών προς το προσωπικό και τη Διεύθυνση, το Τμήμα προχώρησε στην υλοποίηση του έργου για την εισαγωγή αυτοματοποιημένου συστήματος διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, το οποίο είχε ανασταλεί το 2006 λόγω της υιοθέτησης του ευρώ. Συγκεκριμένα, το νέο αυτοματοποιημένο σύστημα θα αποτελέσει σημαντικό εργαλείο για τους Διευθυντές και τους προϊστάμενους γραμμής για τη σφαιρική λήψη πληροφοριών για το προσωπικό τους (προσόντα, πείρα, δεξιότητες, κ.α.) και θα επιδράσει θετικά στην καλύτερη οργάνωση και αξιοποίηση του προσωπικού. Παράλληλα, για τη Διοίκηση, θα παρέχει συγκεντρωτική και συνολική πληροφόρηση που θα βοηθά τη λήψη αποφάσεων και τη χάραξη πολιτικής στον τομέα διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού.

Στον τομέα Εκπαίδευσης, η Υπηρεσία ΑΔ διοργάνωσε στην Κύπρο το σεμινάριο του ΕΣΚΤ "Introduction to the functioning of the ESCB". Στο σεμινάριο συμμετείχαν 44 αντιπρόσωποι από 20 εθνικές κεντρικές τράπεζες συμπεριλαμβανομένης και της ΕΚΤ. Το σεμινάριο στόχευε μεταξύ άλλων στη δημιουργία κοινής κουλτούρας μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών του ΕΣΚΤ. Περαιτέρω, δόθηκε έμφαση στην καταγραφή των εκπαιδευτικών αναγκών του προσωπικού της ΚΤΚ σε γενικά θέματα εκπαίδευσης, τα οποία στοχεύουν στην ανάπτυξη διευθυντικών και άλλων ικανοτήτων / δεξιοτήτων του προσωπικού. Συγκεκριμένα, η Υπηρεσία ΑΔ βρίσκεται στο στάδιο της ετοιμασίας προσφορών για το σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων γενικής φύσης και θεμάτων πληροφορικής για την περίοδο 2009 – 2011.

Κατά το τέλος του 2008, στον τομέα Εργασιακών Σχέσεων άρχισε η διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη ανανέωση της συλλογικής σύμβασης που αφορά την τριετία 2008 – 2010 μεταξύ της Ένωσης Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ) και της ΚΤΚ. Στα θέματα Διοικητικής Υποστήριξης, η Υπηρεσία

ΑΔ είχε συντονιστικό ρόλο στη διοργάνωση εκδηλώσεων / συναντήσεων των Ομάδων Εργασίας και Επιτροπών του ΕΣΚΤ και στη διοργάνωση δραστηριοτήτων προσωπικού μέσα στα πλαίσια των εορτασμών για τα 10χρονα της ΕΚΤ / ΕΣΚΤ. Επίσης η Υπηρεσία ΑΔ συμμετείχε ενεργά στη διοργάνωση των επίσημων εορτασμών με την ευκαιρία της υιοθέτησης του ευρώ από την Κύπρο κατά τον Ιανουάριο του 2008.

Υπηρεσία Οργάνωσης και Μεθόδων (ΥΟ&Μ)

Η Υπηρεσία Οργάνωσης και Μεθόδων, στα πλαίσια της εμπλοκής της στην ομαλή εισαγωγή του ευρώ, εργάστηκε κατά τη μεταβατική περίοδο για τη συλλογή και υποβολή στοιχείων στην ΕΕ και την ΕΚΤ σχετικά με την αλλαγή του νομίσματος. Παράλληλα είχε ενεργό ρόλο στην οργάνωση και λειτουργία του Κέντρου Κερμάτων, όπου έγινε η παραλαβή, επεξεργασία και καταστροφή των κερμάτων της κυπριακής λίρας. Μετά το πρώτο τρίμηνο του 2008, η Υπηρεσία Ο&Μ εργάστηκε στην αναδιοργάνωση των θησαυροφυλακίων της Τράπεζας, καθώς επίσης, στην αναδιοργάνωση της εσωτερικής αλληλογραφίας και της λειτουργίας της ομάδας κλητήρων της Τράπεζας. Συνέχισε, επίσης, τη συστηματική παρακολούθηση των ιστοσελίδων και την υποστήριξη των Τμημάτων της Τράπεζας, που ενημερώνουν τις ιστοσελίδες για την έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση του κοινού. Παράλληλα, είχε το συντονιστικό ρόλο στο έργο δημιουργίας του ενδοδικτυακού χώρου, έργο στο οποίο αναμείχθηκαν όλα τα Τμήματα της Τράπεζας.

Τέλος, καθ' όλη τη διάρκεια του 2008, αντιπρόσωποι του ΤΑΔ, Ο&Μ συμμετείχαν ενεργά σε ομάδες εργασίας του Ευρωσυστήματος και του ΕΣΚΤ ανάλογα με τον τομέα των αρμοδιοτήτων τους.

4.12 Εγκαταστάσεις και Ασφάλεια

Το Τμήμα Ασφάλειας και Τεχνικής Υποστήριξης έχει την ευθύνη της διατήρησης του κτηρίου και των εγκαταστάσεων της Τράπεζας σε άρτια λειτουργική κατάσταση ούτως ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή και απρόσκοπτη διεκπεραίωση των εργασιών της Τράπεζας. Ταυτόχρονα, το Τμήμα έχει την ευθύνη της διατήρησης ενός ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος, κατάλληλου για ευχάριστη και αποδοτική απασχόληση για όλο το προσωπικό. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια εφαρμόζονται αυστηρά μέτρα ασφάλειας για την προστασία των κτηριακών εγκαταστάσεων της Τράπεζας. Κατά το υπό επισκόπηση έτος ολοκληρώθηκε η αναβάθμιση του τηλεφωνικού συστήματος, του συστήματος ασφάλειας και των κεντρικών ανελκυστήρων καθώς επίσης και η εγκατάσταση νέου ψύκτη νερού του συστήματος κλιματισμού.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
2008

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Ευρωσύστημα

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ
για την περίοδο 01.01.08 - 31.12.08

		2008		2007	
		€'000	€'000	€'000	€'000
1.1	Τόκοι-Έσοδα	250.772		211.626	
1.2	Τόκοι-Έξοδα	(184.161)		(138.344)	
1	**Καθαροί Τόκοι - Έσοδα**		**66.611**		**73.282**
2.1	Πραγματοποιηθέντα κέρδη από χρηματοοικονομικές πράξεις	1.618		767	
2.2	Αποσβέσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και θέσεων	(6.917)		-	
2.3	Μεταφορές προς προβλέψεις έναντι συναλλαγματικών κινδύνων και κινδύνων λόγω διακύμανσης των τιμών	-		(17.770)	
2	**Καθαρό αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις, αποσβέσεις και προβλέψεις για κινδύνους**		**(5.299)**		**(17.003)**
3.1	Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες	1.684		1.254	
3.2	Έξοδα για αμοιβές και προμήθειες	(127)		(12)	
3	**Καθαρά Έσοδα από αμοιβές και προμήθειες**		**1.557**		**1.242**
4	Έσοδα από μετοχές και συμμετοχές		2.369		-
5	Καθαρό Αποτέλεσμα από τη συγκέντρωση και την αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος		(21.490)		-
6	Λοιπά Έσοδα		4.218		350
	Σύνολο Καθαρών Εσόδων		**47.966**		**57.871**
7	Δαπάνες Προσωπικού	(31.746)		(29.695)	
8	Διοικητικές Δαπάνες	(4.798)		(5.223)	
9	Αποσβέσεις Ενσώματων πάγιων στοιχείων ενεργητικού	(1.960)		(2.422)	
10	Υπηρεσίες παραγωγής τραπεζογραμματίων	(141)		(9.552)	
11	Λοιπά Έξοδα	(240)		(189)	
	Σύνολο Εξόδων		**(38.885)**		**(47.081)**
	Πλεόνασμα Χρήσεως		**9.081**		**10.790**
	Κατανομή Καθαρού Πλεονάσματος				
	Γενικό Αποθεματικό		1.816		2.158
	Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας		7.265		8.632
	Πλεόνασμα Χρήσεως		**9.081**		**10.790**

Οι "Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις" στις σελίδες 77-95 αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Ευρωσύστημα

Ισολογισμός κατά την 31η Δεκεμβρίου 2008

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	31-Δεκ-2008 €'000	31-Δεκ-2008 €'000	1-Ιαν-2008 €'000
1 Χρυσός και απαιτήσεις σε χρυσό		**277.685**	**264.722**
2 Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ		**427.898**	**714.224**
2.1 Απαιτήσεις έναντι του ΔΝΤ	*29.414*		*7.270*
2.2 Καταθέσεις σε τράπεζες, χρεόγραφα, δάνεια και λοιπά στοιχεία ενεργητικού	*398.484*		*706.954*
3 Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ		**771.363**	**726.113**
4 Απαιτήσεις σε ευρώ έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ		**68.500**	**710.905**
4.1 Καταθέσεις σε τράπεζες, χρεόγραφα και δάνεια	*68.500*		*710.905*
4.2 Απαιτήσεις που απορρέουν από πιστωτικές διευκολύνσεις στο πλαίσιο του ΜΣΙ ΙΙ	*0*		*0*
5 Δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα ζώνης ευρώ, σχετιζόμενα με πράξεις νομισματικής πολιτικής		**4.370.000**	**0**
5.1 Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	*1.490.000*		*0*
5.2 Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	*2.880.000*		*0*
5.3 Αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	*0*		*0*
5.4 Διαρθρωτικές αντιστρεπτέες πράξεις	*0*		*0*
5.5 Διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης	*0*		*0*
5.6 Πιστώσεις για την κάλυψη περιθωρίων	*0*		*0*
6 Λοιπές απαιτήσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ		**84.614**	**1.662.107**
7 Χρεόγραφα σε ευρώ κατοίκων ζώνης ευρώ		**2.446.054**	**1.279.658**
8 Χρέος γενικής κυβέρνησης σε ευρώ		**1.597.054**	**1.642.093**
9 Απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος		**203.295**	**196.712**
9.1 Συμμετοχή στο κεφάλαιο της ΕΚΤ	*23.076*		*7.195*
9.2 Απαιτήσεις που αντιστοιχούν στη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων	*71.951*		*0*
9.3 Απαιτήσεις που συνδέονται με γραμμάτια τα οποία καλύπτουν την έκδοση χρεογράφων της ΕΚΤ	*0*		*0*
9.4 Καθαρές απαιτήσεις που συνδέονται με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ εντός του Ευρωσυστήματος	*108.268*		*169.362*
9.5 Λοιπές απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος (καθαρές)	*0*		*20.155*
10 Στοιχεία υπό τακτοποίηση		**66.396**	**84.816**
11 Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		**378.211**	**109.598**
11.1 Κέρματα ζώνης ευρώ	*0*		*0*
11.2 Πάγια στοιχεία ενεργητικού	*14.545*		*15.564*
11.3 Λοιπά Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού	*0*		*0*
11.4 Διαφορές από αναπροσαρμογή της αξίας πράξεων εκτός ισολογισμού	*46.064*		*0*
11.5 Δεδουλευμένα έσοδα και προπληρωθέντα έξοδα	*107.575*		*72.749*
11.6 Διάφορα στοιχεία	*210.027*		*21.285*
Σύνολο Ενεργητικού		**10.691.070**	**7.390.948**

Οι "Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις" στις σελίδες 77-95 αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου
Ευρωσύστημα

Ισολογισμός κατά την 31η Δεκεμβρίου 2008

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	31-Δεκ-2008 €'000	31-Δεκ-2008 €'000	1-Ιαν-2008 €'000
1 Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία		**1.340.759**	**2.129.968**
2 Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ, σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής		**1.292.228**	**2.234.208**
2.1 Τρεχούμενοι λογαριασμοί (που καλύπτουν το σύστημα ελάχιστων αποθεματικών)	*1.291.508*		*1.660.118*
2.2 Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	*720*		*222.118*
2.3 Καταθέσεις προθεσμίας	*0*		*351.972*
2.4 Αντιστρεπτέες πράξεις εξομάλυνσης βραχυχρόνιων διακυμάνσεων της ρευστότητας	*0*		*0*
2.5 Καταθέσεις για την κάλυψη περιθωρίων	*0*		*0*
3 Λοιπές υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ		**0**	**259.240**
4 Εκδοθέντα χρεόγραφα		**0**	**0**
5 Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι λοιπών κατοίκων ζώνης ευρώ		**457.930**	**1.591.582**
5.1 Γενική κυβέρνηση	*447.501*		*1.569.264*
5.2 Λοιπές υποχρεώσεις	*10.429*		*22.318*
6 Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ		**107.141**	**61.911**
7 Υποχρεώσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ		**234**	**293.362**
8 Υποχρεώσεις σε συνάλλαγμα έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ		**0**	**145.162**
8.1 Καταθέσεις, υπόλοιπα και λοιπές υποχρεώσεις	*0*		*145.162*
8.2 Υποχρεώσεις που απορρέουν από πιστωτικές διευκολύνσεις στο πλαίσιο του ΜΣΙ ΙΙ	*0*		*0*
9 Λογαριασμός ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων του ΔΝΤ		**21.475**	**20.876**
10 Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος		**6.551.231**	**6.691**
10.1 Υποχρεώσεις που αντιστοιχούν στη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων	*0*		*0*
10.2 Υποχρεώσεις που συνδέονται με γραμμάτια τα οποία καλύπτουν την έκδοση χρεογράφων της ΕΚΤ	*0*		*0*
10.3 Καθαρές υποχρεώσεις που συνδέονται με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ εντός του Ευρωσυστήματος	*0*		*0*
10.4 Λοιπές υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος (καθαρές)	*6.551.231*		*6.691*
11 Στοιχεία υπό τακτοποίηση		**72.168**	**87.665**
12 Λοιπές υποχρεώσεις		**290.805**	**94.227**
12.1 Διαφορές από αναπροσαρμογή της αξίας πράξεων εκτός ισολογισμού	*47.665*		*0*
12.2 Δεδουλευμένα έξοδα και προεισπραχθέντα έσοδα	*30.657*		*22.721*
12.3 Διάφορα στοιχεία	*212.483*		*71.506*
13 Προβλέψεις		**160.264**	**140.236**
14 Λογαριασμοί αναπροσαρμογής		**325.947**	**255.381**
15 Κεφάλαιο και αποθεματικά		**61.807**	**59.649**
15.1 Κεφάλαιο	*30.000*		*30.000*
15.2 Αποθεματικά	*31.807*		*29.649*
16 Πλεόνασμα Χρήσεως		**9.081**	**10.790**
Σύνολο Παθητικού		**10.691.070**	**7.390.948**

30 Μαρτίου, 2009

Δρ. Αθανάσιος Ορφανίδης
Διοικητής

Οι "Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις" στις σελίδες 77-95 αποτελούν μέρος των Οικονομικών Καταστάσεων.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Γενικές αρχές κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων

Με εφαρμογή από την 1 Ιανουαρίου 2008 οι οικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) ετοιμάζονται, σύμφωνα με το Άρθρο 57(2) των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων 2002-2007, με βάση εγκεκριμένες λογιστικές αρχές που εκάστοτε ισχύουν για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) όπως αυτές καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2006/16 όπως αυτή έχει τροποποιηθεί από την Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2008/21.

Οι αρχές αυτές, αν και βασίζονται σε γενικώς αποδεκτές λογιστικές αρχές, έχουν σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη το ιδιαίτερο καθεστώς λειτουργίας των εθνικών κεντρικών τραπεζών (ΕθνΚΤ) του Ευρωσυστήματος.

Βασικές λογιστικές αρχές

Οι βασικές λογιστικές αρχές, οι οποίες ισχύουν για το Ευρωσύστημα και εφαρμόζονται και από την ΚΤΚ, είναι οι εξής:

Η αρχή της οικονομικής πραγματικότητας και της διαφάνειας στην απεικόνιση των χρηματοοικονομικών στοιχείων της Τράπεζας ώστε να παρουσιάζουν την πραγματική οικονομική της κατάσταση.

Η αρχή της συντηρητικότητας. Με βάση την αρχή αυτή, τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από την αποτίμηση του χρυσού, των χρηματοοικονομικών μέσων σε ξένο νόμισμα και των χρεογράφων δεν λογίζονται ως έσοδα στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως, αλλά μεταφέρονται απευθείας σε λογαριασμούς αναπροσαρμογής (revaluation accounts). Αντίθετα, οι μη πραγματοποιθείσες ζημίες από αποτίμηση που προκύπτουν στο τέλος της χρήσεως και υπερβαίνουν προηγούμενα μη πραγματοποιθέντα κέρδη που έχουν καταγραφεί στους λογαριασμούς αναπροσαρμογής λογίζονται ως έξοδα και μεταφέρονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως.

Η αρχή της αναγνώρισης γεγονότων που συνέβησαν μεταξύ της ημερομηνίας κλεισίματος του ετήσιου ισολογισμού και της ημερομηνίας έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων. Εφόσον τα γεγονότα αυτά επηρεάζουν ουσιωδώς την οικονομική κατάσταση της Τράπεζας, πραγματοποιείται προσαρμογή των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού.

Η αρχή της ουσιαστικότητας.

Η αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας. Οι οικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.

Η αρχή των δεδουλευμένων εσόδων / εξόδων. Τα έσοδα και τα έξοδα αναγνωρίζονται στο οικονομικό έτος το οποίο αφορούν, ανεξάρτητα από το χρόνο είσπραξης ή πληρωμής τους.

Η αρχή της συνέπειας και συγκρισιμότητας. Τα κριτήρια για την αποτίμηση των στοιχείων του ισολογισμού και τη λογιστικοποίηση των αποτελεσμάτων εφαρμόζονται με συνέπεια, προκειμένου να διασφαλίζεται η συγκρισιμότητα των στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις.

Ο λογαριασμός αποτελεσμάτων χρήσεως για το 2007 έχει μεταφραστεί σε ευρώ, αλλά η βάση ετοιμασίας παρέμεινε η ίδια που ακολουθούσε η ΚΤΚ μέχρι το τέλος του 2007.

Λογιστική καταγραφή συναλλαγών

Σύμφωνα με την Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2006/16, συναλλαγές σε ξένο νόμισμα, χρηματοοικονομικά μέσα σε ξένο νόμισμα και δεδουλευμένοι τόκοι καταγράφονται με ημερομηνία αξίας την ημερομηνία του διακανονισμού της συναλλαγής (Οικονομική προσέγγιση – εναλλακτική μέθοδος). Δεδουλευμένοι τόκοι σε σχέση με συναλλαγές σε συνάλλαγμα καθώς και οι σχετικές διαφορές υπέρ ή υπό το άρτιο υπολογίζονται και λογιστικοποιούνται σε ημερήσια βάση.

Στο τέλος του οικονομικού έτους τα χρηματοοικονομικά μέσα και υποχρεώσεις αποτιμώνται στις τρέχουσες τιμές της αγοράς. Αυτό ισχύει για συναλλαγές τόσο εντός όσο και εκτός ισολογισμού.

Το μέσο αγοραίο κόστος και η αξία για κάθε τοποθέτηση σε ξένο νόμισμα υπολογίζονται στη βάση του συνόλου των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού σε κάθε νόμισμα, τόσο για τοποθετήσεις εντός ισολογισμού όσο και τοποθετήσεις εκτός ισολογισμού.

Κανόνες αποτίμησης του ισολογισμού

Οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις της Τράπεζας σε ξένα νομίσματα και χρυσό αποτιμώνται με βάση τις ισχύουσες ισοτιμίες της ημερομηνίας κλεισίματος του ισολογισμού που αναφέρονται στο δελτίο συναλλαγματικών ισοτιμιών της ΕΚΤ.

Τα έσοδα και τα έξοδα μετατρέπονται σε ευρώ με την ισοτιμία που ίσχυε κατά το χρόνο της συναλλαγής.

Για το χρυσό δεν γίνεται καμία διάκριση μεταξύ των διαφορών από αναπροσαρμογή της τιμής και της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Λογιστικοποιείται μία και μόνη αποτίμηση της αξίας του χρυσού με βάση την τιμή του σε ευρώ ανά ουγγία καθαρού χρυσού, όπως αυτή προκύπτει από τη συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ / δολαρίου ΗΠΑ την ημερομηνία κλεισίματος του ισολογισμού.

Η αναπροσαρμογή της αξίας των απαιτήσεων και υποχρεώσεων σε συνάλλαγμα γίνεται χωριστά κατά νόμισμα, συμπεριλαμβανομένων των εντός και εκτός ισολογισμού στοιχείων.

Τα χρεόγραφα, τα οποία αποτελούν το εμπορεύσιμο χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας αποτιμώνται στις μέσες αγοραίες τιμές της ημερομηνίας κλεισίματος του ισολογισμού, χωριστά για κάθε τίτλο (κατά ISIN).

Τα χρεόγραφα που αποτελούν το χαρτοφυλάκιο χρεογράφων που κρατούνται μέχρι τη λήξη αποτιμώνται στο κόστος κτήσεως μείον / πλέον αποσβέσεις του υπέρ / υπό το άρτιον διαφορών.

Αναγνώριση εσόδων

Τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και οι πραγματοποιηθήσες ζημιές από πράξεις επί συναλλάγματος και χρεογράφων μεταφέρονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως. Το αγοραίο κόστος των στοιχείων που έχουν διατεθεί υπολογίζεται με βάση τη μέθοδο του μέσου αγοραίου κόστους των αντίστοιχων στοιχείων σε ημερήσια βάση, λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση των οποιωνδήποτε διαφοροποιήσεων στις τιμές συναλλάγματος και στις αγοραίες τιμές.

Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από αποτιμήσεις δεν αναγνωρίζονται ως έσοδα αλλά μεταφέρονται απευθείας σε λογαριασμούς αναπροσαρμογής. Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές από αποτιμήσεις, στο βαθμό που υπερβαίνουν προηγούμενα κέρδη από αποτίμηση και τα οποία έχουν καταγραφεί στον αντίστοιχο λογαριασμό αναπροσαρμογής, αναγνωρίζονται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως και δεν μπορούν να αντιστραφούν έναντι μελλοντικών μη πραγματοποιηθέντων κερδών.

Διαφορές υπέρ ή υπό το άρτιο που προκύπτουν από αγορασθέντα χρεόγραφα υπολογίζονται και αποσβένονται κατά την εναπομένουσα ζωή των χρεογράφων και εμφανίζονται ως μέρος των εσόδων από τόκους.

Στοιχεία πάγιου ενεργητικού

Τα στοιχεία πάγιου ενεργητικού αποτιμώνται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις. Οι αποσβέσεις διενεργούνται με τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης για όλη τη διάρκεια της προσδοκώμενης ωφέλιμης ζωής του κάθε στοιχείου ως ακολούθως:

Κατηγορία παγίων	Περίοδος απόσβεσης
Εξοπλισμός πληροφορικής, μηχανοκίνητα	4 χρόνια
Έπιπλα, κτιριακός εξοπλισμός και άλλος εξοπλισμός	10 χρόνια
Κτίρια	25 χρόνια
Στοιχεία αγοραίας αξίας κάτω των €10.000	Δεν κεφαλαιοποιούνται

Κεφαλαιουχική κλείδα ΕΣΚΤ

Η κεφαλαιουχική κλείδα αποτελεί ένα μέτρο του σχετικού εθνικού μεγέθους κάθε χώρας μέλους της ΕΕ και υπολογίζεται, κατά ίσα μέρη, στη βάση του ΑΕΠ και του πληθυσμού. Η κλείδα χρησιμοποιείται ως η βάση για την κατανομή του κεφαλαίου της ΕΚΤ στις ΕθνΚΤ, και, σύμφωνα με το καταστατικό του ΕΣΚΤ, αυτή θα πρέπει να αναθεωρείται κάθε πέντε χρόνια και κάθε φορά που ένα νέο κράτος γίνεται μέλος της ΕΕ.

Η κλείδα του Ευρωσυστήματος αποτελεί την κεφαλαιουχική κλείδα προσαρμοσμένη για τις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος μόνο και χρησιμοποιείται ως βάση για την κατανομή του νομισματικού εισοδήματος, των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία και των κερδοζημιών της ΕΚΤ.

Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία

Τα τραπεζογραμμάτια ευρώ εκδίδονται από την ΕΚΤ και τις ΕθνΚΤ που μαζί αποτελούν το Ευρωσύστημα. Το 8% της συνολικής αξίας των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία εκδίδεται για λογαριασμό της ΕΚΤ και το υπόλοιπο 92% για λογαριασμό των ΕθνΚΤ. Η συνολική αξία των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων κατανέμεται στις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος κατά την τελευταία εργάσιμη μέρα κάθε μήνα σύμφωνα με την κλείδα κατανομής. Το μερίδιο της αξίας των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία που αναλογεί στην ΚΤΚ απεικονίζεται στον ισολογισμό στο στοιχείο παθητικού «Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία».

Η διαφορά μεταξύ της αξίας των τραπεζογραμματίων που κατανέμεται σε κάθε εθνική κεντρική τράπεζα σύμφωνα με την κλείδα κατανομής τραπεζογραμματίων και της αξίας των τραπεζογραμματίων που αυτή πράγματι θέτει σε κυκλοφορία, δημιουργεί υπόλοιπα απαιτήσεων ή υποχρεώσεων εντός του Ευρωσυστήματος. Αυτές οι απαιτήσεις ή υποχρεώσεις, οι οποίες είναι έντοκες, απεικονίζονται αντίστοιχα στα στοιχεία του ισολογισμού στις «καθαρές απαιτήσεις σχετικές με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ στο Ευρωσύστημα» ή «καθαρές υποχρεώσεις σχετικές με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ στο Ευρωσύστημα» κάτω από τα στοιχεία «Απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος» ή «Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος».

Κατά τα πρώτα πέντε έτη που ακολουθούν την αλλαγή του νομίσματος ενός κράτους μέλους και την εισαγωγή του ευρώ, οι απαιτήσεις ή υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος που προκύπτουν από την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ, αναπροσαρμόζονται έτσι που να αποφεύγονται σημαντικές διαφοροποιήσεις στα εισοδήματα της συγκεκριμένης ΕθνΚΤ σε σύγκριση με προηγούμενα χρόνια. Αυτές οι αναπροσαρμογές λαμβάνουν υπόψη τις διαφορές μεταξύ της μέσης αξίας των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία για κάθε ΕθνΚΤ κατά την υπό αναφορά περίοδο και τη μέση αξία των τραπεζογραμματίων που θα κατανέμονταν στην ίδια ΕθνΚΤ με βάση την κλείδα κατανομής τραπεζογραμματίων κατά την ίδια περίοδο. Η αναπροσαρμογή αυτή μειώνεται σταδιακά κάθε έτος μέχρι την πρώτη μέρα του έκτου έτους που ακολουθεί την αλλαγή του νομίσματος οπότε πλέον τα έσοδα από τα τραπεζογραμμάτια κατανέμονται κατ' αναλογία της συμμετοχής της κάθε ΕθνΚΤ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ. Για την ΚΤΚ η περίοδος αναπροσαρμογής λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2013.

Τα έσοδα ή έξοδα από τόκους που απορρέουν από αυτές τις απαιτήσεις ή υποχρεώσεις εκκαθαρίζονται μέσω των λογαριασμών της ΕΚΤ και απεικονίζονται

στον λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως στο στοιχείο 1 – «Καθαρά έσοδα από τόκους».

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ έχει αποφασίσει ότι τα έσοδα που απορρέουν από το μερίδιό της (8%) επί της συνολικής αξίας των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων που έχουν εκδοθεί για λογαριασμό της θα αναγνωρίζονται στις ΕθνΚΤ κατά το οικονομικό έτος το οποίο αφορούν και θα διανέμονται τη δεύτερη εργάσιμη μέρα του επόμενου έτους υπό τη μορφή ενδιάμεσης διανομής κέρδους. Τα έσοδα αυτά θα διανέμονται εξ' ολοκλήρου εκτός αν το καθαρό κέρδος της ΕΚΤ για το συγκεκριμένο έτος είναι μικρότερο του εισοδήματός της επί των τραπεζογραμματίων σε κυκλοφορία και με την επιφύλαξη τυχόν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου να μειώσει αυτό το εισόδημα λόγω εξόδων της ΕΚΤ σε σχέση με την έκδοση και διαχείριση τραπεζογραμματίων ευρώ.

Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί επίσης να αποφασίσει την παρακράτηση μέρους ή ολόκληρων των εσόδων από το εκδοτικό δικαίωμα της ΕΚΤ και μεταφορά του στην πρόβλεψη έναντι κινδύνων από τη διακύμανση των συναλλαγματικών ισοτιμιών, των επιτοκίων και της τιμής του χρυσού. Το μέρος των εσόδων που αναλογούν στην ΚΤΚ απεικονίζονται στον λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως στο στοιχείο 4 – «Έσοδα από συμμετοχές».

Για το 2008, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε κατά τη συνεδρία του στις 18 Δεκεμβρίου 2008, την μερική διανομή των εσόδων από το εκδοτικό δικαίωμα της ΕΚΤ αφού κατακρατήσει πρώτα το αναγκαίο ποσό για την συμπλήρωση μέχρι του ανώτατου επιτρεπτού ορίου, της πρόβλεψης της ΕΚΤ έναντι κινδύνων από τη διακύμανση των συναλλαγματικών ισοτιμιών, των επιτοκίων και της τιμής του χρυσού.

Υπόλοιπα εντός του Ευρωσυστήματος

Υπόλοιπα εντός του Ευρωσυστήματος που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα της κατανομής των τραπεζογραμματίων ευρώ απεικονίζονται στον ισολογισμό κάτω από το στοιχείο «Καθαρές Απαιτήσεις που συνδέονται με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ εντός του Ευρωσυστήματος».

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

1. Χρυσός και έσοδα από χρυσό

Το στοιχείο αυτό περιλαμβάνει τα διαθέσιμα της ΚΤΚ σε χρυσό διεθνών προδιαγραφών τα οποία στις 31 Δεκεμβρίου 2008 ανέρχονταν σε 446.794,79 ουγγιές (1/1/2008 – 465.910,27 ουγγίες). Χρυσός βάρους 19,1 χιλ. ουγγίες μεταβιβάστηκε στην ΕΚΤ στις 3 Ιανουαρίου, 2008 ως μέρος της εισφοράς της ΚΤΚ στα συναλλαγματικά αποθέματα της ΕΚΤ σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 30 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ. Με αγοραία αξία €621,542 ανά ουγγία, τα διαθέσιμα χρυσού της ΚΤΚ αποτιμούνταν στα €277,7 εκατ. κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. Τα διαθέσιμα σε χρυσό φυλάσσονται σε κεντρικές τράπεζες του εξωτερικού.

Η αποτίμηση του χρυσού γίνεται με βάση την τιμή του σε ευρώ ανά ουγγία καθαρού χρυσού που ισχύει στο τέλος του έτους και αναφέρεται στο ειδικό δελτίο συναλλαγματικών ισοτιμιών της ΕΚΤ. Το συνολικό ποσό ανατίμησης που έχει προκύψει από την άνοδο της τιμής του χρυσού κατά το 2008 ανέρχεται σε €23,8 εκατ. και απεικονίζεται στο στοιχείο 14 του παθητικού.

2. Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ

Στο στοιχείο αυτό περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων (SDRs) έναντι του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και άλλες απαιτήσεις σε συνάλλαγμα από χώρες εκτός ζώνης ευρώ.

2.1 Απαιτήσεις έναντι του ΔΝΤ

	31 Δεκεμβρίου 2008 €΄000	1 Ιανουαρίου 2008 €΄000	Αλλαγή €΄000
Μερίδιο συμμετοχής της Κύπρου στο ΔΝΤ (SDR139,6 εκατ.)	154.230	149.930	4.300
Καταθέσεις ΔΝΤ	(126.780)	(145.034)	18.254
Αποθεματικό με ΔΝΤ	27.450	4.896	22.554
Διαθέσιμα SDR	1.964	2.374	(410)
Σύνολο απαιτήσεων έναντι του ΔΝΤ	**29.414**	**7.270**	**22.144**

2.2 Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα

	31 Δεκεμβρίου 2008 €΄000	1 Ιανουαρίου 2008 €΄000	Αλλαγή €΄000
Καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού	50.649	530.493	(479.844)
Εμπορεύσιμοι μη προθεσμιακοί τίτλοι	347.649	176.244	171.405
Άλλες απαιτήσεις	186	217	(31)
Σύνολο	**398.484**	**706.954**	**(308.470)**

3. Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ

	31 Δεκεμβρίου 2008 €΄000	1 Ιανουαρίου 2008 €΄000	Αλλαγή €΄000
Καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού	414.287	548.463	(134.176)
Εμπορεύσιμοι μη προθεσμιακοί τίτλοι	357.076	177.650	179.426
Σύνολο	**771.363**	**726.113**	**45.250**

Οι καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού περιλαμβάνουν απαίτηση ύψους €305 εκατ. που απορρέει από αντιστρεπτέα συναλλαγή της Τράπεζας με αντισυμβαλλόμενο εγχώριο πιστωτικό ίδρυμα στο πλαίσιο της Συμφωνίας μεταξύ ΕΚΤ και Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (FED) για την παροχή ρευστότητας σε δολάρια ΗΠΑ μέσω δημοπρασιών καθορισμένης διάρκειας (US dollar Term Auction Facility).

Στα πλαίσια του προγράμματος αυτού, δολάρια Αμερικής παραχωρήθηκαν από την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ στην ΕΚΤ μέσω προσωρινής

συμφωνίας ανταλλαγής νομισμάτων (πράξη swap) με σκοπό τη βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση, σε δολάρια ΗΠΑ, σε πιστωτικά ιδρύματα του Ευρωσυστήματος. Ταυτόχρονα η ΕΚΤ διενήργησε πράξεις ανταλλαγής (swap) με τις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος, οι οποίες χρησιμοποίησαν τα κεφάλαια αυτά για τη διενέργεια πράξεων χορήγησης ρευστότητας με αντισυμβαλλομένους του Ευρωσυστήματος (πιστωτικά ιδρύματα).

Επιπρόσθετα, οι καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού περιλαμβάνουν απαίτηση που απορρέει από αντιστρεπτέα συναλλαγή της Τράπεζας με αντισυμβαλλόμενο εγχώριο πιστωτικό ίδρυμα σε σχέση με χρηματοδότηση σε ελβετικά φράγκα πιστωτικών ιδρυμάτων του Ευρωσυστήματος. Τα ελβετικά φράγκα προμηθεύτηκαν στην ΕΚΤ από την Εθνική Τράπεζα της Ελβετίας με πράξεις ανταλλαγής (swap) έναντι ευρώ. Ταυτόχρονα η ΕΚΤ δημιούργησε πράξεις ανταλλαγής (swap) με ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος οι οποίες χρησιμοποίησαν τα κεφάλαια αυτά για τη διενέργεια πράξεων χορήγησης ρευστότητας σε αντισυμβαλλομένους του Ευρωσυστήματος (πιστωτικά ιδρύματα).

Οι πράξεις αυτές δημιούργησαν μη τοκοφόρα υπόλοιπα εντός του Ευρωσυστήματος μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ.

4. Απαιτήσεις σε ευρώ έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ

Το στοιχείο αυτό περιλαμβάνει καταθέσεις σε ευρώ σε πιστωτικά ιδρύματα εκτός της ζώνης του ευρώ.

	31 Δεκεμβρίου 2008 €΄000	1 Ιανουαρίου 2008 €΄000	Αλλαγή €΄000
Υπόλοιπα με πιστωτικά ιδρύματα	68.500	710.905	(642.405)
Χρεόγραφα	0	0	0
Σύνολο	**68.500**	**710.905**	**(642.405)**

5. Δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα ζώνης ευρώ σχετιζόμενα με πράξεις νομισματικής πολιτικής

	31 Δεκεμβρίου 2008 €΄000	1 Ιανουαρίου 2008 €΄000	Αλλαγή €΄000
5.1 – Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης	1.490.000	0	1.490.000
5.2 – Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης	2.880.000	0	2.880.000
Σύνολο	**4.370.000**	**0**	**4.370.000**

Στο στοιχείο αυτό εμφανίζονται τα υπόλοιπα των λογαριασμών χορηγήσεων της ΚΤΚ προς τα πιστωτικά ιδρύματα στην Κύπρο, στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στις χώρες της ζώνης του ευρώ.

5.1 Πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης

Οι πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης αποτελούν πράξεις ανοικτής αγοράς, που διενεργούνται από το Ευρωσύστημα, με τη μορφή αντιστρεπτέων συναλλαγών, μέσω εβδομαδιαίων τακτικών δημοπρασιών. Έχουν διάρκεια μίας εβδομάδας και αποσκοπούν στην παροχή ρευστότητας προς το πιστωτικό σύστημα.

5.2 Πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης

Οι πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης αποτελούν πράξεις ανοικτής αγοράς, που διενεργούνται από το Ευρωσύστημα με τη μορφή αντιστρεπτέων συναλλαγών, μέσω μηνιαίων τακτικών δημοπρασιών. Είναι διάρκειας τριών μηνών και αποσκοπούν στην παροχή συμπληρωματικής ρευστότητας προς το πιστωτικό σύστημα.

6. Λοιπές απαιτήσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ

Οι απαιτήσεις αυτές αφορούν κυρίως προθεσμιακές καταθέσεις της ΚΤΚ, σε ευρώ, σε ανταποκριτές της ζώνης του ευρώ οι οποίες δεν σχετίζονται με πράξεις νομισματικής πολιτικής.

7. Χρεόγραφα σε ευρώ κατοίκων ζώνης ευρώ

	31 Δεκεμβρίου 2008 €΄000	1 Ιανουαρίου 2008 €΄000	Αλλαγή €΄000
Χρεόγραφα που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία	1.399.258	390.299	1.008.959
Χρεόγραφα σε αποσβεσμένο κόστος	1.046.796	889.359	157.437
Σύνολο	**2.446.054**	**1.279.658**	**1.166.396**

Τα χρεόγραφα σε αποσβεσμένο κόστος αφορούν χρεόγραφα με καθορισμένες ή προσδιορίσιμες πληρωμές και καθορισμένη λήξη και αποτελούν επενδυτικό χαρτοφυλάκιο που προορίζεται να διακρατηθεί μέχρι τη λήξη του. Τα συγκριτικά υπόλοιπα κατά την 1 Ιανουαρίου 2008 έχουν αναπροσαρμοστεί για να απεικονίζουν την αλλαγή στην πολιτική κατάταξης του στοιχείου αυτού (πριν την 31 Δεκεμβρίου 2008 τα χρεόγραφα αυτά απεικονίζονταν στο στοιχείο ενεργητικού 11.3 «Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία»).

8. Χρέος Γενικής Κυβέρνησης σε ευρώ

Αφορά αποκλειστικά τις απαιτήσεις της ΚΤΚ επί της Κυπριακής Κυβέρνησης για το μακροπρόθεσμο δάνειο που εκδόθηκε πριν την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ. Το δάνειο είναι αρχικής διάρκειας 30 ετών, από τις 4 Ιουλίου 2002, με τα πρώτα πέντε έτη ως περίοδο χάριτος όσον αφορά το κεφάλαιο και με ετήσιο επιτόκιο 3% βάσει επίσημης συμφωνίας μεταξύ της Τράπεζας και του Υπουργείου Οικονομικών.

Κατά την διάρκεια του 2008 έγιναν αποπληρωμές κεφαλαίου ύψους €45 εκατ. (2007: μηδέν) και πληρωμές τόκων ύψους €49,3 εκατ. (2007: €49,3).

9. Απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος

9.1 Συμμετοχή στο κεφάλαιο της ΕΚΤ

Το στοιχείο αυτό περιλαμβάνει τη συμμετοχή της ΚΤΚ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ. Σύμφωνα με το Άρθρο 28 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, οι ΕθνΚΤ του ΕΣΚΤ είναι οι

μόνοι εγγεγραμμένοι μεριδιούχοι και κάτοχοι του κεφαλαίου της ΕΚΤ. Η εγγραφή στο κεφάλαιο της ΕΚΤ πραγματοποιείται σύμφωνα με την κλείδα κατανομής κάθε ΕθνΚΤ, η οποία ισούται με το άθροισμα του 50% του μεριδίου συμμετοχής του οικείου κράτους-μέλους στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του 50% του μεριδίου συμμετοχής του στον πληθυσμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 29 παρ. 1 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ). Η τελευταία αναθεώρηση έγινε την 1 Ιανουαρίου 2009 (βλέπε σημείωση «Πράξεις μετά την ημερομηνία του ισολογισμού»).

Οι ΕθνΚΤ εκτός ευρωζώνης καλούνται να καταβάλουν μόνο το 7% που τους αναλογεί. Με την ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ΟΝΕ την 1 Ιανουαρίου 2008 η ΚΤΚ κατέβαλε και το υπόλοιπο 93% του κεφαλαίου στην ΕΚΤ αυξάνοντας έτσι το ποσό του καταβληθέντος κεφαλαίου σε €7,2 εκατ. Επίσης συνείσφερε σύμφωνα με την κλείδα κατανομής της στις προβλέψεις και τα αποθεματικά της ΕΚΤ αυξάνοντας το ποσό συμμετοχής της στο γενικό κεφάλαιο της ΕΚΤ σε €23,1 εκατ..

9.2 Απαιτήσεις από τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ

Αφορούν τις απαιτήσεις της ΚΤΚ που απορρέουν από τη μεταφορά συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ, σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης Ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 30 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ).

Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα μεταφέρθηκαν κατ' αναλογία του μεριδίου συμμετοχής της ΚΤΚ στο καταβεβλημένο κεφάλαιο της ΕΚΤ και αφορούσαν κατά 85% δολάρια ΗΠΑ και κατά 15% χρυσό.

Οι απαιτήσεις αυτές μεταφράστηκαν σε ευρώ, με βάση τις ισοτιμίες που ίσχυαν κατά το χρόνο της μεταβίβασης τους και αποφέρουν τόκο που υπολογίζεται με το εκάστοτε οριακό επιτόκιο κύριας αναχρηματοδότησης εκτός του μέρους που αποτελείται από χρυσό και το οποίο φέρει μηδενικό επιτόκιο.

Η αύξηση της κεφαλαιουχικής κλείδας της ΚΤΚ κατά την 1 Ιανουαρίου 2009 αύξησε τις απαιτήσεις από τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων από €72 εκατ. σε €78,9 εκατ..

9.4 Καθαρές απαιτήσεις από την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ στη ζώνη του ευρώ

Στο στοιχείο αυτό περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις της ΚΤΚ έναντι του Ευρωσυστήματος σε σχέση με την κατανομή των τραπεζογραμματίων ευρώ στο Ευρωσύστημα (είδε «Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία» και «Υπόλοιπα εντός του Ευρωσυστήματος» στις σημειώσεις για τις λογιστικές αρχές).

10. Στοιχεία ενεργητικού υπό τακτοποίηση

Περιλαμβάνονται υπόλοιπα υπό τακτοποίηση διαφόρων ενδιάμεσων λογαριασμών κατά κύριο λόγο σε σχέση με τις επιταγές που διακανονίζονται μέσω του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού επιταγών.

11. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

11.2 Πάγια στοιχεία ενεργητικού

	Οικόπεδα & κτίρια €'000	Έπιπλα & εξοπλισμός €'000	Εξοπλισμός πληροφορικής & λογισμικά €'000	Μηχανοκίνητα €'000	Σύνολο €'000
Κόστος					
Κατά 01/01/08	22.106	11.230	5.158	938	39.432
Αγορές	50	424	467	0	941
Διάθεση	0	0	0	0	0
Κατά 31/12/08	**22.156**	**11.654**	**5.625**	**938**	**40.373**
Συσσωρευμένες αποσβέσεις					
Κατά 01/01/08	10.694	7.716	4.875	583	23.868
Χρέωση	817	545	417	181	1.960
Διάθεση	0	0	0	0	0
Κατά 31/12/08	**11.511**	**8.261**	**5.292**	**764**	**25.828**
Καθαρή αξία					
Κατά 31/12/08	**10.645**	**3.393**	**333**	**174**	**14.545**
Κατά 01/01/08	11.412	3.514	283	355	15.564

11.3 Λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Δεν υφίστανται συμμετοχές σε θυγατρικές ή επενδύσεις σε χαρτοφυλάκια επενδύσεων συνδεδεμένα με στοιχεία παθητικού.

11.4 Διαφορές από αναπροσαρμογή της αξίας πράξεων εκτός ισολογισμού

Αφορά αποτίμηση συμβολαίων ανταλλαγής νομισμάτων με βάση τις ισοτιμίες νομισμάτων κατά το τέλος του έτους.

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

1. Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία

Αφορά, κατά κύριο λόγο, το μερίδιο της ΚΤΚ στο σύνολο των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ, υπολογιζόμενο με βάση την κλείδα κατανομής τραπεζογραμματίων της Τράπεζας (βλέπε «Τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία» στις σημειώσεις για τις λογιστικές αρχές).

Για το 2008, που είναι το πρώτο έτος της αλλαγής νομίσματος, συμπεριλαμβάνει επίσης τα τραπεζογραμμάτια σε κυπριακή λίρα συνολικής αξίας €82,2 εκατ. που έπαυσε να είναι νομίμως κυκλοφορούν νόμισμα μετά την εισαγωγή του ευρώ, τα οποία, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2008 δεν είχαν επιστραφεί για ανταλλαγή με ευρώ. Από τη 1 Ιανουαρίου 2009 η αξία των τραπεζογραμματίων αυτών θα απεικονίζεται στο στοιχείο 12 του παθητικού του ισολογισμού - «Λοιπές υποχρεώσεις».

2. Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής

	31 Δεκεμβρίου 2008 €΄000	1 Ιανουαρίου 2008 €΄000	Αλλαγή €΄000
2.1 – Τρεχούμενοι λογαριασμοί (συμπεριλαμβανομένων υποχρεωτικών καταθέσεων)	1.291.508	1.660.118	(368.610)
2.2 – Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων	720	222.118	(221.398)
2.3 – Καταθέσεις προθεσμίας	0	351.972	(351.972)
Σύνολο	**1.292.228**	**2.234.208**	**(941.980)**

2.1 Τρεχούμενοι λογαριασμοί (συμπεριλαμβανομένων υποχρεωτικών καταθέσεων)

Οι λογαριασμοί αυτοί περιέχουν τις καταθέσεις των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων με την ΚΤΚ οι οποίες χρησιμοποιούνται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης τους για τήρηση ελάχιστων αποθεματικών στο Ευρωσύστημα και για την τακτοποίηση των μεταξύ τους πληρωμών.

2.2 Διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων

Αφορά την πάγια διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων που παρέχει το Ευρωσύστημα στα πιστωτικά ιδρύματα.

Ειδικότερα πρόκειται για τις καταθέσεις μίας ημέρας (overnight), με προκαθορισμένο επιτόκιο, των πιστωτικών ιδρυμάτων στην ΚΤΚ, στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής στις χώρες της ζώνης του ευρώ.

2.3 Καταθέσεις προθεσμίας

Οι καταθέσεις προθεσμίας αποτελούν πράξεις ανοικτής αγοράς καθορισμένου επιτοκίου που διενεργούνται από το Ευρωσύστημα μέσω δημοπρασιών για την απορρόφηση της υπερβάλλουσας ρευστότητας εντός του Ευρωσυστήματος, στο πλαίσιο πράξεων εξομάλυνσης βραχυπρόθεσμων διακυμάνσεων της ρευστότητας. Οι καταθέσεις προθεσμίας που αναφέρονται στην 01/01/2008 αφορούσαν πράξεις ανοικτής αγοράς πριν την ένταξη στην ΟΝΕ.

3. Λοιπές υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων ζώνης ευρώ

Αναφέρεται σε καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων που δε σχετίζονται με πράξεις νομισματικής πολιτικής. Όλοι οι λογαριασμοί αυτοί έκλεισαν κατά τη διάρκεια του 2008 μετά την εισαγωγή του ευρώ.

5. Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ

Περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο τα υπόλοιπα των καταθέσεων της κυβέρνησης και άλλων οργανισμών του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

6. Υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι μη κατοίκων ζώνης ευρώ

Περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο τα υπόλοιπα καταθέσεων σε ευρώ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επαναχρηματοδότηση έργων στην Κύπρο.

7. Υποχρεώσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ

Αφορούν κατά κύριο λόγο έντοκες καταθέσεις δημόσιων οργανισμών σε συνάλλαγμα. Τα υπόλοιπα την 1 Ιανουαρίου 2008 περιλαμβάνουν επίσης καταθέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων σε συνάλλαγμα. Οι λογαριασμοί αυτοί έκλεισαν κατά τη διάρκεια του 2008.

9. Λογαριασμός ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων του ΔΝΤ

Στο λογαριασμό αυτό εμφανίζονται οι υποχρεώσεις της Τράπεζας προς το ΔΝΤ από κατανομές ειδικών τραβηκτικών δικαιωμάτων (SDRs) ύψους SDR19.438 χιλιάδων ως αποτέλεσμα της συμμετοχής της Κύπρου στο ΔΝΤ.

Η σε ευρώ αύξηση της υποχρέωσης αυτής οφείλεται αποκλειστικά σε αναπροσαρμογή λόγω διαφοροποιήσεων στις συναλλαγματικές ισοτιμίες μεταξύ ευρώ και SDR.

10. Υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος

Πρόκειται για τις καθαρές υποχρεώσεις έναντι της ΕΚΤ που απορρέουν από τις διασυνοριακές συναλλαγές της Τράπεζας με τις λοιπές ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος, με την ΕΚΤ, καθώς και με τις ΕθνΚΤ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμμετέχουν στο σύστημα TARGET2 (Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο).

Η δημιουργία των υποχρεώσεων αυτών οφείλεται αφενός στη μεταφορά της υπερβάλλουσας ρευστότητας των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων προς τις λοιπές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την ένταξη στην ΟΝΕ την 1.1.2008 και αφετέρου στις χορηγήσεις προς τα πιστωτικά ιδρύματα στην Κύπρο, στο πλαίσιο άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής. Μέρος της υποχρέωσης οφείλεται στην άντληση κεφαλαίων από το TARGET2 για τοποθετήσεις σε επενδύσεις σε ευρώ.

Περιλαμβάνει επίσης την καθαρή υποχρέωση που προκύπτει στο τέλος του έτους μεταξύ της διαφοράς του νομισματικού εισοδήματος που συγκεντρώνεται και αυτού που διανέμεται.

11. Στοιχεία παθητικού υπό τακτοποίηση

Αφορά κατά κύριο λόγο υποχρέωση προς την κυβέρνηση σε σχέση με τις επιταγές που διακανονίζονται μέσω του Κυπριακού Γραφείου Συμψηφισμού επιταγών.

12. Λοιπές υποχρεώσεις

12.1 Διαφορές από αναπροσαρμογή της αξίας πράξεων εκτός ισολογισμού

Αφορά αποτίμηση συμβολαίων ανταλλαγής νομισμάτων με βάση τις ισοτιμίες νομισμάτων κατά το τέλος του έτους.

13. Προβλέψεις

	31 Δεκεμβρίου 2008 €΄000	1 Ιανουαρίου 2008 €΄000	Αλλαγή €΄000
Συνταξιοδοτικά ωφελήματα	98.351	87.429	10.922
Πρόβλεψη έναντι κινδύνων αγοράς	40.484	40.484	0
Ειδικό Αποθεματικό έναντι κινδύνων αντισυμβαλλομένων σε πράξεις νομισματικής πολιτικής	10.279	0	10.279
Πρόβλεψη για το κόστος κοπής κερμάτων και την προμήθεια τραπεζογραμματίων ευρώ	11.150	12.323	(1.173)
Σύνολο	**160.264**	**140.236**	**20.028**

Συνταξιοδοτικά ωφελήματα

Η Τράπεζα διατηρεί Σχέδιο Σύνταξης και Φιλοδωρημάτων, το οποίο παρέχει συνταξιοδοτικά ωφελήματα στους αφυπηρετούντες υπαλλήλους με βάση τον τελικό συντάξιμο μισθό τους. Οι υπάλληλοι δεν καταβάλλουν εισφορές, εκτός για σκοπούς μεταβίβασης της σύνταξής τους στο χήρο ή τη χήρα και τα ορφανά τέκνα τους. Η εν λόγω υποχρέωση της Τράπεζας αναφορικά με τη συντάξιμη υπηρεσία των υπαλλήλων υπολογίζεται κατά τακτικά διαστήματα από Οίκο αναλογιστών. Η πιο πρόσφατη αναλογιστική μελέτη που έγινε κατά την 31η Δεκεμβρίου, 2006, έδειξε αναλογιστικό έλλειμμα €32,4 εκατ. Με βάση την εισήγηση των αναλογιστών γίνεται εισφορά για το μη αναγνωρισμένο έλλειμμα ποσού €2,6 εκατ. για τα επόμενα 18 χρόνια από την ημερομηνία διεξαγωγής της αναλογιστικής μελέτης. Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2007 έγινε αναθεώρηση της αναλογιστικής μελέτης από τον Οίκο αναλογιστών και κρίθηκε ότι δεν χρειάζεται οποιαδήποτε διαφοροποίηση. Με βάση εισήγηση των αναλογιστών η επόμενη αναλογιστική μελέτη θα γίνει με αναφορά την 31 Δεκεμβρίου 2009 και θα εκπονηθεί στους πρώτους μήνες του 2010. Η σημερινή αξία της υποχρέωσης έχει ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2008 €΄000	1 Ιανουαρίου 2008 €΄000	Αλλαγή €΄000
Σημερινή Αξία της Υποχρέωσης	122.802	114.516	8.286
Μη αναγνωρισμένο Έλλειμμα προηγούμενης Υπηρεσίας	(24.451)	(27.087)	2.636
Καθαρή Υποχρέωση στον Ισολογισμό	**98.351**	**87.429**	**10.922**

Οι πληρωμές συντάξεων και εφάπαξ ποσών αφυπηρετήσεων κατά το 2008, όπως και σε προηγούμενα χρόνια, χρεώθηκαν απ' ευθείας στο λογαριασμό πρόβλεψης του Σχεδίου Σύνταξης και Φιλοδωρημάτων.

Κίνηση της Καθαρής Υποχρέωσης

	2008 €΄000	2007 €΄000	Αλλαγή €΄000
Καθαρή υποχρέωση κατά την 1η Ιανουαρίου	87.429	78.076	9.353
Επιβάρυνση του έτους	6.752	6.509	243
Κεφαλαιοποίηση τόκων	5.834	5.203	631
Εισφορές Υπαλλήλων στο Ταμείο Χηρών και Ορφανών	148	132	16
Ωφελήματα που πληρώθηκαν	(1.812)	(2.491)	679
Καθαρή Υποχρέωση κατά την 31η Δεκεμβρίου	**98.351**	**87.429**	**10.922**

Πρόβλεψη έναντι κινδύνων αγοράς

Το Νοέμβριο 2007, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας έκρινε απαραίτητη και ενέκρινε τη δημιουργία πρόβλεψης έναντι κινδύνων αγοράς, όπως αυτοί επιμετρούνται και εκφράζονται μέσα από την τιμή VaR (Value at Risk) η οποία υπολογίζεται με χρήση της μεθοδολογίας "parametric VaR" με επίπεδο εμπιστοσύνης 95% και ορίζοντα ενός έτους.

Το ύψος του λογαριασμού πρόβλεψης επαναξιολογείται ετησίως και σε περίπτωση που το ύψος του λογαριασμού μειωθεί πέραν του επιθυμητού επιπέδου (τιμή VaR), αυτό αναπληρώνεται μέσω μεταφοράς από διαθέσιμα κέρδη του έτους ή των ετών που ακολουθούν. Σε περίπτωση που το ύψος της πρόβλεψης υπερβαίνει κατά πέραν του 20% την υπολογισθείσα τιμή VaR, τότε το 20% του ποσού της υπέρβασης μεταφέρεται στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως του έτους στο οποίο εμφανίστηκε η πλεονάζουσα πρόβλεψη.

Δεν έγινε μεταφορά για τη χρήση του 2008 στο λογαριασμό πρόβλεψης έναντι κινδύνων αγοράς αφού κρίθηκε ικανοποιητικό στο παρόν στάδιο το υπόλοιπο στο λογαριασμό αυτό.

Ειδικό αποθεματικό έναντι κινδύνων αντισυμβαλλομένων σε πράξεις νομισματικής πολιτικής

Εφαρμόζοντας τη γενική λογιστική αρχή της συντηρητικότητας, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ έκρινε απαραίτητη τη δημιουργία ενός ειδικού αποθεματικού συνολικού ύψους €5.736 εκατ. έναντι κινδύνων αντισυμβαλλομένων σε πράξεις νομισματικής πολιτικής. Σύμφωνα με το Άρθρο 32.4 του Καταστατικού του ΕΣΚΤ, το ειδικό αυτό αποθεματικό θα χρηματοδοτηθεί από τις ΕθνΚΤ των συμμετεχόντων κρατών μελών κατ' αναλογία της κεφαλαιουχικής τους κλείδας στο Ευρωσύστημα στο ύψος που αυτή βρισκόταν κατά το 2008.

Ως αποτέλεσμα, και με βάση την κεφαλαιουχική κλείδα της ΚΤΚ στο Ευρωσύστημα κατά το 2008 που ανερχόταν σε 0,17921%, το ποσό του Ειδικού Αποθεματικού που αναλογεί στην ΚΤΚ ανέρχεται σε €10,3 εκατ..

Πρόβλεψη για το κόστος κοπής κερμάτων και την προμήθεια τραπεζογραμματίων ευρώ

Αφορά το κόστος των τραπεζογραμματίων ευρώ που η ΚΤΚ έχει δανειστεί από το Ευρωσύστημα.

14. Λογαριασμοί αναπροσαρμογής

Σύμφωνα με τους κανόνες και τις λογιστικές αρχές που έχει καθορίσει η ΕΚΤ για τις τράπεζες μέλη του ΕΣΚΤ, ιδίως την αρχή της συντηρητικότητας, τα μη πραγματοποιηθέντα κέρδη που προκύπτουν από την αποτίμηση του χρυσού, των χρηματοοικονομικών μέσων σε ξένο νόμισμα και των χρεογράφων δεν λογίζονται ως έσοδα στο λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσεως, αλλά μεταφέρονται απευθείας σε λογαριασμούς αναπροσαρμογής (λειτουργούν ως αποθεματικά μόνο για τα συγκεκριμένα περιουσιακά στοιχεία). Αντιθέτως, οι ζημιές από αποτίμηση που προκύπτουν στο τέλος του έτους λογίζονται ως έξοδα και μεταφέρονται στα αποτελέσματα χρήσεως.

Από την αποτίμηση στο τέλος της χρήσεως 2008 προέκυψαν μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ύψους €82,8 εκατ. τα οποία μεταφέρθηκαν στους αντίστοιχους λογαριασμούς αναπροσαρμογής και εμφανίζονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα. Επιπλέον, σύμφωνα με τις ανάγκες της Τράπεζας, μέρος των μη πραγματοποιηθέντων κερδών κατά την 1η Ιανουαρίου 2008, που αποτελούν μέρος των προσταδίου ΙΙΙ αναπροσαρμογών, πραγματοποιήθηκαν εντός του 2008 με την πώληση των αντίστοιχων στοιχείων ενεργητικού.

	31 Δεκεμβρίου 2008 €΄000	1 Ιανουαρίου 2008 €΄000	Αλλαγή €΄000
Αναπροσαρμογές προ-σταδίου III	243.133	255.381	(12.248)
Συναλλαγματικές αναπροσαρμογές	38.879	0	38.879
Αναπροσαρμογές τιμής	43.935	0	43.935
Σύνολο	**325.947**	**255.381**	**70.566**

Τα ποσά αυτά αντιπροσωπεύουν αποθεματικά ασφαλείας έναντι πιθανών μελλοντικών δυσμενών εξελίξεων στη διακύμανση των τιμών του χρυσού, των χρεογράφων και των ισοτιμιών των νομισμάτων στα οποία τηρούνται συναλλαγματικά αποθέματα.

15. Κεφάλαιο και αποθεματικά

	31 Δεκεμβρίου 2008 €΄000	1 Ιανουαρίου 2008 €΄000	Αλλαγή €΄000
Κεφάλαιο	30.000	30.000	0
Γενικό αποθεματικό	31.807	29.649	2.158
Σύνολο	**61.807**	**59.649**	**2.158**

Η αύξηση στο Γενικό Αποθεματικό αφορά το 20% του καθαρού πλεονάσματος κατά το 2007. Σύμφωνα με τις πρόνοιες των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων του 2002-2007 το 80% του καθαρού πλεονάσματος εκάστης χρήσεως μεταφέρεται στην κυβέρνηση.

Λογαριασμοί εκτός ισολογισμού

Βραχυπρόθεσμες διευκολύνσεις σε ξένο νόμισμα

Τα στοιχεία εκτός ισολογισμού περιλαμβάνουν προθεσμιακές υποχρεώσεις προς την ΕΚΤ που εκκρεμούσαν κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008, οι οποίες δημιουργήθηκαν σε σχέση με το πρόγραμμα για βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση σε δολάρια ΗΠΑ (US dollar Term Auction Facility) σε συμφωνία με την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (αναφορά στη σημείωση ενεργητικού 3-«Απαιτήσεις σε συνάλλαγμα έναντι κατοίκων ζώνης ευρώ»). Σε σχέση με το ίδιο πρόγραμμα, παρουσιάζονται επίσης υπόλοιπα για προθεσμιακές απαιτήσεις έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων του Ευρωσυστήματος που προέρχονται από πράξεις ανταλλαγής για την προμήθεια ρευστότητας σε δολάρια ΗΠΑ έναντι ευρώ.

Επιπρόσθετα, τα στοιχεία εκτός ισολογισμού περιλαμβάνουν προθεσμιακές υποχρεώσεις προς την ΕΚΤ που εκκρεμούσαν κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008, οι οποίες δημιουργήθηκαν σε σχέση με χρηματοδότηση σε ελβετικά φράγκα πιστωτικών

ιδρυμάτων του Ευρωσυστήματος. Τα ελβετικά φράγκα προμηθεύτηκαν στην ΕΚΤ από την Εθνική Τράπεζα της Ελβετίας με πράξεις ανταλλαγής έναντι ευρώ. Ταυτόχρονα η ΕΚΤ διενήργησε πράξεις ανταλλαγής με ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος οι οποίες χρησιμοποίησαν τα κεφάλαια αυτά για τη διενέργεια πράξεων χορήγησης ρευστότητας σε αντισυμβαλλομένους του Ευρωσυστήματος (πιστωτικά ιδρύματα).

Οι πράξεις αυτές δημιούργησαν μη τοκοφόρα υπόλοιπα εντός του Ευρωσυστήματος μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕθνΚΤ.

Πράξεις αντιστάθμισης συναλλαγματικών κινδύνων

Στα πλαίσια της πολιτικής αντιστάθμισης του συναλλαγματικού κινδύνου η ΚΤΚ προέβη κατά το 2008 σε πράξεις προθεσμιακής παράδοσης και ανταλλαγής νομισμάτων. Το προθεσμιακό σκέλος από τις συμφωνίες ανταλλαγής νομισμάτων οι οποίες εκκρεμούσαν κατά την 31 Δεκεμβρίου 2008 και αφορούσαν δολάρια ΗΠΑ 810 εκατ. και λίρες Αγγλίας 193 εκατ. περιλαμβάνονται στα στοιχεία εκτός Ισολογισμού.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

1. Καθαρά έσοδα από τόκους

	2008 €΄000	2007 €΄000	Αλλαγή €΄000
Έσοδα από τόκους επί			
Απαιτήσεων σε συνάλλαγμα	39.866	69.006	(29.140)
Απαιτήσεων σε ευρώ	99.938	91.041	8.897
Απαιτήσεων από τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ	2.501	0	2.501
Καθαρής απαίτησης που προκύπτει από την κατανομή τραπεζογραμματίων ευρώ	7.743	0	7.743
Δανείων προς πιστωτικά ιδρύματα	51.741	1.892	49.849
Μακροχρόνιου δανείου στη κυβέρνηση	48.595	49.263	(668)
Δανείων προσωπικού	388	424	(36)
Σύνολο εσόδων από τόκους	**250.772**	**211.626**	**39.146**
Έξοδα σε τόκους επί			
Υποχρεώσεων σε συνάλλαγμα	7.577	17.282	(9.705)
Υποχρέωσης στο TARGET 2	105.182	0	105.182
Υποχρεωτικών καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων	46.346	56.177	(9.831)
Άλλων καταθέσεων πιστωτικών ιδρυμάτων	1.321	34.132	(32.811)
Άλλων υποχρεώσεων σε ευρώ	23.735	30.753	(7.018)
Σύνολο υποχρεώσεων σε τόκους	**184.161**	**138.344**	**45.817**
Καθαρά έσοδα από τόκους	**66.611**	**73.282**	**(6.671)**

2. Καθαρό αποτέλεσμα από χρηματοοικονομικές πράξεις, αποσβέσεις και προβλέψεις για κινδύνους

Οι αποσβέσεις χρηματοοικονομικών μέσων και τοποθετήσεων απεικονίζουν κατά κύριο λόγο τη μείωση της αγοραίας αξίας των υπολοίπων σε στερλίνες έναντι του ευρώ σε σύγκριση με το μέσο κόστος αγοράς της στερλίνας κατά την 31η Δεκεμβρίου 2008.

4. Έσοδα από μετοχές και συμμετοχές

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, στη συνεδρία του στις 18 Δεκεμβρίου 2008 αποφάσισε τη διανομή στις ΕθνΚΤ ποσού ύψους €1.206 εκατ. από τα έσοδα που προκύπτουν από τα εκδοτικά δικαιώματα της ΕΚΤ (του 8% των τραπεζογραμματίων ευρώ σε κυκλοφορία). Το ποσό που αναλογεί στη ΚΤΚ ανέρχεται σε €2,2 εκατ.. Επιπλέον στη συνεδρία του στις 5 Μαρτίου 2009, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε τη διανομή του καθαρού κέρδους για το 2008 ύψους €116,6 εκατ.. Το ποσό που αναλογεί στην ΚΤΚ ανέρχεται σε €209.000.

5. Καθαρό αποτέλεσμα από τη συγκέντρωση και την αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος

Νομισματικό εισόδημα είναι το εισόδημα που συγκεντρώνουν οι ΕθνΚΤ κατά την άσκηση των καθηκόντων τους στον τομέα της νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος.

Το ποσό του νομισματικού εισοδήματος κάθε ΕθνΚΤ προσδιορίζεται με υπολογισμό των πραγματικών ετήσιων εσόδων που απορρέουν από τα στοιχεία του ενεργητικού που έχει στην κατοχή της έναντι της νομισματικής βάσης.

Η νομισματική βάση αποτελείται από τα ακόλουθα στοιχεία του παθητικού:

- τραπεζογραμμάτια σε κυκλοφορία,
- υποχρεώσεις σε ευρώ έναντι πιστωτικών ιδρυμάτων της ζώνης του ευρώ σχετιζόμενες με πράξεις νομισματικής πολιτικής,
- καθαρές υποχρεώσεις εντός του Ευρωσυστήματος που απορρέουν από το υπόλοιπο του λογαριασμού δοσοληψιών με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (TARGET2),
- καθαρές υποχρεώσεις που απορρέουν από την κατανομή, εντός του Ευρωσυστήματος, των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ.

Ποσά τόκων που έχουν πληρωθεί επί των παραπάνω υποχρεώσεων που αποτελούν τη νομισματική βάση αφαιρούνται από το νομισματικό εισόδημα κάθε ΕθνΚΤ. Τα στοιχεία του ενεργητικού οι αποδόσεις των οποίων λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του νομισματικού εισοδήματος είναι τα ακόλουθα:

- δάνεια σε ευρώ προς πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ σχετιζόμενα με πράξεις νομισματικής πολιτικής,
- απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος από τη μεταβίβαση συναλλαγματικών διαθεσίμων στην ΕΚΤ,
- καθαρές απαιτήσεις εντός του Ευρωσυστήματος που απορρέουν από το υπόλοιπο του λογαριασμού δοσοληψιών με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (TARGET2),
- καθαρές απαιτήσεις που απορρέουν από την κατανομή, εντός του Ευρωσυστήματος, των κυκλοφορούντων τραπεζογραμματίων ευρώ,
- ένα ελάχιστο ποσό διαθεσίμων χρυσού για κάθε ΕθνΚΤ, κατ' αναλογία της κλείδας κατανομής κάθε ΕθνΚΤ. Ο χρυσός θεωρείται ότι δεν παράγει εισόδημα.

Στις περιπτώσεις που η αξία των στοιχείων του ενεργητικού οι αποδόσεις των οποίων λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του νομισματικού εισοδήματος υπερβαίνει ή υπολείπεται της αξίας της νομισματικής βάσης, η απόδοση της διαφοράς (gap) υπολογίζεται με βάση το μέσο ετήσιο ύψος της εν λόγω διαφοράς επί τη μέση ετήσια εκατοστιαία απόδοση των κοινών για όλες τις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος

στοιχείων του ενεργητικού που αναφέρονται παραπάνω.

Στο τέλος κάθε οικονομικού έτους το συνολικό ποσό του συγκεντρωθέντος νομισματικού εισοδήματος του Ευρωσυστήματος αναδιανέμεται μεταξύ των ΕθνΚΤ, κατ' αναλογία των αντίστοιχων καταβεβλημένων μεριδίων συμμετοχής τους στο κεφάλαιο της ΕΚΤ.

Η διαφορά, ύψους €11,2 εκατ., μεταξύ του νομισματικού εισοδήματος, ύψους €60,5 εκατ., που η ΚΤΚ συγκέντρωσε στη χρήση 2008 και του νομισματικού εισοδήματος, ύψους €49,3 εκατ., που της αναλογεί από την αναδιανομή, σύμφωνα με το μερίδιο της στο καταβεβλημένο κεφάλαιο της ΕΚΤ, αντιστοιχεί στο καθαρό αποτέλεσμα από τη συγκέντρωση και την αναδιανομή του νομισματικού εισοδήματος του Ευρωσυστήματος.

Στο στοιχείο αυτό περιλαμβάνεται επίσης το ποσό του ειδικού αποθεματικού ύψους €10,3 εκατ. αναφορά στο οποίο γίνεται στις σημειώσεις επί του παθητικού του ισολογισμού (σημείωση 13).

6. Λοιπά έσοδα

Τα λοιπά έσοδα αφορούν κατά κύριο λόγο καθαρά έσοδα ύψους €3.503 χιλιάδων, από τη διάθεση του μετάλλου των κερμάτων της κυπριακής λίρας που είχαν επιστραφεί και ανταλλαγεί με ευρώ μέχρι τις 30 Ιουνίου 2008.

7. Δαπάνες προσωπικού

Οι δαπάνες προσωπικού αναλύονται πιο κάτω:

	2008 €΄000	2007 €΄000	Διαφορά €΄000
Βασικοί μισθοί	13.153	12.934	219
Αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή	2.602	1.953	649
Εργοδοτικές εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και άλλες εισφορές	1.116	882	234
Υπερωριακή εργασία και άλλα επιδόματα	2.167	2.069	98
Εκπαίδευση προσωπικού	138	145	(7)
Πρόβλεψη για το Ταμείο Συντάξεων	12.570	11.712	858
Σύνολο	**31.746**	**29.695**	**2.051**

Πρόβλεψη για το Ταμείο Συντάξεων

Η επιβάρυνση για τα συνταξιοδοτικά ωφελήματα των μελών του προσωπικού συμπεριλαμβάνεται στις προβλέψεις και αναλύεται ως ακολούθως:

	2008 €΄000	2007 €΄000	Διαφορά €΄000
Κόστος υπηρεσίας για το υπό αναφοράν έτος	4.100	3.873	227
Τόκος επί του Ταμείου Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων (με καθορισμένο επιτόκιο 6,5%)	5.834	5.203	631
Κόστος υπηρεσίας προηγούμενων ετών	2.636	2.636	0
Σύνολο	**12.570**	**11.712**	**858**

Κύριες αναλογιστικές υποθέσεις

Κατά την πιό πρόσφατη αναθεώρηση της αναλογιστικής μελέτης που έγινε με ημερομηνία αναφοράς 31 Δεκεμβρίου, 2007 χρησιμοποιήθηκαν οι πιο κάτω κύριες αναλογιστικές παραδοχές:

Προεξοφλητικό επιτόκιο	5,25%
Μέσος ρυθμός αύξησης μισθών	7,0%
Πληθωρισμός	2,5%
Αύξηση βασικών ασφαλιστέων αποδοχών	4,0%
Ποσοστό αύξησης συντάξεων	3,5%
Ποσοστό αύξησης αναλογικών συντάξεων από κοινωνικές ασφαλίσεις	2,5%

8. Διοικητικές δαπάνες

Οι διοικητικές δαπάνες περιλαμβάνουν δαπάνες για τηλεπικοινωνίες, ασφάλιση και συντήρηση του κτιρίου και του εξοπλισμού, και τρέχουσες λειτουργικές δαπάνες.

10. Κόστος προμήθειας τραπεζογραμματίων

Μέρος του κόστους για την προμήθεια τραπεζογραμματίων για το 2008 καλύφθηκε με τη μεταφορά ποσού €1,2 εκατ. από το λογαριασμό πρόβλεψης για το κόστος κοπής κερμάτων και προμήθειας τραπεζογραμματίων ευρώ όπως απεικονίζεται στις σημειώσεις επί του παθητικού του ισολογισμού (σημείωση 13).

Γεγονότα μετά την ημερομηνία του ισολογισμού

Σύμφωνα με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ ημερομηνίας 15 Ιουλίου 2003 σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία που θα χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό της κεφαλαιουχικής κλείδας για τη συμμετοχή στην ΕΚΤ, οι κεφαλαιουχικές κλείδες των ΕθνΚΤ αναθεωρήθηκαν τη 1η Ιανουαρίου 2009 ως ακολούθως:

	Κλείδα συμμετοχής στο κεφάλαιο της ΕΚΤ	
	Μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2008	Από 1 Ιανουαρίου 2009
Nationale Bank van België/ Banque Nationale de Belgique	2,4708	2,4256
Deutsche Bundesbank	20,5211	18,9373
Bank of Greece	1,8168	1,9649
Banco de España	7,5498	8,3040
Banque de France	14,3875	14,2212
Central Bank and Financial Services Authority of Ireland	0,8885	1,1107
Banca d'Italia	12,5297	12,4966
Banque centrale du Luxembourg	0,1575	0,1747
De Nederlandsche Bank	3,8937	3,9882
Oesterreichische Nationalbank	2,0159	1,9417
Banco de Portugal	1,7137	1,7504
Suomen Pankki-Finlands Bank	1,2448	1,2539
Banka Slovenije	0,3194	0,3288
Central Bank of Malta/ Bank Ċentrali ta' Malta	0,0622	0,0632
Central Bank of Cyprus	0,1249	0,1369
Národná banka Slovenska	-	0,6934
Σύνολο ΕθνΚΤ ζώνης ευρώ	**69,6963**	**69,7915**
Česká národní banka	1,3880	1,4472
Danmarks Nationalbank	1,5138	1,4835
Eesti Pank	0,1703	0,1790
Latvijas Banka	0,2813	0,2837
Lietuvos bankas	0,4178	0,4256
Magyar Nemzeti Bank	1,3141	1,3856
Narodowy Bank Polski	4,8748	4,8954
Národná banka Slovenska	0,6765	-
Sveriges Riksbank	2,3313	2,2582
Bank of England	13,9337	14,5172
Bulgarian National Bk	0,8833	0,8686
Banca Nationalâ a României	2,5188	2,4645
Σύνολο ΕθνΚΤ εκτός ζώνης ευρώ	**30,3037**	**30,2085**
Σύνολο ΕθνΚΤ ΕΣΚΤ	**100,0000**	**100,0000**

Το μερίδιο συμμετοχής της ΚΤΚ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ αυξήθηκε την 1η Ιανουαρίου 2009 από 0,1249% σε 0,1369% με αποτέλεσμα την καταβολή επιπρόσθετου ποσού ύψους €691 χιλιάδων. Η συνολική συμμετοχή της ΚΤΚ στο κεφάλαιο της ΕΚΤ ανέρχεται σε €7,8 εκατ.

Έκθεση Ανεξάρτητων Ελεγκτών Προς το Συμβούλιο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου

Έκθεση επί των Οικονομικών Καταστάσεων

Έχουμε ελέγξει τις οικονομικές καταστάσεις της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (η «Τράπεζα») στις σελίδες 75 μέχρι 95, που αποτελούνται από τον ισολογισμό στις 31 Δεκεμβρίου 2008, και το λογαριασμό αποτελεσμάτων για την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2008 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2008, και περίληψη των σημαντικών λογιστικών αρχών και άλλες επεξηγηματικές σημειώσεις.

Ευθύνη του Διοικητή και του Συμβουλίου για τις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο Διοικητής και το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας είναι υπεύθυνοι για την ετοιμασία και δίκαιη παρουσίαση αυτών των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με το Άρθρο 57(2) των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων 2002-2007, με βάση εγκεκριμένες λογιστικές αρχές που εκάστοτε ισχύουν για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) όπως αυτές καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2006/16 όπως αυτή έχει τροποποιηθεί από την Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2008/21. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει: σχεδιασμό, εφαρμογή και τήρηση εσωτερικού ελέγχου σχετικού με την ετοιμασία και τη δίκαιη παρουσίαση οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδη λάθη και παραλείψεις, είτε οφειλομένων σε απάτη είτε σε λάθος επιλογή και εφαρμογή κατάλληλων λογιστικών αρχών και υπολογισμό λογιστικών εκτιμήσεων που είναι λογικές υπό τις περιστάσεις.

Ευθύνη των Ελεγκτών

Η δική μας ευθύνη είναι να εκφράσουμε γνώμη πάνω σ' αυτές τις οικονομικές καταστάσεις με βάση τον έλεγχό μας. Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν όπως συμμορφωνόμαστε με δεοντολογικές απαιτήσεις και όπως προγραμματίζουμε και διενεργούμε τον έλεγχο για να πάρουμε λογικές διαβεβαιώσεις κατά πόσο οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδη λάθη και παραλείψεις.

Ένας έλεγχος συνεπάγεται την εκτέλεση διαδικασιών για τη λήψη ελεγκτικής μαρτυρίας για ποσά και άλλες γνωστοποιήσεις στις οικονομικές καταστάσεις. Οι διαδικασίες που επιλέγονται εξαρτώνται από την κρίση του ελεγκτή, περιλαμβανομένης της εκτίμησης των κινδύνων ουσιωδών λαθών και παραλείψεων των οικονομικών καταστάσεων, είτε οφειλομένων σε απάτη είτε σε λάθος. Κάνοντας αυτές τις εκτιμήσεις κινδύνων, ο ελεγκτής λαμβάνει υπόψη του τον εσωτερικό έλεγχο που σχετίζεται με την ετοιμασία και τη δίκαιη παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων της οικονομικής οντότητας για να σχεδιάσει ελεγκτικές διαδικασίες που είναι κατάλληλες υπό τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου της οικονομικής οντότητας. Ένας έλεγχος περιλαμβάνει επίσης την αξιολόγηση της καταλληλότητας των λογιστικών αρχών που χρησιμοποιήθηκαν και της λογικότητας των λογιστικών εκτιμήσεων που έγιναν από το Συμβούλιο, καθώς και την αξιολόγηση της γενικής παρουσίασης των οικονομικών καταστάσεων.

Πιστεύουμε ότι η ελεγκτική μαρτυρία που

έχουμε λάβει είναι επαρκής και κατάλληλη για να παράσχει μια βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι οικονομικές καταστάσεις δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της οικονομικής κατάστασης της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου στις 31 Δεκεμβρίου 2008, και της χρηματο-οικονομικής επίδοσης της για την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2008 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2008 σύμφωνα με το Άρθρο 57(2) των περί της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου Νόμων 2002-2007, με βάση εγκεκριμένες λογιστικές αρχές που εκάστοτε ισχύουν για το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) όπως αυτές καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στην Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2006/16 όπως αυτή έχει τροποποιηθεί από την Κατευθυντήρια Γραμμή ΕΚΤ/2008/21.

PricewaterhouseCoopers Limited
Chartered Accountants
Λευκωσία, 30 Μαρτίου 2009

Άλλα Θέματα

Έχουμε ελέγξει τον ισολογισμό κατά την 1 Ιανουαρίου 2008 αναφορικά με τη μετατροπή από Λίρες Κύπρου σε Ευρώ και αναφορικά με τη συμμόρφωση με τις πρόνοιες της Κατευθυντήριας Γραμμής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ΕΚΤ/2006/16 που αναφέρεται πιο πάνω. Δεν έχουμε ελέγξει το λογαριασμό αποτελεσμάτων για την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2007 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2007. Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για το Συμβούλιο της Τράπεζας ως σώμα και μόνο και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε ή αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιονδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ (ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΕΛΙΔΩΝ):
FBRH CONSULTANTS ΛΤΔ - ΣΑΙΜΟΝ ΠΙΤΣΙΛΛΙΔΗΣ, MBA, FCIM (UK), CHARTERED MARKETER

ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ RPM LITHOGRAPHICA LTD

ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΙ ΧΡΩΜΑΤΩΝ
ΧΡΩΜΑΣΥΝ ΛΤΔ